

ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี
สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

กุมภาพันธ์ 2556

ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี
สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

กุมภาพันธ์ 2556

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี
สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

กุมภาพันธ์ 2556

วิทวัส กรมวีโรจน์. (2556). *ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนางรงค์,
อาจารย์ ดร.อรรณพ โพธิ์สุข.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ วิชาเอก ระดับชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวนรวม 195 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น .971 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นด้านปัจจัยเกื้อหนุนมีความเหมาะสมระดับปานกลาง
2. นิสิตชายและนิสิตหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชายกับนิสิตหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านอาจารย์ และด้านกระบวนการเรียนการสอน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง
3. นิสิตวิชาเอกนาฏศิลป์ไทยและนิสิตวิชาเอกนาฏศิลป์สากลมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวม และในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน
4. นิสิตชั้นปีที่ 1 กับนิสิตชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวม และในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านอาจารย์และด้านปัจจัยเกื้อหนุนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

THE OPINIONS OF STUDENTS ON INSTRUCTIONAL MANAGEMENT OF
BACHELOR DEGREE PROGRAM IN DEPARTMENT OF DANCE,
FACULTY OF FINE ARTS, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University

February 2013

Vittavat Kornmaneeroj. (2013). *The Opinions of Students on Instructional Management of Bachelor Degree Program in Department of Dance, Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University*. Master Thesis, M.Ed. (Higher Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Dr. Achara Wattananarong, Dr. Annop Phothisuk.

The purposes of this study were to investigate and compare the opinions of students on instructional management of Bachelor Degree Program in Department of Dance, Faculty of Fine arts, Srinakharinwirot University in five aspects: curriculum, instructor, learning and teaching procedure, measurement and evaluation, and facilities in overall and each aspect classified by gender, major field of study, class level and academic achievement. The samples consisted of 195 students studying in the second semester of the academic year 2011. The instrument used was a five rating scale questionnaire. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, a One-Way Analysis of Variance and Scheffe's method.

The results of the study were as follows:

1. The students rated instructional management in overall at a high level. When considered in each aspect, it was found that the aspects of curriculum, instructors, learning and teaching procedure, measurement and evaluation were rated at a high level, except the aspect of facilities that was rated at a moderate level.

2. There was a significant difference between the opinions of male and female students on instructional management in overall. When considered in each aspect, it was found that there was a significant difference in the aspects of instructors, learning and teaching procedure.

3. There was a significant difference between the opinions of the students majoring Thai dance and western dance on instructional management in overall and each aspect.

4. There was a significant difference between the opinions of the first year and the second, the third and the fourth year students on instructional management in overall and each aspect.

5. There was a significant difference among the opinions of the students who had high and moderate academic achievement and the students who had low academic achievement on instructional management in overall. . When considered in each aspect, it was found that there was a significant difference in the aspects of instructors and measurement and evaluation.

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี
สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ของ

วิหวัธ กรรมณีโรจน์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556

คณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนารงค์)

(อาจารย์ ดร. สุพรรณ ตั้งสมวรพงษ์)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. อรรถนพ โพธิ์สุข)

(รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนารงค์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. อรรถนพ โพธิ์สุข)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ระวีวรรณ วรรณวิไชย)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำเร็จได้ด้วยความกรุณา และเอาใจใส่ดูแลให้คำปรึกษาในการปรับและตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้คำแนะนำและคอยช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อัฉรา วัฒนางรงค์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร. อรรถนพ โพธิ์สุข กรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร. สุวพร ตั้งสมวรวงษ์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม อาจารย์ ดร. ระวีวรรณ วรรณวิไชย คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม และผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง คณะกรรมการสอบปริญญาานิพนธ์ทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำในการทำวิจัยไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร. สุวพร ตั้งสมวรวงษ์ และ ดร. จารุวรรณ สกุลคู และ อาจารย์ ดร. ระวีวรรณ วรรณวิไชย คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ แนวคิด ข้อสังเกต ตลอดจนที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมืออันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณบดี คณาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปะการแสดงและสาขาวิชานาฏศิลป์ อาจารย์ ดาริณี ชำนาญหม่อ, อาจารย์ อภิธรรม กำแพงแก้ว, อาจารย์ชิตพล เปลียนศิริ, อาจารย์ ปวีรภนา คงสำราญ, อาจารย์ วินบุญ นุชน้อมบุญ, อาจารย์ พันธุ์ชนะ สุนทรพิพิทธ์ และนิสิตสาขาวิชานาฏศิลป์ ที่ให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ครอบครัว กรมณีโรจน์ ที่เข้าใจและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา และขอขอบพระคุณ ร้อยตำรวจโท สุตนนท์ ดวงสูงเนิน, นายปัทม ประจิตต์, นายนรากร พิมสามสี และ พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่คอยให้กำลังใจ ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา คุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา – มารดา ตลอดจนทั้งครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ให้มีความพยายามจนทำให้ประสบความสำเร็จ

วิวัฒน์ กรมณีโรจน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน.....	9
แนวคิดและหลักการในการจัดการเรียนการสอน.....	13
ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์.....	35
แนวคิดและหลักการในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์.....	37
การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	55
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	82
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	82
วิธีดำเนินการวิจัย.....	82
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
สรุปผลการวิจัย.....	83
การอภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	103
ภาคผนวก ก หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	104
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม.....	108
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	110
ภาคผนวก ง คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ และ	
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ.....	119
ประวัติผู้วิจัย.....	123

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิชาเอกและชั้นปีที่กำลังศึกษา.....	55
2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	61
3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมในแต่ละด้าน....	62
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตร เป็นรายชื่อ...	63
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาจารย์ เป็นรายชื่อ....	64
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านกระบวนการเรียนการสอน เป็นรายชื่อ.....	66
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดผล และประเมินผล เป็นรายชื่อ.....	67
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน เป็นรายชื่อ.....	69

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ.....	70
10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามวิชาเอก.....	71
11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี.....	72
12 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี.....	73
13 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านหลักสูตร จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่.....	74
14 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านอาจารย์ จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่.....	74

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการเรียนการสอน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่.....	75
16 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่.....	76
17 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่.....	77
18 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่.....	77
19 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	78
20 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	79

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาจารย์ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่.....	80
22 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่.....	80
23 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่.....	81
24 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบ สอบถามทั้งฉบับ.....	120

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปฏิรูปการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง หลังจากได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งก่อให้เกิดการปฏิรูปทางการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สถาบันการอุดมศึกษาซึ่งเป็นคลังปัญญาของประเทศมีบทบาท หน้าที่และพันธกิจอันสำคัญยิ่งต่อการเตรียมกำลังคนที่มีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถ รวมไปถึงความพร้อมที่จะสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพการณ์ และสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมโลก เพื่อเป็นการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศชาติต่อไปในปัจจุบันและอนาคต

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งจะส่งผลต่อประเทศชาติในด้านต่างๆ เช่น สังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนคุณภาพชีวิตของคนในสังคม เป็นต้น และการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษามีหลักการในการจัดการศึกษาเพื่อก่อให้เกิดคุณภาพและมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ 1) การสร้างองค์ความรู้ ทำให้เกิดการค้นคว้าและวิจัย การพัฒนาศาสตร์ให้มีความลึกซึ้งและเป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้น 2) การสร้างบัณฑิต ให้เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ อีกทั้งยังสร้างบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความคิดและพฤติกรรมที่ดีสู่สังคม 3) การพัฒนาวิชาชีพขั้นสูง ทำให้วิชาชีพได้รับการพัฒนาไปสู่สังคมในระดับสากล และยังเป็นการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านวิชาชีพและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้ และ 4) การสร้างสังคมที่ดี การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจะทำให้พัฒนาคุณภาพของบุคคลให้เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคม และเป็นบุคคลที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามอีกด้วย ทั้งนี้หลักการ 4 ประการ ที่กล่าวมานั้น จะทำให้สังคมได้มีการพัฒนาไปสู่การมีมาตรฐานชีวิตที่มีคุณภาพของบุคคลในสังคมมากยิ่งขึ้น (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2544: 4-5)

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาควรที่จะมีคุณภาพและประสิทธิภาพที่ดี ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางด้านการศึกษา ได้ให้หลักการจัดและดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนไว้อย่างมากมาย ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่ดีและมีคุณภาพนั้น ผู้สอนและผู้เรียนจะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในรายวิชาที่จะสอนและมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า พร้อมทั้งจะต้องเป็นผู้ที่สามารถ

ในการถ่ายทอดองค์ความรู้หรืออธิบายเนื้อหา สารที่จะสอนให้แก่ผู้เรียนให้มีความเข้าใจในเนื้อหาของรายวิชาตามลำดับขั้น และเหตุผลได้โดยง่าย อีกทั้งผู้เรียนจะต้องได้รับอิสระทางด้านวิชาการสามารถนำเอาความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพการณ์ในสังคมของผู้เรียนได้ มีการวัดผล ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างยุติธรรม และยังรวมไปถึงการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศของอาคารสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่ดี ซึ่งจะส่งผลต่อการมีเจตคติที่ดีในการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้งมีแหล่งข้อมูล ตำราหนังสือที่ทันสมัยและสามารถค้นคว้าได้ตามความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตลอดจนสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2544: 9; อ้างอิงจาก Ramsden, 1992: 89.)

การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพมีองค์ประกอบ 5 ด้าน กล่าวคือ

1) หลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา การเปิดสอนทุกหลักสูตรควรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการทางด้านวิชาการและวิชาชีพ และมีการประเมิน การบริหารและมีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น 2) อาจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆควรมีการจัดระบบการสรรหาอาจารย์ที่มีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรม รวมไปถึงการกำหนดภารกิจของอาจารย์ในสถาบันไว้อย่างชัดเจน การพัฒนาและการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน 3) กระบวนการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพจะต้องมีการทำแผนการสอน การเตรียมการสอน การทำรายละเอียดทุกรายวิชา การใช้นวัตกรรมในการสอน การประเมินการเรียนและการประเมินการสอนของอาจารย์ 4) การวัดผลและประเมินผล สถาบันอุดมศึกษาควรทำอย่างเป็นระบบและได้มาตรฐานหลักการวัดผลและประเมินผล และ 5) ปัจจัยเกื้อหนุน สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีอาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตลอดจนการจัดบรรยากาศที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนิสิตนักศึกษาอีกด้วย (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2544: 12)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้พัฒนาขึ้นมาจากโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงและวิทยาลัยวิชาการศึกษา ต่อมาได้มีการยกฐานะขึ้นเป็น “มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” ในปีพุทธศักราช 2518 เพื่อความคล่องตัวในการพัฒนาโครงสร้าง การบริหาร และการเรียนการสอนที่จำกัด ไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยและการขยายตัวที่มีความหลากหลายวิชาชีพ อีกทั้งยังได้ขยายโครงสร้างและบทบาทของมหาวิทยาลัยให้เป็นสากล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พัฒนาไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยกลางเมืองที่ทันสมัยก้าวหน้าผสมผสานสัมพันธ์กับกระแสสากล และพัฒนาการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

และพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม และผสมผสานสัมพันธ์กับชุมชน ยังรวมไปถึงทางด้านศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นรากฐานของมหาวิทยาลัย ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ รวมทั้งทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ สำหรับโครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ได้รับการอนุมัติ เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2536 และประกาศในราชกิจจานุเบกษาในวันที่ 28 มิถุนายน 2536 (คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2551: ออนไลน์)

สาขาวิชานาฏศิลป์เดิมอยู่ในภาควิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2536 ซึ่งเป็นปีที่ก่อตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ มีระบบการจัดและดำเนินงานการบริหารอยู่ภายใต้ภาควิชาศิลปะการแสดง ซึ่งมีหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต จำนวน 4 วิชาเอก คือ วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย วิชาเอกนาฏศิลป์สากล วิชาเอกออกแบบเพื่อการแสดง และวิชาเอกการแสดงและกำกับการแสดง ในปี พ.ศ. 2543 สาขาวิชานาฏศิลป์ได้แยกการจัดและดำเนินงานการบริหารเป็นระบบสาขาวิชา ตามระบบโครงสร้างการบริหารของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ในปัจจุบันสาขาวิชานาฏศิลป์มีหน้าที่และภารกิจหลักหลายประการ กล่าวคือ มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ.) จำนวน 2 วิชาเอก คือ วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย วิชาเอกนาฏศิลป์สากล มีระบบการสอบรับนิสิตเข้าศึกษาโดยวิธีการสอบตรง สาขาวิชานาฏศิลป์มีระบบการจัดการโดยความร่วมมือกับสาขาวิชาศิลปะการแสดง เป็นการสร้างเครือข่ายทางวิชาการศิลปะการแสดง เพื่อระดมความรู้ ความคิด ความสามารถ ในการผลิตให้ได้ตามปรัชญา จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของคณะศิลปกรรมศาสตร์โดยได้มีการจัดและดำเนินงานตามแผนการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้สาขาวิชานาฏศิลป์มีปณิธานที่จะผลิตบัณฑิต และพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ตลอดจนความสามารถทั้งในทางด้านของวิชาการและวิชาชีพ พร้อมทั้งปลูกฝังให้เป็นผู้มีปัญญาธรรม คารวะธรรม สามัคคีธรรม รวมไปถึงการเป็นบัณฑิตที่มีทั้งคุณสมบัติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคม อันเป็นการสอดคล้องและมีความสัมพันธ์กับปณิธานของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คือ การผลิตและพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ประจักษ์นักปราชญ์ และมีความประพฤติประจักษ์ผู้ทรงศีล (คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2551)

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรีของสาขาวิชานาฏศิลป์ ยังคงประสบปัญหาหลายประการ ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการปรับปรุงและแก้ไข เพื่อเป็นการพัฒนาในด้านต่างๆ ให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์นิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่าสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ธัญพร โจรจนสังวร. สัมภาษณ์. 2552. ธารกร จันทนะสาโร. สัมภาษณ์. 2553. มาดาพร น้อยนิตย์. สัมภาษณ์. 2553. สาโรช เจียรวานิช. สัมภาษณ์. 2553. และอภิชัย เพ็งเล็ง. สัมภาษณ์. 2553.) พบว่า

ด้านหลักสูตร บางรายวิชาในกลุ่มวิชาเอกบังคับ มีความซ้ำซ้อนกันระหว่างสาขาวิชา ศิลปะการแสดง วิชาเอกนาฏศิลป์ไทยและวิชาเอกนาฏศิลป์สากล เนื้อหาสาระของรายวิชา ไม่แบ่งแยกออกจากกันให้ชัดเจน นอกจากนี้เนื้อหาสาระในรายวิชาต่างๆของหลักสูตรในกลุ่มของวิชาเอก เลือกไม่ทันสมัย ยังไม่มีการปรับปรุงให้เหมาะสมสำหรับสภาพการณ์ในปัจจุบันที่นิสิตจะสามารถนำเอา ไปใช้ในการประกอบอาชีพต่อไป

ด้านผู้สอน อาจารย์ผู้สอนและบุคลากรประจำของสาขาวิชานาฏศิลป์มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอในการจัดการเรียนการสอน จึงมีอาจารย์พิเศษจากภายนอกมหาวิทยาลัยมาทำการสอนให้แก่ นิสิต ซึ่งในบางครั้งอาจารย์พิเศษไม่มีเวลาหรือไม่สามารถมาสอนได้ตามเวลา ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การเรียนรู้ที่ขาดความต่อเนื่องของนิสิตได้ รวมไปถึงอาจารย์ผู้สอนของสาขาวิชานาฏศิลป์มีภาระงาน และหน้าที่ต่างๆที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น ทำให้เกิดผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนแก่นิสิต

ด้านกระบวนการเรียนการสอน ในการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติมี การจัดการเรียนการสอนกลุ่มใหญ่เป็นส่วนมาก ทำให้มีนิสิตบางคนที่มีความรู้ ความเข้าใจ และ ความสามารถ เกี่ยวกับพื้นฐานทางด้านนาฏศิลป์ไม่เพียงพอ จึงส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ อีกทั้งยังทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อรายวิชาที่เรียน นอกจากนี้นิสิตบางคนหรือบางกลุ่มจะได้รับ มอบหมายให้จัดกิจกรรม การแสดง เพื่อช่วยงานแสดงของมหาวิทยาลัย อีกทั้งยังมีภาระที่ถูกว่าจ้าง จากองค์กรเอกชน บริษัท หรือหน่วยงานต่างๆ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการทำงานและรายได้การครองชีพส่วนบุคคล ทำให้ไม่สามารถเข้าเรียนในชั้นเรียนได้อย่างเพียงพอ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ ได้ เนื่องจากวิชานาฏศิลป์จะเน้นการเรียนการสอนแบบภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี

ด้านการวัดผลและประเมินผล การวัดผลและประเมินผลของวิชานาฏศิลป์มุ่งเน้นในด้านของ ภาคปฏิบัติ จะเป็นการให้คะแนนจากสภาพจริงของการปฏิบัติโดยการสังเกตของอาจารย์ พฤติกรรม การแสดงออกของผู้เรียนที่ปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนตลอดเวลาและทุกสถานการณ์ว่า นิสิตมี พัฒนาการมากน้อยเพียงใด จึงส่งผลให้ในบางครั้งนิสิตได้คะแนนต่ำ อีกทั้งยังทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อ การวัดผลและประเมินผลของอาจารย์ได้

ด้านปัจจัยเกื้อหนุน สาขาวิชานาฏศิลป์มีห้องปฏิบัติการน้อย ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการ ของนิสิตที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นในปัจจุบัน อีกทั้งในด้านหนังสือ ตำรา ของวิชานาฏศิลป์มีจำนวน ค่อนข้างน้อยทำให้นิสิตมีอุปสรรคในการแสวงหาและค้นคว้าความรู้ใหม่ นอกจากนี้ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆอาจจะไม่ทันสมัย และไม่เพียงพอต่อความต้องการในการใช้งานของอาจารย์และนิสิต อาทิ สื่อทางเทคโนโลยีต่างๆ ที่จะสามารถเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน และอุปกรณ์ที่ช่วย ส่งเสริมทางการเรียนของวิชานาฏศิลป์ เป็นต้น

จากสภาพปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรีของสาขาวิชานาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล รวมไปถึงด้านปัจจัยเกื้อหนุน จากความคิดเห็นของนิสิตซึ่งผลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับสาขาวิชานาฏศิลป์ ในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอน การจัดการสภาพการณ์และสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรีของสาขาวิชานาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้มีความเหมาะสมและตรงตามจุดมุ่งหมายของการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ วิชาเอก ระดับชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและอาจารย์ หลักสูตรปริญญาตรีของสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการนำข้อมูลจากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรีของสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้เหมาะสมและตรงตามจุดมุ่งหมายของการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตหลักสูตรปริญญาตรีของสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 195 คน

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
  - 1.1 เพศ แบ่งเป็น เพศชายและเพศหญิง
  - 1.2 วิชาเอก แบ่งเป็น วิชาเอกนาฏศิลป์ไทยและวิชาเอกนาฏศิลป์สากล
  - 1.3 ชั้นปี แบ่งเป็น ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4
  - 1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร

ปริญญาตรีของสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ความรู้สึกของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 5 ด้าน ได้แก่
  - 1.1 ด้านหลักสูตร ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การกำหนดจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร แต่ละหมวดวิชาและในแต่ละรายวิชาต่างๆของหลักสูตร การจัดรายวิชา จำนวนของรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เนื้อหารายวิชาต่างๆ ความทันสมัยของเนื้อหา
  - 1.2 ด้านอาจารย์ ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การจัดผู้สอนที่มีคุณวุฒิเหมาะสมตรงกับรายวิชาที่สอน ความรู้ ความเข้าใจทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ การเตรียมการสอน ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ความมีคุณธรรมและจริยธรรม การปฏิบัติหน้าที่ของผู้สอนที่ดี และการพัฒนาตนเองของอาจารย์
  - 1.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน ในการวิจัยครั้งนี้ การวางแผนการสอน การจัดคำอธิบายรายวิชาให้แก่ผู้เรียน การคัดสรรหรือเชิญผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายหรือจัดการเรียนการสอนพิเศษ การเรียนนอกสถานที่ รวมไปถึงการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อีกแก่นิสิต การนำเอาเทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอนมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน การใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมทั้งรายวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
  - 1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสมกับรายวิชาทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มาตรฐานในการจัดสอบ การชี้แจงเกณฑ์

การวัดผลและประเมินผล ความยุติธรรมในการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งการแจ้งผลสอบตามเวลาที่กำหนด

1.5 ด้านปัจจัยเกื้อหนุน ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ปัจจัยเกื้อหนุนในด้านต่างๆที่จะส่งเสริมการเรียนรู้และทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ อาทิ มีอาคาร สถานที่ ที่มีความเพียงพอต่อความต้องการของอาจารย์และนิสิต มีแหล่งสืบค้น ค้นคว้า ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและยังรวมไปถึงหนังสือ วารสารทั้งในประเทศและต่างประเทศ สื่อการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ วัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งยังมีสภาพแวดล้อมที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนิสิต และจะก่อให้เกิดการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนิสิต

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยนี้ หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของนิสิตหลักสูตรปริญญาตรีของสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกเป็น

- 2.1 สูง หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของนิสิตตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป
- 2.2 ปานกลาง หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของนิสิตตั้งแต่ 2.50-2.99
- 2.3 ต่ำ หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของนิสิตต่ำกว่า 2.50

3. นาฏศิลป์ หมายถึง ศิลปะการแสดงประเภทระบำ รำ เต้นและอื่นๆ ที่ต้องผ่านกระบวนการทางด้านความคิดและการสร้างสรรค์ นาฏศิลป์มีทั้งรูปแบบวิธีตามจารีตเดิม การนำงานแบบดั้งเดิมมาปรับปรุงหรือประยุกต์ใหม่ รวมไปถึงการทดลองการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ขึ้นมาใหม่ ในการวิจัยในครั้งนี้แบ่งนาฏศิลป์ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.1 นาฏศิลป์ไทย หมายถึง ศิลปะการแสดงประเภทหนึ่งที่เป็นมรดกและมีความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอันดีงามของประเทศไทยที่มีคุณค่า อีกทั้งยังมีสาระ ความรู้ ความเข้าใจและความหลากหลายของการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบนาฏศิลป์ไทย ซึ่งจะประกอบไปด้วย นาฏศิลป์ไทยรูปแบบมาตรฐาน นาฏศิลป์ไทยพื้นบ้าน นาฏศิลป์ไทยประยุกต์และนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย

3.2 นาฏศิลป์สากล หมายถึง ศิลปะการแสดงของชาติตะวันตก ทั้งนี้ได้มีการชื่อใช้เรียกแตกต่างกันออกไป เช่น นาฏศิลป์ตะวันตก นาฏศิลป์ตะวันออก และนาฏศิลป์สากล เป็นต้น นาฏศิลป์สากลได้มีสาระ ความรู้ ความเข้าใจและความหลากหลายของการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบของนาฏศิลป์สากล ซึ่งจะประกอบไปด้วย บัลเลต์ แจ๊สแดนซ์ โมเดิร์นแดนซ์ นาฏศิลป์พื้นบ้านตะวันตก นาฏศิลป์ร่วมสมัยและการออกแบบท่าเต้น

4. อาจารย์ ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่จัดการเรียนการสอน และทำหน้าที่สอนวิชานาฏศิลป์ ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติที่กำลังปฏิบัติหน้าที่และภาระงานภายในสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปีการศึกษา 2554

5. นิสิต ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี 4 ปี ในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ.) จำนวน 2 วิชาเอก คือ วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย วิชาเอกนาฏศิลป์สากล ในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปีการศึกษา 2554

สมมุติฐานการวิจัย

1. นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

2. นิสิตที่ศึกษาในวิชาเอกนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์สากล มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

3. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

4. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมเอกสารและผลงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องดังสาระสำคัญ ดังนี้ 1.ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน 2.แนวคิดและหลักการในการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน 3.ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ 4.แนวคิดและหลักการในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ แบ่งออกเป็น การจัดการศึกษานาฏศิลป์ในระดับอุดมศึกษา วิธีการสอนนาฏศิลป์ คุณสมบัติและจรรยาบรรณทางด้านนาฏศิลป์ คุณลักษณะของผู้สอนนาฏศิลป์ การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนนาฏศิลป์ 5.การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นภาระงานที่สำคัญ และเป็นหน้าที่หลักของการบริหารสถานศึกษา จาก พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุว่า “การศึกษา เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสถาบันการศึกษาทุกสถาบันมีจุดมุ่งหมายให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. 2542: 3)

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543: 10) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการดำเนินการด้านการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดผลที่เป้าหมาย คือ ผู้เรียนซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องได้แก่ หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน การประเมินผล เป็นต้น

ทิตินา แชมมณี (2545: 26) ให้ความหมายว่าการจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดการด้านการเรียนการสอน โดยให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การจัดการเรียนการสอนจะเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยพิจารณาจากหลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน วิธีการสอน และการประเมินผล ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น สอดคล้องกับ วิชัย แหวนเพชร (2530: 151) ที่กล่าวว่า การสอน คือ การถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่เจริญงอกงาม

พิสิฐ เมธาภัทร และ ธีระพล เมธิกุล (2531: 151) ได้กล่าวถึงความหมายของ การสอน หมายถึง กิจกรรมของบุคคล ซึ่งมีหลักการและเหตุผล เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่น เกิดการเรียนรู้ ดังนั้นการสอนจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญในด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษา ความเข้าใจในจุดประสงค์ รายวิชา ตลอดจนการเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น
2. ด้านการสอน หมายถึง การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียน บรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้
3. ด้านการวัดผล หมายถึง การเลือกวิธีวัดผลที่เหมาะสม และสามารถวิเคราะห์ได้
4. ด้านการประเมินผลการสอน หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลการสอนทั้งหมดได้ ตั้งแต่การวางจุดประสงค์ในการเรียนรู้ การเลือกเนื้อหา วิธีสอน ตลอดจนความเที่ยงตรงและความ เชื่อถือได้ของการวัดผลที่ผู้สอนได้กระทำไป

สมิตร คุณานุกร (2523: 130-132) กล่าวถึง การนำหลักสูตรไปใช้หรือการจัดการเรียน การสอน หมายถึง

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หมายถึง การตีความหมายและการกำหนดรายละเอียด ของหลักสูตร เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติ คือ ใช้สอน เนื่องจากหลักสูตรมักกำหนดความมุ่งหมาย เนื้อหา วิชา ที่สอน กิจกรรมประกอบการเรียนการสอนและการประเมินไว้อย่างกว้างๆ มีลักษณะยืดหยุ่นได้ เพื่อ ความสะดวกแก่การนำไปปรับปรุงใช้ให้เข้ากับท้องถิ่นหรือโรงเรียน ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องกำหนด รายละเอียดของหลักสูตรไว้ก่อนทำการสอน ได้แก่ โครงการสอน แผนการสอน
2. ปัจจัยสภาพต่างๆ ภายในสถานศึกษา นับว่ามีส่วนส่งเสริมหรือสกัดกั้นการปฏิบัติงานของ ผู้สอน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้เป็นอย่างมาก สิ่งเหล่านี้ได้แก่ ขนาดของห้องเรียน

จำนวนผู้เรียน แผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดผู้สอนเข้าสอน การใช้แผนการสอน การได้รับงบประมาณ

3. การสอน การสอนเป็นศิลปะของการช่วยให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ นับว่าการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้หลักสูตรได้บรรลุผล การสอนคือ สื่อกลางที่เชื่อมโยงระหว่างหลักสูตร ผู้เรียน และผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีองค์ประกอบคือ หลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดประเมินผล โดยการเรียนการสอนจะถูกปรับปรุงไปตามปัจจัยสภาพทางสังคม เพื่อพัฒนาคุณภาพหลักสูตรให้สอดคล้องต่อความต้องการของนิสิต นักศึกษาและสังคมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 4-5) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการสอนในระดับอุดมศึกษา มีดังนี้

1. การสร้างองค์ความรู้ การถ่ายทอดศาสตร์สาขาใดในระดับอุดมศึกษา ทำให้เกิดการวิจัยค้นคว้า สืบทอดความรู้ออกไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น ผิดกับศาสตร์บางสาขาที่ไม่มีการเรียนการสอน อาจทำให้ความรู้นั้นลบลือนไปจากสังคม จนอาจไม่มีผู้ใดทราบเรื่องนั้นต่อไป การให้มีการเรียนการสอนจึงเป็นการพัฒนาศาสตร์ให้มีความลึกซึ้งและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

2. การสร้างบัณฑิต การเรียนการสอนจะแยกออกจากกันไม่ได้ เพราะบทบาทของการสอนคือ มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ การสอนจึงมีความสำคัญต่อการสร้างบัณฑิตในสองลักษณะคือ สร้างผู้ที่มีความรอบรู้ทางวิชาชีพและวิชาการ ทำให้เข้าใจศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในอนาคต นอกจากสร้างคนให้เป็นผู้รู้แล้ว การสอนก็ยังทำให้คนมีความคิดและพฤติกรรมที่ถูกต้องยอมรับได้ในสังคม โดยเฉพาะผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา ย่อมเป็นที่พึงของครอบครัว ที่พึงของสังคมและประเทศชาติ เนื่องจากได้รับความรู้และการอบรมมาเพียงพอที่บุคคลนั้นจะสามารถดำรงชีวิตที่มีคุณค่า มีอาชีพที่สุจริต และทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้น้อย

3. การพัฒนาวิชาชีพชั้นสูง การสอนระดับอุดมศึกษาทำให้วิชาชีพได้รับการพัฒนาไปสู่ระดับสากล เนื่องจากการสอนในระดับนี้จำเป็นต้องได้ผู้ที่มีความรู้สูงมาช่วยกันถ่ายทอดศาสตร์ แต่แต่ละปีจึงมีการพัฒนาบุคคลเข้าสู่วงการวิชาชีพเพิ่มขึ้น ทำให้บุคคลเหล่านั้นมีส่วนธำรง เผยแพร่พิทักษ์วิชาชีพได้อย่างเต็มความสามารถ

4. การสร้างสังคมที่ดี เชื่อกันว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งที่จะผลิตคนดี คนเก่งออกไปสู่สังคม ดังนั้นการสอนที่มุ่งให้ทั้งความรู้และคุณธรรมแก่ผู้เรียน คือ การสร้างสังคมที่ดีเพิ่มขึ้นโดยที่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไป จะช่วยเป็นผู้ซึ่งนำสังคม ทำตัวเป็นตัวอย่างและทำให้สังคมได้พัฒนาไปสู่มาตรฐานชีวิตที่มีคุณภาพมากขึ้น

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวไว้ชัดเจนว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การจัดการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญในด้านต่างๆ ดังนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2544: 10-13)

1. ด้านผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตผู้พึงประสงค์เพื่อเป้าหมายการผลิตที่ชัดเจน ฝึกให้ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่รู้ ปลูกฝังพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีด้านภาษาและการสื่อสาร พัฒนาทักษะด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดวิเคราะห์การแก้ปัญหาและปลูกฝังจริยธรรม
2. ด้านผู้สอน ทำให้การสอนของอาจารย์มีประสิทธิภาพโดยเน้นการประเมินผลเชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้อาจารย์ทำวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน
3. ด้านการเรียนการสอน มีการจัดรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อประกอบการเรียนมากขึ้น
4. ด้านหลักสูตร การจัดหลักสูตรที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน ซึ่งลักษณะเด่นของหลักสูตรเหล่านี้คือ มีความยืดหยุ่นสูง และมีความทันสมัยเนื่องจากมีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอ
5. ด้านผู้บริหาร ตัวผู้บริหารเองได้รับการพัฒนาทักษะด้านการจัดการ และเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้น จะทำให้เกิดการสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ทำให้ศาสตร์ต่างๆ ได้แพร่ขยายและพัฒนาออกไปได้อย่างกว้างขวาง โดยผ่านทางนิสิต นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา คือ บัณฑิตผู้มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม เมื่อการจัดกระบวนการเรียนทั้งหลักสูตร องค์ความรู้และผู้เรียนอันก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและคุณภาพอันเป็นการไปสู่การพัฒนาสังคมที่ดีตามไปด้วย

แนวคิดและหลักการในการจัดการเรียนการสอน

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตาม ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และ บูรณาการตามความ เหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ: 2542) การจัดการเรียนการสอนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการที่จะสามารถส่งเสริมให้นิสิตเกิด การพัฒนาเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้และตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและของมหาวิทยาลัย ได้ กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนนั้นเกี่ยวข้องกับงานที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ด้านหลักสูตร

หลักสูตร (Curriculum) ตามรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “currere” หมายถึง “running course” หรือเส้นทางที่ใช้วิ่งแข่ง ต่อมาเมื่อมาใช้กับการศึกษา จึงหมายถึง “running sequence of courses or learning experience” เปรียบหลักสูตรเหมือนสนามหรือลู่วิ่งให้ผู้เรียนจะต้องฝ่าความ ยากของวิชา หรือประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเพื่อความสำเร็จ หลักสูตร คือ หัวใจของการศึกษาและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะในการจัดการเรียน การสอน จำเป็นต้องมีหลักสูตรเพื่อกำหนดโครงสร้างการศึกษา และการจัดการศึกษาจะประสบ ความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับหลักสูตร หลักสูตรที่ดีต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้มีเนื้อหาสาระทัน กับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการเมือง หลักสูตร คือ ข้อกำหนดว่า ด้วยจุดหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระในการวัดผลการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ เจตคติและพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ความหมายของหลักสูตร

ชมพันธ์ ภูญชร ณ อยุธยา (2540: 3 – 5) กล่าวว่าความหมายของ หลักสูตรว่า มี ความแตกต่างกันไปตั้งแต่ความหมายที่แคบสุดจนถึงกว้างสุด ซึ่งสามารถจำแนกความคิดเห็นของ นักการศึกษาที่ได้ให้นิยามความหมายของหลักสูตรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. หลักสูตร หมายถึง แผนประสบการณ์การเรียนรู้ นักการศึกษาที่มีความคิดเห็นว่ หลักสูตร หมายถึง แผนประสบการณ์เรียนนั้น มองหลักสูตรที่เป็นเอกสารหรือโครงการของ การศึกษาที่สถาบันการศึกษาวางแผนไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้ หลักสูตรตามความหมายนี้ หมายรวมถึง แผนการเรียนหรือรายวิชาต่างๆ ที่กำหนดให้เรียนรวมทั้ง เนื้อหาวิชาของรายวิชาต่างๆ กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล ซึ่งได้กำหนดไว้ในแผน

ความคิดเห็นของนักการศึกษาในกลุ่มนี้ ไม่รวมถึงการนำหลักสูตรไปใช้หรือการเรียนการสอนที่ปฏิบัติจริง

2. หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ที่สถาบันการศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล

รุจิรี ภูสาระ (2545: 1) กล่าวว่าความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง แผนการเรียนประกอบด้วยเป้าหมาย และจุดประสงค์เฉพาะที่จะนำเสนอและจัดการเนื้อหา รวมถึงแบบของการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ และสุดท้ายจะต้องมีการประเมินผลของเรียน ซึ่ง ทิศนา แคมมณี (2535: 1) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง โปรแกรมการศึกษาใด ๆ ก็ตามที่ได้กำหนดโครงสร้างการเรียนประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ พร้อมทั้งคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของแต่ละวิชานั้นด้วย ในขณะที่สันต์ ธรรมบำรุง (2527: 10) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษา โดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทันต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงย่อมได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งไซเวลล์ (Sowell. 1996: 5) กล่าวว่า มีผู้อธิบายความหมายของหลักสูตรไว้อย่างมากมาย เช่น หลักสูตรเป็นการสะสมความรู้ดั้งเดิม เป็นวิธีการคิด เป็นประสบการณ์ที่ถูกกำหนดไว้ เป็นแผนการจัดสภาพการเรียนรู้ เป็นความรู้และคุณลักษณะของผู้เรียน เป็นเนื้อหาและกระบวนการ เป็นแผนการเรียนการสอน เป็นจุดหมายปลายทางและผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนและเป็นผลผลิตของระบบเทคโนโลยี เป็นต้น ไซเวลล์ ได้อธิบายว่า เป็นเรื่องปกติที่นิยามความหมายของหลักสูตรมีความแตกต่างกันไปเพราะบางคนให้ความหมายของหลักสูตรในระดับที่แตกต่างกันหรือไม่ได้แยกหลักสูตรกับการจัดการเรียนการสอน แต่อย่างไรก็ตาม ไซเวลล์ ได้สรุปว่า หลักสูตร คือ การสอนอะไรให้กับผู้เรียน ซึ่งมีความหมายที่กว้างขวาง ที่รวมทั้งข้อมูลข่าวสาร ทักษะ และ ทศนคติ ทั้งที่ได้กำหนดไว้และไม่ได้กำหนดไว้ให้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษา ในขณะที่สุมิตร คุณากร (2523: 2) กล่าวว่าหลักสูตรหมายถึง โครงการให้การศึกษเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งกูด (Good. 1973: 157) กล่าวว่าหลักสูตร คือ กลุ่มรายวิชาที่จัดไว้อย่างมีระบบ หรือลำดับวิชาที่บังคับสำหรับการจบการศึกษา หรือเพื่อรับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาหลัก ๆ ส่วนเซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor, J.G; & W.M. Alexander. 1974: 6) กล่าวว่าหลักสูตรเป็นแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้ให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือจุดหมายที่วางไว้ โดยมีโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ

จากแนวความคิดของนักการศึกษาหลายท่านดังกล่าวพบว่า มีการให้นิยามความหมายของหลักสูตรที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะแต่ละคนมีเกณฑ์ที่ใช้ในการอธิบายแตกต่างกัน สำหรับการศึกษานี้สรุปได้ว่า หลักสูตร คือ แผนการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหาของวิชา ตลอดจนบุคลากรทางการสอน สื่อการสอน สถานที่ศึกษา การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการพัฒนาเนื้อหาของหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ความสำคัญของหลักสูตร

อ้าง บัควศรี (2532: 6-7) ได้กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญ เพราะหลักสูตรเป็นส่วน กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยมีรายละเอียดที่บ่งชี้ว่า ผู้เรียนควรเรียนรู้อะไร มีเนื้อหาสาระมากน้อยเพียงไร ควรได้รับการฝึกฝนให้มีทักษะในด้านใด และควรมีพัฒนาการทั้งในส่วนของร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างไร ส่วนสมิทร คุณานุกร (2523: 199-200) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักสูตรว่าหลักสูตรมีความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องชี้ นำทางหรือเป็นบทบัญญัติของรัฐในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา นำไปปฏิบัติ อีกทั้งยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา และควบคุมการจัดการเรียนการสอนของ สถานศึกษา และนอกจากนี้ไพโรจน์ ดั่งวิเศษ (2533: 9) สรุปความสำคัญของหลักสูตรว่า หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในฐานะที่เป็นเอกสารที่กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกฝ่ายต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพ ตามที่พึงประสงค์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ

นอกจากนี้หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่ เป้าหมายของการศึกษาที่แต่ละสถาบันอุดมศึกษาวางไว้ ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพผลตามเป้าหมาย ตลอดจนเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จซึ่งอาจารย์ผู้สอนจะ นำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ความสำคัญดังกล่าวพอสรุปได้ดังนี้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535: 38-39)

1. หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงาน หรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงานของครู เพราะ หลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลไว้ เป็นแนวทาง
2. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อควบคุมการเรียนการสอนใน สถาบันการศึกษาระดับต่างๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษาได้
3. หลักสูตรเป็นแผนดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวกและ ควบคุมดูแลติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายในการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย

4. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

จากความสำคัญของหลักสูตรข้างต้น สรุปว่า หลักสูตรมีความสำคัญ เพราะหลักสูตรเป็นเอกสารซึ่งเป็นแผนการหรือโครงการจัดการศึกษาที่ระบุแนวทางการจัดมวลประสพการณ์เป็นส่วนกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพทางการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่หลักสูตรกำหนดไว้

องค์ประกอบของหลักสูตร

ด้านองค์ประกอบของหลักสูตรมีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอไว้แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

ทาบ (Taba, 1962: 120) ได้กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบของหลักสูตรมีอยู่ 4 ส่วน ได้แก่

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. เนื้อหาวิชา/ประสพการณ์
3. กระบวนการเรียนการสอน/การจัดประสพการณ์
4. การประเมินผล

ฉำรง บัวศรี (2531: 8-9) ได้กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบของหลักสูตรมีอยู่ 9 ส่วนหลักๆ ได้แก่

1. เป้าประสงค์/นโยบายการศึกษา
2. จุดหมายหลักสูตร
3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร
4. จุดประสงค์ของวิชา
5. เนื้อหา
6. จุดประสงค์การเรียนรู้
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน
8. การประเมินผล
9. วัสดุหลักสูตร ฯลฯ

สิ่งที่กำหนดหลักสูตร คือ การเตรียมการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางด้านต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ เป้าหมายและอุดมการณ์ของชาติ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จิตวิทยา และคุณธรรม จริยธรรม การเริ่มสร้างหลักสูตรอาจจะมีคณะกรรมการชุดหนึ่ง ทำการศึกษาวิจัยเพื่อต้องการทราบข้อเท็จจริง

เกี่ยวกับความต้องการในการจัดการศึกษาทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยทางอ้อม เช่น ต้องการทราบสภาพของสังคมที่ต้องการจัดการศึกษาในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเพื่อได้บัณฑิตออกไปบริการและสร้างสรรค์สังคม ในแต่ละส่วนของสังคมที่หลากหลายและแตกต่างกัน ข้อมูลเหล่านี้จะต้องได้มาจากการศึกษาวิจัยมากกว่าประสบการณ์ของคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร เพราะกระแสของสังคมปัจจุบันนี้เปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องและเห็นผลการพัฒนาเชิงคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ในกระบวนการของการใช้หลักสูตร (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543: 15-26)

ดังนั้นในการออกแบบหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงเป้าหมายและอุดมการณ์ของชาติ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จิตวิทยา และคุณธรรม จริยธรรม และการออกแบบหลักสูตรจะต้องเหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

การประเมินหลักสูตร

หลักสูตรจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี อีกทั้งให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจำเป็นต้องมีการประเมินหลักสูตรก่อนเพื่อจะตรวจสอบว่าหลักสูตรที่ใช้อยู่เหมาะสมหรือไม่เพียงใด และเพื่อจะได้ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรนั้นให้มีความทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งของประเทศและของโลก (สังัด อุทรานันท์, 2532: 279-280)

การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนา ปรับปรุง และตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรซึ่งเป็นกิจกรรมที่ควรเกิดขึ้นทุกช่วงระยะเวลาของการพัฒนาหลักสูตรตั้งแต่ก่อนการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบหรือร่างหลักสูตร ก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ ระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร หลังจากใช้หลักสูตรครบวงจร และการติดตามผลกระทบของหลักสูตร ซึ่งการประเมินแต่ละระยะมีรายละเอียดและ เนื่องจากการประเมินหลักสูตรเป็นสิ่งที่มีความละเอียดอ่อน ดังนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินหลักสูตรจำเป็นต้องยึดหลักการที่สำคัญในการประเมินหลักสูตรเพื่อให้การประเมินผลหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักเกณฑ์ในการประเมินหลักสูตร มีดังนี้ (วีระพงศ์ ล่องลอย, 2552: ออนไลน์)

1. มีวัตถุประสงค์ในการประเมินที่แน่นอน ชัดเจนว่าประเมินหลักสูตรไปเพื่ออะไร
2. มีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เชื่อถือได้ โดยมีการเครื่องมือ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์ที่เชื่อถือได้
3. ข้อมูลเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการประเมินผล ดังนั้นข้อมูลที่ได้มา

จะต้องถูกต้อง เชื่อถือได้ และมากพอที่จะใช้ประเมินหลักสูตร

4. มีขอบเขตในการประเมินหลักสูตรที่แน่นอนชัดเจน
5. ประเด็นของเรื่องที่จะประเมินอยู่ในช่วงเวลาของความสนใจ
6. การวิเคราะห์ผลการประเมินต้องกระทำอย่างระมัดระวังรอบคอบ และมีความเที่ยงตรง
7. การประเมินหลักสูตรควรใช้วิธีการประเมินหลากหลายวิธี
8. มีเอกภาพในการตัดสินใจผลการประเมิน
9. ผลต่าง ๆ ที่ได้จากการประเมินควรนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรทั้งในด้านการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

ทาบ (ธวัช เต็มบุญ. 2548: 40; อ้างอิงจาก Taba. 1962: 310) แสดงให้เห็นว่าการประเมินหลักสูตรมีความหมายที่ครอบคลุมขอบข่ายหลายประการ เราอาจจะประเมินหลักสูตรโดยการประเมินจุดมุ่งหมายและขอบข่ายของหลักสูตร คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร ความสามารถของนิสิต ความสำคัญของรายวิชาต่างๆ ผลสัมฤทธิ์ของการนำจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไปใช้และวัสดุสื่อการเรียนต่างๆ

ดังนั้นการประเมินหลักสูตรเป็นสิ่งที่สะท้อนขั้นตอนและกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตร เพื่อชี้ให้เห็นข้อมูลองค์ประกอบของหลักสูตรในด้านต่าง ๆ ว่าบรรลุและสัมฤทธิ์ผลมากหรือน้อยเพียงใด เมื่อเห็นข้อดีข้อเสียของหลักสูตรจึงนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตรให้มีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

การบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรจะมีขอบเขตต่าง ๆ ในการดำเนินการด้านหลายด้าน และ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2526: 195-202) ได้แสดงความเห็นไว้ว่า การวางแผนการใช้หลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การเตรียมวางแผนงานเพื่อการใช้หลักสูตรใหม่ ประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร การนำหลักสูตรมาปรับ การจัดหาวัสดุประกอบหลักสูตร การจัดเตรียมงบประมาณ การเตรียมบุคลากร
2. การจัดเตรียมอบรมผู้สอนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์ปัญหาของหลักสูตร การสร้างโครงการสอน ประมวลการสอน การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. การจัดอาจารย์เข้าสอน ต้องสอนโดยยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหลักและ

จัดประสบการณ์ให้ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสำคัญ

4. การจัดตารางสอน ต้องคำนึงถึงการเรียนรู้อื่นๆ ระดับความยากง่ายช่วงการเรียนรู้อื่นๆ ต้องเหมาะสมกับผู้เรียนรวมทั้งการใช้ห้องเรียน
5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน ประกอบด้วยการจัดทำแผนการสอน เอกสารและสื่อการสอน
6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร ใช้หลักการประชาสัมพันธ์แก่ผู้เรียน ผู้สอนและผู้บริหาร โดยใช้สื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น
7. การจัดสภาพแวดล้อมและการเลือกโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร ประกอบด้วย การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เช่น การจัดสภาพห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาอื่น ๆ ด้วย การจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน เช่น การฝึกงานในสถานประกอบการ เป็นต้น
8. การประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ประเมินตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้อย่างชัดเจน

ดังนั้นการบริหารหลักสูตรเป็นการดำเนินการ การจัดการ การควบคุมดูแล และการส่งเสริมหรือสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ซึ่งให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรเพื่อนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลสูงสุด โดยใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัดในสถานศึกษานั้นให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญด้วย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตร พบว่า ญัฐพล พุ่มชุมพล (2546: 75) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เนื่องมาจากการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชา มีเนื้อหา รายวิชาต่างๆที่หลากหลายและเป็นไปตามความต้องการของนิสิต ส่วนธวัชรัตน์ พลเจริญ (2546: 89) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีทัศนะว่า การจัดหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะได้มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ชัดเจน หลักสูตรเปิดโอกาสให้นิสิตมีความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้นิสิตมีการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลมีวิจารณ์ญาณในการตัดสินใจและหลักสูตรได้มีความทันสมัย ทันต่อสภาพการณ์ในปัจจุบัน

สรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะหลักสูตรจะเป็นข้อกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมเพื่อนส่งเสริมและเสริมสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถให้แก่ผู้เรียน เพื่อผู้เรียนจะเป็นผู้ที่รอบรู้และเต็มเปี่ยมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม ดังนั้นหลักสูตรที่ดี มีคุณภาพจะต้องพิจารณาถึงจุดประสงค์และจุดหมายของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหารายวิชา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินหลักสูตร ตลอดจนการบริหารหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและตรงตามจุดหมายของการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ด้านอาจารย์

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ระบุไว้ว่า “ผู้สอน” หมายถึง ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ “ครู” หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริม การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของทั้งของรัฐและเอกชน และ “คณาจารย์” หมายถึง บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชน อาจารย์ผู้สอนถือเป็นตัวแปรที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะขับเคลื่อนในการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่วางไว้ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.: 3) ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาควรมีระบบการสรรหา พัฒนา และธำรงรักษาไว้ซึ่งอาจารย์ที่มีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ คุณธรรมและ จริยธรรม มีการกำหนดภารกิจของอาจารย์และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2544: 7)

ดังนั้นอาจารย์หรือผู้สอนจะต้องเป็นบุคคลที่ทรงคุณวุฒิ และมีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการสอน อีกทั้งการส่งเสริมให้ความรู้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาได้ ทั้งนี้จะต้องมีคุณธรรมและจริยธรรม เพราะอาจารย์หรือผู้สอนคือเป็นบุคคลสำคัญในสถานศึกษาที่จะทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่วางไว้

การสรรหาอาจารย์

การสรรหาอาจารย์เพื่อสอนในระดับอุดมศึกษานั้น ขึ้นอยู่กับความต้องการ และสภาพการณ์ของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.) นอกจากนี้การเข้าเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาใหม่ ๆ ควรได้รับการปฐมนิเทศได้รับการชี้แนะ และได้รับการให้คำปรึกษาอยู่เสมอ เพื่อให้อาจารย์ใหม่

ได้เรียนรู้ ค้นคว้าและปรับตัวกับชีวิตใหม่ในฐานะอาจารย์ได้อย่างดี ในการช่วยเหลืออาจารย์ใหม่ ทางด้านการเรียนการสอนได้แก่(ทบวงมหาวิทยาลัย. 2543: 23 – 24)

1. จัดทำเป็นแบบสอบถาม ถามปัญหาในการเรียนการสอน และความต้องการด้านการเรียนการสอน
  2. จัดปฐมนิเทศการสอนเป็นครั้งแรกที่เข้าทำงาน
  3. จัดประชุมสัมมนาให้อาจารย์แสดงความเห็น แล้วรวบรวมความเห็นและปัญหาต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน
  4. พุดคุย สนทนา และสังเกตหรือบันทึกไว้เพื่อสรุปรวมแล้วทำการสรรหาอาจารย์ดำเนินงานตามความต้องการในภายหลัง
  5. จัดอาจารย์รุ่นพี่หรือผู้ใหญ่เป็นที่ปรึกษาในการสอน
  6. จัดหาทุนสำหรับอาจารย์ใหม่เพื่อได้มีโอกาสพัฒนาการสอนร่วมกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนมานาน
  7. ส่งเข้าประชุม อบรม สัมมนาเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอน
- การสรรหาครูเป็นภารกิจที่สำคัญอันดับแรกของการบริหารงานบุคคลของ ข้าราชการครู องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู จึงได้มีการศึกษาและวิเคราะห์การดำเนินการสรรหาครู เพื่อปฏิรูประบบการสรรหาให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกัน ทั้งระบบการผลิตครู ระบบการพัฒนาครู และใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ตามแนวปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาในอนาคต โดยมี วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และแนวดำเนินการปฏิรูประบบสรรหาครู ดังนี้ (นครินทร์. 2556: ออนไลน์)
1. วิสัยทัศน์การสรรหาครู

ปฏิรูประบบสรรหาเพื่อสรรหาครูเก่ง ครูดี มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด และต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
  2. วัตถุประสงค์
    - 2.1 เพื่อสร้างระบบสรรหาที่จูงใจคนเก่ง คนดี เข้าสู่วิชาชีพครู
    - 2.2 เพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้สูงขึ้น
  3. แนวดำเนินการปฏิรูประบบสรรหาครู
    - 3.1 กำหนดนโยบายและระบบการสรรหาครูให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ประกาศใช้แล้ว และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูที่จะประกาศใช้ต่อไป

3.2 ปฏิรูประบบการสรรหาครูรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากการสรรหาครูรูปแบบเดิม โดยจะพัฒนาเกณฑ์และเครื่องมือประเมินเกณฑ์ให้มีคุณภาพและมีจุดเด่น ดังนี้

- 1) เกณฑ์ในการสรรหาครู จะต้องสะท้อนคุณภาพครูตามมาตรฐานวิชาชีพและระดับคุณภาพครู
- 2) เกณฑ์ในการสรรหาครู จะต้องมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับระบบผลิตครู ระบบพัฒนาครู และใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
- 3) เครื่องมือในการประเมินเกณฑ์การสรรหาต้องมีคุณภาพสามารถวัดคนเก่ง คนดี มาเป็นครูตามเกณฑ์ที่กำหนดได้จริง
- 4) การสรรหาต้องมีเกณฑ์กลางที่มีความยืดหยุ่น และจูงใจให้คนเก่ง คนดีมาเป็นครูรุ่นใหม่
- 5) การสรรหาครูต้องกระจายอำนาจให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสรรหาครูได้ตามความต้องการของผู้ใช้ โดย ก.ค. เป็นผู้วางระบบหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา รวมทั้งระบบการติดตามประเมินผล
- 6) วิธีการสรรหาครูจะต้องมีหลายวิธี ทั้งวิธีการสรรหาจากบุคคลทั่วไปและการสรรหาลักษณะพิเศษ เช่น การสรรหานักเรียนทุนมาเป็นครู และพนักงานของรัฐ
- 7) การเข้าสู่วิชาชีพครูจะต้องให้มีการทดลองปฏิบัติการสอน เป็นระยะเวลา 2 ปี และเมื่อการประเมินตามหลักเกณฑ์แล้ว จึงจะบรรจุเป็นครูหรือพนักงานของรัฐ
- 8) ให้มีระบบกำกับติดตามและประเมินผลการสรรหาครูอย่างเป็นระบบครบวงจร

สรุปได้ว่าการสรรหาอาจารย์จะต้องมีการสรรหาอย่างเป็นระบบ เพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งยังเป็นคนที่ดีมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในสถานศึกษาได้ และเหมาะสมกับสภาพการณ์และความต้องการของสถานศึกษาอีกด้วย

การกำหนดภารกิจของอาจารย์

ภารกิจของอาจารย์เป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของภารกิจของอาจารย์ ทั้งนี้การปฏิบัติภารกิจของอาจารย์นั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของภารกิจที่จะทำและสอดคล้องกับแนวนโยบายของสถาบันการศึกษา การทำภารกิจทุกครั้งอาจารย์ผู้ปฏิบัติต้องทำอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรืออาจกล่าวได้ว่าภารกิจของอาจารย์ เป็นบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่มีต่อสถาบันและสังคมภายนอกสถาบัน ซึ่งคุณาจารย์จะถือเป็นภารกิจที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุ

วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติคือ การเรียน การสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ การบริหารภายใน และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2545: 31 – 32)

1. ภารกิจด้านการสอน อาจารย์มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องสอน ควบคุม ห้อง ปฏิบัติการโดยการสังเคราะห์และผสมผสานบูรณาการความรู้ (Synthesizing and Integrating Knowledge) กล่าวคือ ประมวลความรู้ที่มีอยู่แล้วและกระจายอยู่ให้เป็นหมวดหมู่ เป็นระบบ และมีความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อการถ่ายทอดต่อไป โดยผ่านกระบวนการสอนหรือวิธีสอนที่เหมาะสมกับ เนื้อหาวิชา ซึ่งอาจเป็นการสอนโดยการบรรยาย สอนข้างเคียง อภิปรายกลุ่มย่อย ภารกิจด้านการสอน นี้ควรมีชั่วโมงสอนซึ่งรวมถึงการสอนในห้องปฏิบัติการไม่น้อยกว่า 8-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา และอาจารย์ควรมีเวลาศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเอง 3 – 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เพราะการสอนเป็นการใช้ความรู้ ซึ่งมีความสลับซับซ้อนเป็นฐานในการปฏิบัติงาน ความแตกต่างจะเห็นได้อย่างชัดเจนที่ผลลัพธ์ (Outcome) หรือผลผลิต (Output) ภายหลังจากที่ สิ้นสุดการปฏิบัติงานแล้วในการเตรียมการสอน อาจารย์ผู้รับผิดชอบในการสอนจะต้องเตรียมหัวข้อที่ ต้องสอน เตรียมเนื้อหาของแต่ละหัวข้อ เตรียมความลึกซึ้งของเนื้อหาให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ ต้องการให้ผู้เรียนได้ทราบ เตรียมอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน สื่อต่างๆสำหรับการสอน ข้อมูลที่ ต้องการจะให้นิสิต ข้อมูลเกี่ยวกับหลักและวิธีการประเมินผล ตารางเวลาที่จะให้นิสิตเข้าพบเพื่อให้ คำปรึกษาและเตรียมการ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการเรียนการสอนด้วย

2. ภารกิจด้านการวิจัยเป็นภารกิจด้านการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยได้มีการสนับสนุนให้อาจารย์มีโอกาสทำการวิจัยด้วยเงินงบประมาณแผ่นดิน เงินรายได้ มหาวิทยาลัยและทุนอุดหนุนจากแหล่งอื่น โดยการวิจัยนั้นมีทั้งงานวิจัยเพื่อการพัฒนางานวิจัยเพื่อ การเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเฉพาะเรื่อง

3. ภารกิจด้านการบริการวิชาการ หมายถึง การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตเป็นที่ ปรึกษาองค์การหรือสโมสรนิสิต อาจารย์แนะนนวนิสิต ประธานกรรมการ กรรมการหรืออนุกรรมการใน การจัดประชุม ฝึกอบรม สัมมนาทางวิชาการหรือการจัดนิทรรศการ กรรมการอ่านผลงานขอตำแหน่ง ทางวิชาการ กรรมการสาธารณุกรรม กรรมการบัญญัติศัพท์ กรรมการพิจารณาให้ทุน กรรมการตัดสินให้ รางวัล กรรมการค่ายวิทยาศาสตร์ กรรมการการฝึกภาคสนามของนิสิตในบางคณะหรือบางวิชา วิทยาการเพื่อออกรายการวิทยุโทรทัศน์และงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย การบริการวิชาการส่วนนี้รวมถึง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของตัวอาจารย์เอง ซึ่งอาจจัดดำเนินการได้ในรูปแบบของการเขียน บทความเผยแพร่หรือการจัดทำแผ่นปลิวคำสอนทุกสัปดาห์

4. ภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ ถือเป็นการรักษาไว้ซึ่ง

เอกลักษณ์ไทยหากขาดการดูแลเอาใจใส่บำรุงรักษาแล้ว ศิลปวัฒนธรรมของชาติจักสูญหายไปเป็นที่สุด ดังนั้นมหาวิทยาลัยในฐานะเป็นสถาบันการศึกษาที่มีภารกิจในด้านการให้ความรู้ทางวิชาการแล้ว ยังต้องมีภารกิจด้านการเป็นผู้นำทางสังคมในด้านต่างๆ รวมถึงการธำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาติด้วย โดยการบำรุงรักษานั้นจะจัดในรูปของกิจกรรมกับประชาชนโดยตรงก็ได้หรือจัดกิจกรรมผ่านสื่อประเภทต่างๆ ก็ได้ บางกิจกรรมอาจารย์จะต้องเข้าไปร่วมโดยตรงได้แก่ การเป็นกรรมการ / อนุกรรมการพิจารณาศิลปวัตถุ การบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านศิลปวัฒนธรรม การศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องศิลปวัฒนธรรม การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม งานศิลปะในรูปสิ่งพิมพ์ การจัดการแสดงการเล่นต่างๆ ต่อชุมชนเป็นประจำหรือตามฤดูกาล รวมไปถึงการบริการวิชาการด้านศิลปะและวัฒนธรรมโดยผ่านสื่อมวลชน การจัดบรรยาย อภิปราย สัมมนาและประชุมทางวิชาการ การทำนุบำรุงและการธำรงรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของชาติ ก่อให้เกิดความมีน้ำใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและเป็นการรวมเผ่าพันธุ์รวมชาติให้มีความเป็นตัวของตัวเองในชาติ ตลอดจนการสอดแทรกศิลปวัฒนธรรมไทยเข้าไปในการสอนแต่ละครั้งด้วย เช่น การใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง การใช้ผลิตภัณฑ์ไทย เป็นต้น

วรเดช จันทรศร (2531: 184-187) หน้าที่ของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่สำคัญควรเป็นไปตามลำดับ ดังต่อไปนี้คือ

1. การสอนหนังสือ เป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุด ซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการต่างๆ เช่น การเตรียมการสอน การทบทวนในสาขาวิชาที่สอน การบรรยายในชั้นเรียน การออกข้อสอบและตรวจข้อสอบ การให้คำปรึกษาและชี้แนะการศึกษา เป็นต้น
2. การวิจัยเป็นหน้าที่ที่สำคัญต่อมาของอาจารย์มหาวิทยาลัย เพราะเป็นการแสวงหาความรู้เผยแพร่ความรู้และสังเคราะห์ วิธีหนึ่งของอาจารย์มหาวิทยาลัย ฉะนั้น นอกจากอาจารย์มหาวิทยาลัยต้องท หน้าที่ในการสอนแล้ว ยังคงต้องมีการฝึกฝนตนเองให้ลึกซึ้งทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อที่จะนำ เอาสิ่งที่ตนศึกษามาถ่ายทอดให้นักศึกษาได้รับประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีเบื้องต้นและการประยุกต์ทฤษฎีต่างๆ ไปใช้
3. การให้บริการชุมชน ซึ่งหมายถึงการที่อาจารย์มหาวิทยาลัยไปปฏิบัติหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานราชการและธุรกิจเอกชนทั่วไป ซึ่งถือเป็นช่องทางหนึ่งของอาจารย์ในการเผยแพร่ความรู้สร้างชื่อเสียงให้แก่ตนเองและมหาวิทยาลัย อีกทั้งอาจารย์ยังมีรายได้เพิ่มเติมจากเงินเดือนประจำอีกด้วย แต่ประเด็นแรกที่ต้องคำนึงถึง คือ การให้คำปรึกษาของอาจารย์แก่หน่วยงานราชการ หรือองค์การธุรกิจต้องไม่มากเกินไป เพราะไม่ได้เป็นหน้าที่หลักของอาจารย์มหาวิทยาลัย

ประเด็นที่สอง คือ การให้บริการทางวิชาการแก่อาจารย์จะต้องอยู่ในขอบเขตไม่เป็นภัยต่อสังคม และยึดหลักคุณธรรม

ดังนั้นภารกิจของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษามีหน้าที่สำคัญในการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมทั้งในมหาวิทยาลัยและสังคมภายนอก เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์และแนวทางนโยบายของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้จะต้องให้บริการแก่ชุมชน เพื่อเผยแพร่ความรู้ รวมไปถึงการสร้างชื่อเสียงให้แก่ตนเองและมหาวิทยาลัยอีกด้วย

การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์

สถาบันอุดมศึกษาทุกสถาบันได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของอาจารย์ เมื่อปฏิบัติงานแล้วต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามมา ดังนั้นการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบคุณภาพและควบคุม สำหรับการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ทางวิชาการโดยภาพรวมในด้านต่างๆที่สอดคล้องกับภารกิจหลักของทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของการดำเนินงานและเพื่อกำกับดูแลและควบคุมคุณภาพในการดำเนินงานในด้านต่างๆ ดังนี้ (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา. 2543: 39-42)

1. การประเมินผลงานของอาจารย์ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ การมีแผนการสอนในแต่ละวิชา วิธีการสอน วิธีการวัดผลการเรียนโดยการแจ้งให้นักศึกษาทราบ
2. การประเมินผลงานของอาจารย์ทางด้านการวิจัย โดยกำหนดแนวทางการประเมินด้านการวิจัยโดยรวมคือ การประเมินคุณภาพแหล่งตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย การประเมินคุณภาพงานวิจัยโดยละเอียด การประเมินงานวิจัยที่ได้รับรางวัล การประเมินจากแหล่งเงินทุนวิจัย
3. การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ทางด้านการบริการวิชาการ โดยกำหนดแนวทางดังนี้คือ องค์ความรู้ที่จะให้การเผยแพร่ ผู้ให้บริการจะต้องมีความรู้ งานที่ให้บริการมีผู้มารับการบริการมากขึ้น
4. การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ทางด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การดำเนินการประเมินเพื่อประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สังคมส่วนรวม และแก่ผู้รับบริการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

การพัฒนาอาจารย์

การพัฒนาอาจารย์เป็นกระบวนการพัฒนาบุคคล ให้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ อันมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อมหาวิทยาลัย จากสภาพการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆที่ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีผลให้บทบาทของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นจะต้องมี

การเปลี่ยนแปลงจากการที่เป็นผู้สอนอย่างเดียว ทำให้มีภารกิจใหม่ๆเกิดขึ้นให้ต้องรับผิดชอบ ได้แก่ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2543: 10-11) การเปลี่ยนแปลงบทบาทมาเน้นที่สร้างองค์ความรู้ การพัฒนาการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการสอนเชิงสร้างสรรค์ การเน้นความรับผิดชอบต่อของสังคม การดูแลศิลปวัฒนธรรมของชาติ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และการดูแลคุณภาพและมาตรฐาน

อัจฉรา วัฒนางรงค์ (2542: 57) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการพัฒนาคณาจารย์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อการประกันว่าอาจารย์ทุกคนได้ร่วมกิจกรรมการพัฒนาคณาจารย์ที่จัดขึ้นอย่างเหมาะสมกับงานรับผิดชอบด้านต่าง ๆ ของการเป็นอาจารย์

2. เพื่อกระตุ้นและสนับสนุนโครงการพัฒนาคณาจารย์ในด้านต่าง ๆ

3. เพื่อกระตุ้นและสนับสนุนให้คณาจารย์ได้ไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของการเป็นอาจารย์ในสถาบันอื่น ๆ ทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ รวมทั้งการติดต่อสัมพันธ์มีส่วนร่วมกิจกรรมกับสมาคมวิชาชีพต่างๆ ที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาที่รับผิดชอบ

4. เพื่อกระตุ้นและสนับสนุนการฝึกอบรมอาจารย์ การประชุมปฏิบัติการ การสัมมนา การศึกษาต่อเป็นรายวิชาในระยะสั้น การประชุมทางวิชาการ และการได้รับความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการบริหารจัดการในสถาบันอุดมศึกษา

5. เพื่อเปิดโอกาสให้คณาจารย์ทั้งใหม่และปัจจุบันเข้าร่วมการประชุมและ การประชุมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพอาจารย์ เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดการเรียนการสอนทางด้านอาจารย์ พบว่า สมปอง นกน้อย (2550: 82-83) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอนมีทัศนะตรงกันว่า คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทองอินทร์ อังคนานุกูล (2544: 56) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคกลาง สังกัดกรมศิลปากร พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ได้มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคกลาง สังกัดกรมศิลปากร มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนสุรวีย์ เพียรเพชรเลิศ (2544: 66) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ด้านผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในวิชาที่สอน มีความตั้งใจและความกระตือรือร้นในการสอน และมีบุคลิกภาพลักษณะเหมาะสมกับความเป็นครู

สรุปได้ว่า ผู้สอน หรือครู อาจารย์เป็นบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้าน

การเรียนการสอน ส่งเสริมและเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นกระบวนการสรรหา การกำหนดภารกิจ การประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาอาจารย์ เพื่อให้มีคุณสมบัติและคุณลักษณะที่ดีในการเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน

กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดในการปฏิรูปต้องแตกต่างไปจากการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม (พัลลภ พริยะสุวรรณค์. 2543: ออนไลน์) กล่าวคือ

1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิด โดยฝึกการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล การเฝ้าหาความรู้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง และแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม

2. จัดระบบเครือข่ายการเรียนรู้ให้เป็นแหล่งความรู้สำหรับการค้นคว้าหาความรู้ทุก ๆ ด้านที่ผู้เรียนต้องการ เช่น สื่อมวลชนทุกแขนง เครื่องคอมพิวเตอร์ ทรัพยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน และหน่วยงานต่าง ๆ ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเอง และพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างกว้างขวาง

3. จัดกิจกรรมทั้งใน และนอกหลักสูตร โดยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่ต้องเรียนในห้องเรียนให้เสร็จสิ้นและให้แบ่งเวลาทำกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อเสริมประสบการณ์ทางสังคม

4. ปรับกระบวนการเรียนการสอน และเทคนิคการสอนของครูให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษา เน้นให้ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและชี้แนะให้ผู้เรียนทำการศึกษาค้นคว้า คิดและตัดสินใจด้วยตนเอง ขณะเดียวกันครูต้องเป็นต้นแบบด้านคุณธรรม และจริยธรรมด้วยซึ่งต้องปลูกฝังทั้งในชั่วโมงเรียนและกิจกรรมการฝึกปฏิบัติ

สจัด อุทรานันท์. (2532: 226 – 227) ได้กล่าวว่า แผนการสอนมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1. เป็นแนวทางในการสอน ซึ่งจะช่วยให้ความสะดวกแก่อาจารย์ผู้ใช้หลักสูตรสามารถดำเนินการสอนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

2. ให้ความสะดวกแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ในการช่วยเหลือแนะนำและติดตามผลการเรียนการสอน

3. เป็นแนวทางในการสร้างข้อทดสอบ เพื่อประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อให้ความครอบคลุมกับเนื้อหาสาระที่ได้สอนไปแล้ว

นอกจากแผนการสอนที่ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญสิ่งหนึ่งต่อการจัดการเรียนการสอนแล้ว วิธีการสอนก็ถือว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญเช่นเดียวกัน ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2545: 10-11) ได้ถึงวิธีการสอนที่ใช้ในระดับอุดมศึกษา มีดังนี้

1. การบรรยาย คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการพูด บอก เล่า อธิบาย สิ่งที่ต้องการสอนแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนซักถามแล้วประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง

2. การสาธิต คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ให้ผู้เรียนสังเกตดู แล้วให้ผู้เรียนซักถามอภิปราย และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตการสาธิต

3. การทดลอง คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดปัญหาและสมมติฐานในการทดลองและลงมือทดลองปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปอภิปรายผลการทดลอง และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับจากการทดลอง

4. การนิรนัย คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการช่วยเหลือให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ กฎหรือข้อสรุปนั้น หรืออาจให้ผู้เรียนฝึกนำทฤษฎี หลักการ กฎ หรือข้อสรุปนั้นไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่หลากหลายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในทฤษฎี หลักการ กฎหรือข้อสรุปนั้น ๆ อย่างลึกซึ้งหรือกล่าวสั้น ๆ ได้ว่าเป็นการสอนจากหลักการไปสู่ตัวอย่างย่อย ๆ

5. การอุปนัย คือ กระบวนการสอนที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการนำตัวอย่าง ข้อมูล ความคิด เหตุการณ์ สถานการณ์ ปรากฏการณ์ที่มีหลักการ แนวคิด ที่ต้องการสอนให้แก่ผู้เรียนแฝงอยู่มาให้ผู้เรียนศึกษาวิเคราะห์ จนสามารถดึงหลักการ แนวคิดที่แฝงอยู่ออกมา เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ต่อไป เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนสรุปหลักการจากตัวอย่างต่างๆ ด้วยตนเอง

6. การไปทัศนศึกษา คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผนและเดินทางไปศึกษาเรียนรู้ ณ สถานที่อันเป็นแหล่งความรู้ในเรื่องนั้น ซึ่งอยู่นอกสถานที่ที่เรียนกันอยู่เป็นปกติ โดยมีการศึกษาสิ่งต่างๆ ในสถานที่นั้นตามกระบวนการหรือวิธีการที่ได้วางแผนไว้ และมีการอภิปรายสรุปการเรียนรู้จากข้อมูลที่ได้ศึกษามา

7. การอภิปรายกลุ่มย่อย คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 4-8 คน และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นที่กำหนด และสรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม

8. การแสดงละคร คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการให้ผู้เรียนแสดงละคร ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเนื้อหาและบทละครที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ทำให้เรื่องราวนั้นมีชีวิตขึ้นมา และสามารถทำให้ทั้งผู้แสดงและผู้ชมเกิดความเข้าใจและจดจำเรื่องนั้นได้นาน

9. การแสดงบทบาทสมมติ คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่สังเกตพบ มาเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

10. กรณีตัวอย่าง คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริง และตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาของคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

11. การสอนโดยใช้เกม คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกา และนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้

12. การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูลและกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง

13. การสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ คือ ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากศูนย์การเรียนรู้หรือมุมความรู้ ซึ่งผู้สอนได้จัดเตรียมเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่ใช้สื่อการสอนหลายๆ อย่าง ประสมกันเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ศูนย์การเรียนรู้จะมีหลายศูนย์ แต่ละศูนย์จะมีเนื้อหาสาระเบ็ดเสร็จในตัวเอง ผู้เรียนจะหมุนเวียนกันเข้าศูนย์ต่างๆ จนครบทุกศูนย์ โดยมีศูนย์สำรองไว้สำหรับผู้เรียนที่เรียนรู้ได้เร็วและทำกิจกรรมเสร็จก่อนคนอื่นๆ ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้จัดเตรียมศูนย์การเรียนรู้ ให้คำแนะนำ ช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

14. สอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม คือ การให้ผู้เรียนศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเอง ซึ่งมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากบทเรียนปกติ กล่าวคือ เป็นบทเรียนที่นำเนื้อหาสาระที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแตกเป็นหน่วยย่อย (small steps) เพื่อให้ง่ายแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ และนำเสนอแก่ผู้เรียนในลักษณะที่ให้ผู้เรียนสามารถตอบสนองต่อสิ่งที่เรียน และตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้ทันที (immediate feedback) ว่าผิดหรือถูก ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้มากน้อยตามความสามารถ และสามารถตรวจสอบผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพราะบทเรียนจะมีแบบสอบทั้งแบบสอบก่อนการเรียน (pre-test) และแบบสอบหลังเรียน (post-test) ไว้ให้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทางด้านการสอน พบว่า ชูศรี สะพรั่ง (2549: 126) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชานิตยศิลป์ สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาดุริยางค์ศาสตร์ (ดนตรีไทย) และ ดุริยางค์ศาสตร์ (ดนตรีสากล) มีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนพจนิชา จันทศิริ (2552: 111-112) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนะต่อการเรียนดนตรีไทยและนาฏศิลป์ไทยของนักศึกษาสาขาวิชาดุริยางค์ไทยและนาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า กลุ่มนักศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ไทยมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เนื่องจากศาสตร์ในเชิงลึกของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีรูปแบบการถ่ายทอดความรู้แบบมุขปาฐะ คือการให้ดูหนึ่งรอบและให้นักศึกษาปฏิบัติตาม ทั้งนี้กลุ่มศึกษานาฏศิลป์ไทย หากนักศึกษาไม่สามารถจำท่วงท่าการรำ หรือลักษณะการแสดงออกที่ถูกต้องแล้วก็ยิ่งจะทำให้ปฏิบัติผิดพลาดและจะจำผิดไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหากนักศึกษาขาดส่วนใดไปจะทำให้ นักศึกษาบางรายไม่สามารถต่อท่ารำให้ทันเพื่อน ก็เกิดปัญหาไม่ยอมเรียน หรือรู้สึกท้อถอยในการเรียนนาฏศิลป์ไทย

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนการสอน เป็นวิธีการของอาจารย์ที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ ที่จัดไว้ในหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ สังเกต เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจได้อย่างเป็นระบบเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในทฤษฎี หลักการ กฎหรือข้อสรุปนั้น ๆ อย่างลึกซึ้ง ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างยั่งยืน เมื่อผู้เรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจถึงหลักการที่แท้จริงแล้ว ผู้เรียนก็ จะมีความสามารถนำไปเอาประยุกต์และบูรณาการใช้กับตนเอง พร้อมทั้งสามารถปรับใช้ในแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม

4. ด้านการวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักการจัดการเรียนการสอนในทุก ระดับการศึกษา ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ และชี้วัดว่า หลักสูตร อาจารย์ กระบวนการจัดการเรียนการสอน มี คุณภาพและประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด อีกทั้งยังรวมไปถึงสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้เรียนว่า มี ความรู้ ความเข้าใจและความสามารถระดับใด ผลของการเรียนเป็นอย่างไร ดังนั้นการวัดผลและ ประเมินผลจึงไม่ใช่เป็นสิ่งที่เพียงแต่การให้ระดับคะแนนแต่เพียงอย่างเดียว ยังเป็นการประเมินผล การสอนเพื่อให้ได้ผลการเรียนอีกด้วย

ทั้งนี้ได้มีนักวิชาการ นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผล พอจะสรุป ได้ว่า เพื่อเป็นการพิจารณาความเหมาะสม หรือการหาคุณค่าของคุณลักษณะและพฤติกรรม (ไพศาล หวังพานิช 2526: 4) อาทิ ผลการเรียนทางวิชาการ ผลการเรียนทางด้านปฏิบัติ โดยจะอาศัย การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการวัดเป็นหลักในผลการเรียนทางวิชาการ และการใช้วิจารณ์ญาณ พิจารณาโดยละเอียดแล้วจึงนำมาประมวลผลออกมาเป็นผลการเรียนภาคปฏิบัติ เป็นต้น

เบิร์กควิช (วรพรรณ กีรานนท์. 2540: 23; อ้างอิงจาก Bergquist. 1981.) ได้กล่าวว่า การประเมินพฤติกรรมของนักศึกษา ทำให้เห็นสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างมิติของกระบวนการเรียน และผลที่ ได้มาของหลักสูตรสำหรับแบบการสอนและการให้คะแนน การประเมินจะช่วยให้หาวิธีการ หรือ แนวทางการสอนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาในสถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรี ได้ใช้วิธีการวัดผลและประเมินมีอยู่ด้วยกัน 7 วิธี คือ

1. แบบทดสอบปลายปิด (Closed – ended written tests)
2. แบบทดสอบ ปลายเปิด (Open – ended written tests)
3. การเสนอรายงานหรือผลงานทางวิชาการ (Presentation of academic products)
4. การทดสอบพฤติกรรมของผู้เรียน (Behavioral performance tests)
5. การสังเกตวัดจากการฝึกงานภาคสนาม (Observation of reflection on performance in the field)
6. ความสำเร็จจากการใช้เอกสารประกอบอย่างมีระบบ (Systematic documentation of achievement)
7. การประเมินภาพรวม (Global assessment)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทางด้านการวัดผลและ ประเมินผล พบว่า บุปผาชาติ อุปลัมภันรกร (2546: 97) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการเรียน การสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตาม ทิศนะของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผล นักศึกษามีทัศนะว่า มีความ

เหมาะสมในระดับมาก เพราะนักศึกษาได้รับทราบระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล มีระบบการประเมินที่เชื่อถือได้ มีความยุติธรรมและเป็นไปตามเกณฑ์การวัดผลที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ว่าที่ร้อยตรีวัช เต็มฉนวน (2548: 159) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผลของแต่ละวิชาควรเป็นไปตามเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติของสถาบันและมีความอิสระในการกำหนดรูปแบบวิธีการวัดผลให้สอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา อีกทั้งยังได้มีการชี้แจงเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักศึกษาได้ทราบทุกรายวิชา

สรุปได้ว่า การวัดผลและการประเมินผลการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นการชี้วัดผลสัมฤทธิ์ในกระบวนการเรียนรู้ของนิสิตว่ามีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนมาน้อยเพียงใด อีกทั้งยังเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้เกิดเป้าหมายและประสิทธิภาพสูงสุด โดยแบ่งช่วงเวลาก่อนประเมินความก้าวหน้า ประเมินผลในขณะที่มีการสอนกำลังดำเนินอยู่ การประเมินผลสรุป ซึ่งเกิดหลังจากการดำเนินการตามแผนการต่างๆ ได้สิ้นสุดลง โดยการประเมินนั้น ได้มีหลายวิธีในการประเมินทักษะของผู้เรียนแต่ต้องเกิดขึ้นโดยใช้หลักการที่ยุติธรรม เทียบตรงในการประเมินผลได้

5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน

ปัจจัยเกื้อหนุนในด้าน สื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ อาคารสถานที่ จะทำหน้าที่คอยส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ อีกทั้งยังรวมถึงการมีอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมทั่วไปที่ดีซึ่งจะส่งเสริมการเรียนรู้ของนิสิต และจะก่อให้เกิดความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดจนได้มีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพทางจิตใจ อารมณ์และสังคมอีกด้วย

ตรีวิทย์ พิจิตรพลาภาค (2552: 80-81) ได้กล่าวว่าสื่อการสอนจะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อผู้เรียนและผู้สอนได้นำไปใช้อย่างเหมาะสม ถูกวิธี และได้ทำการคัดสรรลักษณะ คุณสมบัติของสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การจัดกิจกรรมการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยแบ่งออกเป็น สื่อกับผู้เรียน และสื่อกับผู้สอนอันพึงประสงค์ไว้ดังนี้

สื่อกับผู้เรียน

1. เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ เนื้อหาบทเรียนที่ยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น และสามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว

2. สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสนุกและไม่รู้สึกเบื่อ การเรียน
3. การใช้สื่อจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันและเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียน
4. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้นทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และ ผู้สอนด้วย
5. ช่วยสร้างเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากสื่อเหล่านั้น
6. ช่วยแก้ปัญหาเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการศึกษา รายบุคคล

สื่อกับผู้สอน

1. การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเรียนการสอนเป็นการช่วยให้บรรยากาศในการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น ทำให้ผู้สอนมีความสนุกสนานในการสอนมากกว่าวิธีที่เคยใช้การบรรยายแต่เพียงอย่างเดียวและเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองให้เพิ่มขึ้นด้วย
  2. สื่อจะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนในด้านการเตรียมเนื้อหาเพราะบางครั้งอาจให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาได้จากสื่อเอง
  3. เป็นการกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมและผลิตวัสดุใหม่ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนตลอดจนคิดค้นเทคนิคต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้น่าสนใจยิ่งขึ้น
- พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544: 10-14) ได้กล่าวถึงบรรยากาศทางกายภาพในการเรียนการสอนไว้ว่า บรรยากาศทางกายภาพ คือ ลักษณะของห้องเรียนที่มีบรรยากาศทางกายภาพที่ดีและเหมาะสมควรเป็นดังนี้
1. ห้องเรียนควรมีสีสันน่าดู เหมาะสมสบายตา อากาศถ่ายเทดีและปราศจากเสียงรบกวน กว้างขวางพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
  2. ห้องเรียนควรมีบรรยากาศอิสระของการเรียนรู้ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตลอดจนการเคลื่อนไหวกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท
  3. ห้องเรียนสะอาดถูกสุขลักษณะ น่าอยู่ ตลอดจนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
  4. สิ่งที่อยู่ภายในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนประเภทต่างๆ สามารถเคลื่อนย้ายได้ และสามารถดัดแปลงให้เอื้ออำนวยการสอนและการจัดกิจกรรมประเภทต่างๆได้
  5. การจัดห้องเรียนให้พร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง เช่น ให้มีความเหมาะสมต่อการสอนวิธีต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น เหมาะต่อการสอนโดยกระบวนกรกลุ่ม วิธีบรรยาย และวิธีการแสดงละคร เป็นต้น

ส่วนสมพร สุทัศน์ (2544 : 134 – 136) ได้กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียน การสอนไว้ว่า บรรยากาศในห้องเรียนไม่ร้อนอบอ้าว โปรง อากาศถ่ายเทได้สะดวก จัดโต๊ะเก้าอี้ ให้เด็ก นั่งสบาย ๆ เหมาะกับวัยและรูปร่าง ทำให้เด็กรู้สึกมั่นคงปลอดภัยทั้งร่างกายและจิตใจ เช่น โต๊ะเรียน ม้านั่งควรอยู่ในสภาพที่แข็งแรงทนทาน อาคารเรียนมั่นคงแข็งแรง อุปกรณ์เครื่องใช้ในห้องเรียน เช่น พัดลมติดเพดานอยู่ในสภาพที่แข็งแรง เครื่องใช้ไฟฟ้าอยู่ในสภาพดีปลอดภัย

สำหรับอีลี (ตรีวิทย์ พิจิตรพลากาศ. 2552: 79-80; อ้างอิงจาก Ely. 1976.) ได้จำแนกสื่อ การสอนตามทรัพยากรการเรียนรู้ (Learning Resource) เป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

1. คน (People) หมายถึง บุคลากรที่อยู่ในระบบโรงเรียน เช่น ครู ผู้บริหาร ผู้แนะนำการศึกษา ผู้ช่วยสอนหรือผู้อำนวยการความสะอาดในด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และบุคคลที่เป็น ผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ซึ่งสามารถช่วยอำนวยความสะดวกหรือเป็นวิทยากรเพื่อเสริมการเรียนรู้ใน แต่ละด้าน เช่น ศิลปิน นักการเมือง ช่างซ่อมต่างๆ เป็นต้น

2. วัสดุ(Materials) ได้วัสดุที่บรรจุเนื้อหาบทเรียน เช่น หนังสือ สไลด์ แผนที่ หรือ สิ่งต่างๆที่เป็น ทรัพยากรในโรงเรียนและได้รับการออกแบบมาเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน หรือวัสดุที่นำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเช่น เกมคอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์สารคดี เป็นต้น

3. อาคารสถานที่ (Setting) หมายถึง ตัวตึก ที่ว่าง สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งมีผลเกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรรูปแบบอื่นๆและผู้เรียน สถานที่สำคัญในการศึกษา ได้แก่ ตึกเรียนสถานที่อื่นๆที่ออกแบบมา เพื่อการเรียนการสอนโดยส่วนรวม เช่น ห้องสมุด หอประชุม สนามเด็กเล่น เป็นต้น ส่วนสถานที่ต่างๆ ในชุมชนก็สามารถประยุกต์ใช้เป็นทรัพยากรสื่อการเรียนได้เช่นกัน เช่น โรงงาน ตลาด สถานที่ทาง ประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

4. เครื่องมือและอุปกรณ์ (Tools and Equipment) เป็นทรัพยากรทางการเรียนรู้เพื่อช่วยใน การผลิตหรือใช้ร่วมกับทรัพยากรอื่น เช่น เครื่องมือด้านโสตทัศนูปกรณ์ เครื่องถ่ายภาพเอกสาร เครื่อง คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

5. กิจกรรม (Activities) เป็นการดำเนินงานที่จัดขึ้นเพื่อกระทำร่วมกับทรัพยากรอื่น หรือเป็น เทคนิควิธีการพิเศษเพื่อการเรียนการสอน เช่น การสอนแบบโปรแกรม เกมส์และการจำลอง การจัดทำศึการศึกษา ฯลฯ กิจกรรมเหล่านี้มักมีวัตถุประสงค์เฉพาะที่ตั้งขึ้นมีการใช้วัสดุการเรียนเฉพาะแต่ ละวิชา หรือมีวิธีการพิเศษในการเรียนการสอน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนด้านปัจจัยเกื้อหนุน พบว่า นิวัฒน์ วรสาร (2550: 93) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษา ในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้พบว่า ในองค์ประกอบด้านการจัดการเรียน การสอนของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทางด้านปัจจัยเกื้อหนุนการศึกษา นิสิตมีความคิดเห็นว่า

ด้านปัจจัยเกื้อหนุนทางด้านการศึกษามีคุณภาพในระดับปานกลาง และสุมิตรา ชิตามร (2546: 63) ได้ทำการศึกษาเรื่องทัศนคติของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นิสิตมีทัศนคติถึงสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง

สรุปได้ว่า สื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน บรรยากาศและสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการสร้างบรรยากาศ และการพัฒนาการเรียนรู้ ทั้งในทางด้านของสติปัญญา ด้านจิตใจ อารมณ์และด้านสังคม การเรียนรู้เพื่อเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้เรียน การจัดห้องเรียนควรมีขนาดที่พอเหมาะอากาศถ่ายเทได้สะดวก และมีสื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่สามารถดัดแปลงให้เอื้ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถการจัดกิจกรรมได้ในหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ การจัดสถานที่ควรมีพื้นที่พักผ่อนและพื้นที่การจัดการเรียนที่แยกส่วนออกจากกันเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการผ่อนคลายปลอดโปร่ง อีกทั้งยังประโยชน์จะทำให้อาคาร สถานที่ที่มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ทั้งนี้สื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอนจำเป็นจะต้องมีความทันสมัย มีประสิทธิภาพทางการใช้งาน รวมไปถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีของอาคารสถานที่ จะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ความพึงพอใจและเอาใจใส่ในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น

ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์

ความหมายของการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์

สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2554: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ว่า นาฏศิลป์เป็นศาสตร์และเป็นเครื่องบันเทิงที่สะท้อนวิถีและความรุ่งเรืองของชาติและสังคม จากศิลปะที่แฝงฝังในสัญชาตญาณของมนุษยชาติพัฒนามาเป็นระบบการศึกษา เพื่อเรียนรู้ที่นำไปทั้งนี้ก็ด้วยการเปลี่ยนแปลงของสังคมซึ่งมีการขยายตัว ประกอบกับระบบการเมือง เศรษฐกิจ นโยบายรัฐหรือชนชั้นปกครองล้วนมีบทบาทและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงนาฏศิลป์ทั้งสิ้น ทั้งนี้ศาสตร์แห่งนาฏศิลป์อาศัยการถ่ายทอดด้านทักษะจากครูสู่ศิษย์ บ้างก็ร่ำเรียนตามสำนัก สถาบันนานาที่มีบรมครูผู้เชี่ยวชาญต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนาฏศิลป์เป็นสมบัติของชาติแล้ว ชนชั้นปกครองถือว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทอย่างยิ่งในการพัฒนานาฏศิลป์ให้เป็นที่ยอมรับ นอกจากนี้จะเป็นการแสดงถึงความเจริญของชาติ ความสงบของบ้านเมืองแล้ว ยังเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงสถานภาพของบุคคลอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มพ่อค้า ประชาชน และรวมชนชั้นกษัตริย์ เจ้าขุนมูลนาย ก็ล้วนมีกลุ่มศิลปินภายใต้การปกครองของตนเอง

ส่วนสมิทร เทพวงศ์ (2548: 3) ได้ให้ความหมายการเรียนนาฏศิลป์ คือ การเรียนนาฏศิลป์ เพื่อเป็นการปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยทางศิลปะแก่ผู้เรียนให้รู้จักกล้าแสดงออก อีกทั้งเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น และการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป

ส่วนอาภรณ์ มนตรีศาสตร์ (2525: 8) ได้กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ในแนวทางของความมุ่งหมายในการเรียนวิชานี้ ก็เพื่อจะให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจศิลปะมากยิ่งขึ้น เพื่อการดำรงไว้ซึ่งสิทธิแห่งการเป็นเจ้าของเพื่อเตือนให้มนุษย์รู้จักในคุณค่าแห่งศิลปะของตน และของผู้อื่น เพื่อฝึกหัดอบรมให้เกิดความรู้ ความชำนาญ มีความสามารถในการที่จะปรับปรุงส่งเสริมให้ศิลปะก้าวหน้าขึ้นสู่ระดับสูง ควรแก่การนิยมนกย่อง ซึ่งจะเป็นทางนำไปเกิดประโยชน์นานาประการ ก่อให้เกิดความรู้ ความสามารถในวัฒนธรรม ตลอดจนสามารถปรับปรุงตัวเองให้เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ และทันต่อความเคลื่อนไหวของโลกปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อความมุ่งหมายเป็นส่วนรวม คือ ความเจริญของชาติ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ เป็นการเรียนการสอนเกี่ยวกับศิลปะการฟ้อนรำหรือเต้นให้มีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในทางด้านนาฏศิลป์ อีกทั้งยังได้รับความบันเทิง ตลอดจนการแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมความรุ่งเรืองของชาติได้

ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์

วิมลศรี อุปรมัย (2553: 3) กล่าวได้ถึงความสำคัญของวิชานาฏศิลป์ว่า วิชานาฏศิลป์สามารถเรียนรู้ถ่ายทอดกันได้ ทั้งนี้เพราะศาสตร์ด้านนาฏศิลป์มีการแสดงมีลักษณะ 3 ประการคือ

1. มีศัพท์เฉพาะวิชา ซึ่งศัพท์ทางนาฏศิลป์แบ่งเป็นกริยาศัพท์และศัพท์เบ็ดเตล็ด
2. มีโครงร่างของวิชา คือมีส่วนประกอบของวิชาตั้งแต่วิชาหลักคือหลักนาฏศิลป์ หลักทาทะ

ศิลปะไปยังวิชาปฏิบัติการ

3. วิธีการศึกษาค้นคว้า เป็นลำดับเนื้อหาที่จะเรียนก่อนหลังรวมถึงวิธีการศึกษาของวิชานาฏศิลป์ ตั้งแต่วิชาทักษะจนการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังทัศนคติและความรู้ในด้านหลักการ

สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2554: ออนไลน์) ได้กล่าวว่า ในระบบการศึกษาของไทย วิชานาฏศิลป์ปรากฏในหลักสูตรการเรียนการสอนภายใต้การดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ และได้บรรจุการเรียนการสอนนาฏศิลป์แก่นักเรียนหลากหลายระดับ ทั้งนี้ก็เพื่อเสริมสร้างความจงรักภักดี ความสุนทรีย์แก่เยาวชนและเป็นการร่วมกันทำนุบำรุงสมบัติของชาติให้คงอยู่ นอกจากนี้ยังเป็นการเผยแพร่เอกลักษณ์ วัฒนธรรมของชาติให้เป็นที่ประจักษ์แพร่หลายแก่นานาอารยประเทศ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์มีส่วนสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์ให้แก่ผู้ที่สนใจมีความจรรโลงใจและซาบซึ้งต่อสุนทรียะทางด้านนาฏศิลป์ อีกทั้งยังเป็นเผยแพร่เอกลักษณ์วัฒนธรรมของชาติอีกด้วย

แนวคิดและหลักการในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์

มีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดและหลักการในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ดังนี้

1. การจัดการศึกษานาฏศิลป์ในระดับอุดมศึกษา

การศึกษานาฏศิลป์ในระดับอุดมศึกษา นิสิตจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เรียนก่อนที่จะได้รับการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนต่อไป ดังนั้น คุณสมบัติของผู้เริ่มเรียนนาฏศิลป์ การเรียนนาฏศิลป์ผู้เริ่มเรียนควรมีคุณสมบัติ ดังนี้ สุมิตร เทพวงศ์ (2548: 3)

1. ต้องมีความสนใจและตั้งใจจริง
2. ต้องทำใจให้รักและนิยมในศิลปะแขนงนี้
3. สมาธิแน่นขณะลงมือปฏิบัติ
4. ต้องเป็นผู้ที่ช่างเกต
5. ต้องพยายามเลียนแบบครูให้มากที่สุด
6. ต้องเป็นผู้ที่ไม่ทอดยถ่ความยากขงบทเรียน หรือความเมื่อยล้าที่เกิดขึ้น
7. ต้องเป็นผู้ที่ขยันในการทบทวนฝึกซ้อมทำจำอยู่เสมอ

ส่วน สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2554: ออนไลน์) ได้กล่าวว่า หลักสูตรการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ถึงระดับปริญญาตรี นอกจากวิทยาลัยนาฏศิลป์แล้วยังปรากฏวิทยาลัยครูหรือมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้เร่งผลิตบัณฑิตผู้พร้อมในองค์ความรู้ด้านวิทยาการนาฏศิลป์ สู่การรับใช้สังคม อาทิเช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ธนบุรี ฯลฯ และรายรอบภูมิภาคประเทศไทยอีกมากมายเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา การเรียนการสอนนาฏศิลป์แห่งประเทศไทยเริ่มเข้มข้นขึ้นเรื่อย ๆ ตามกระแสความต้องการของสังคม และเมื่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งแรกในประเทศไทย ทำให้การจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ก่อเกิดเป็นศาสตร์ที่ผู้สนใจศึกษากันอย่างแพร่หลายมากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยทักษิณ

สรุปได้ว่าในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ในระดับอุดมศึกษาได้ขยายไปสู่ในวงกว้างมากขึ้น มีมหาวิทยาลัยที่มีการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม กลุ่มผู้ที่สนใจได้อย่างเหมาะสมและเป็นที่แพร่หลายมากขึ้น ซึ่งการเรียนการสอนนาฏศิลป์จะต้องให้ผู้เรียนตระหนักถึงความมีวินัยในการแสวงหาองค์ความรู้ และการเพิ่มพูนความรู้อื่น ๆ จากทุกแหล่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง

2.วิธีการสอนนาฏศิลป์

วิมลศรี อุปรมัย (2553: 305-306) ได้กล่าวถึงแนววิธีการสอนนาฏศิลป์ ดังนี้

การกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้สาระของวิชานาฏศิลป์

1. ที่มาของการแสดงนาฏศิลป์
2. องค์ประกอบของนาฏศิลป์
3. ลักษณะและวิธีการแสดงนาฏศิลป์ประเภทต่างๆ
4. หลักและวิธีการแสดงนาฏศิลป์
5. การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์
6. ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นต่างๆ

วิธีการจัดการเรียนรู้

1. การปลูกฝังให้มีนิสัยรักการฝึกทักษะด้านนาฏศิลป์
2. การเรียนรู้จากง่ายไปสู่ยาก
3. เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์
4. การเชื่อมโยงความรู้
5. การพัฒนาความรู้และทักษะนาฏศิลป์
6. เน้นการจัดการนาฏศิลป์
7. สร้างเสริมประสบการณ์ด้านนาฏศิลป์
8. เรียนรู้นาฏศิลป์แบบสมบูรณาการ
9. ปฏิบัตินาฏศิลป์

การปลูกฝังให้มีนิสัยรักการฝึกฝนทักษะด้านนาฏศิลป์อย่างต่อเนื่อง

ขั้นที่1 ใช้วิธีกระตุ้น ปลูกฝังผู้เรียนให้เกิดความรักและหวงแหนศิลปวัฒนธรรมไทย

ขั้นที่2 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกทางด้านนาฏศิลป์

- ขั้นที่3 ให้รางวัลหรือชมเชยในการแสดงออกทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนและให้คำแนะนำ เพื่อแก้ไขบกพร่อง
- ขั้นที่4 ผู้เรียนร่วมกันบอกความรู้สึกและเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะทางด้าน นาฏศิลป์ของตนเองและผู้อื่น
- ขั้นที่5 ผู้เรียนร่วมอภิปรายเกี่ยวกับศักยภาพด้านนาฏศิลป์ของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม
- ขั้นที่6 ผู้เรียนกำหนดเวลาในการฝึกทักษะของตนเอง
- ขั้นที่7 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนาฏศิลป์อย่างต่อเนื่อง

ส่วนรจนา สุทรานนท์ (2551: 1-5) กล่าวว่า เทคนิควิธีการสอนนาฏศิลป์ คือ การใช้วิธีการสอนโดยการถ่ายทอดความรู้ หรือการฝึกทักษะกระบวนการความคิด หรือ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้การจัดกิจกรรม หรือ สิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หรือแนะแนวทางให้ผู้เรียนรู้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง หรือ การอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครูกับผู้เรียนเรียนหรือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน เพื่อให้กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ เหตุผลในการแก้ไขปัญหาจนเกิดการเรียนรู้ ความคิดมีทักษะในการแก้ปัญหาอันจะเกิดจากการสอนนาฏศิลป์ไทย การจัดทำการสอนของผู้สอนอาจอยู่ในรูปของบรรยาย อธิบาย และสาธิต ปฏิบัติให้ดู อภิปราย ทั้งแบบฝึกโดยศึกษาจากสื่อต่างๆ อีกทั้งยังได้จำแนกประเภทการสอนนาฏศิลป์เอาไว้ 2 ประเภท ดังนี้

แบบที่ 1 สอนเป็นกลุ่มโดยใช้จำนวนผู้เรียนและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นเกณฑ์ ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. การสอนแบบกลุ่มใหญ่ ผู้เรียนจำนวนมาก ปฏิสัมพันธ์ผู้สอนกับผู้เรียนแบบทางเดียวใช้วิธีการบรรยาย คือ การสอนในชั้นเรียน
2. การสอนแบบกลุ่มย่อย เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด ผู้สอนจะใกล้ชิดกับผู้เรียนมากขึ้น เช่น การสอนแบบอภิปราย แบบบทบาทสมมติและการสอนแบบตัวต่อตัว
3. การสอนเป็นรายบุคคล เป็นการสอนที่มีผู้เรียนสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับความสนใจของตนเอง เรียนไปตามความสามารถของตนเองและได้ทราบความก้าวหน้าของตนเองโดยทำสัญญาการเรียน ผู้เรียนจะกำหนดหลักสูตรและวิธีเขียนของตนเอง ประเมินความก้าวหน้าของตนเอง มีส่วนสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน และรับผิดชอบในการเรียนของตนเอง

แบบที่ 2 จำแนกโดยบทบาทของผู้สอนผู้เรียนเป็นเกณฑ์ ซึ่งจำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ผู้สอนเป็นแกนหรือ ศูนย์กลาง จะเน้นบทบาทของผู้สอนใช้วิธีการอธิบาย และสาธิต บรรยาย ขณะที่ผู้สอนบรรยาย ผู้เรียนจะมีบทบาทในการฟัง ติดตาม ติดตาม จดจำเนื้อหาสาระ จดบันทึก การสอนแบบนี้ ถือว่ากิจกรรมของผู้สอนจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ถ้าผู้สอนไม่บรรยาย ไม่สาธิตให้ดู ก็จะไม่เกิดการเรียนรู้

2. ผู้เรียนเป็นแกนหรือเป็นศูนย์กลาง เน้นการทำกิจกรรมของผู้เรียน เช่น วิธีการสอนแบบปฏิบัติการการสอน โดยแสดงบทบาทสมมติ วิธีการเรียนเป็นคู่ วิธีการสอนแบบนี้ผู้เรียน จะเกิดการเรียนรู้จากการกระทำกิจกรรมของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ผู้สอนและผู้เรียนมีกิจกรรมร่วมกัน การสอนแบบนี้ผู้เรียนและผู้สอนมีกิจกรรมร่วมกัน เช่น การสอนแบบสัมมนา วิธีการสอนแบบอภิปราย

สรุปได้ว่า ผู้สอนวิชานาฏศิลป์จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการสอนวิชา นาฏศิลป์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งในภาคทฤษฎีผู้สอนจะต้องอธิบายให้ผู้เรียนได้ทราบถึงที่มา องค์ประกอบต่างๆ หลักการและการแสดงนาฏศิลป์ต่างๆ ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจได้ ส่วนในภาคปฏิบัติ ผู้สอนสามารถมีวิธีการสอนที่หลากหลายได้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางด้านนาฏศิลป์ได้อีกด้วย

3. คุณสมบัติและจรรยาบรรณทางด้านนาฏศิลป์

วิมลศรี อุปรมัย (2553: 259) ได้กล่าวถึง จรรยาบรรณของวิชาชีพนาฏศิลป์ในละครและการแสดง แบ่งออกเป็น 2 ประการคือ จรรยาบรรณของอาชีพครู และจรรยาบรรณของศิลปินหรือผู้ถ่ายทอดการสอนศิลปะหรือการแสดง

จรรยาบรรณมารยาทของครู

1. ศรัทธาในอาชีพครู และให้เกียรติแก่ครูด้วยกัน
2. บำเพ็ญตนให้สมกับอาชีพครู
3. ฝึกฝนหาความรู้
4. ตั้งใจฝึกฝนสอนศิษย์ให้เป็นคนดี
5. ร่วมมือกับผู้ปกครองในการสั่งสอนนักเรียน
6. เสียสละรับผิดชอบในหน้าที่การงาน
7. รักษาชื่อเสียงของตนเองและครู
8. รู้จักมัธยัสถ์และสร้างฐานะของตนเอง
9. ยึดมั่นในศาสนาของตนที่นับถือและไม่ลบหลู่ศาสนาอื่น
10. บำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ของสังคม

สำหรับระเบียบวินัย หมายถึง สิ่งที่คุณต้องปฏิบัติ หากผิดวินัยย่อมหมายถึงการมีโทษ ซึ่งความรุนแรงของโทษนั้นขึ้นอยู่กับกรณีนั้นๆ วินัยของอาชีพครูมีดังต่อไปนี้

1. สนับสนุนการปฏิบัติงานของรัฐบาลด้วยความบริสุทธิ์ใจ
2. ปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลด้วยด้วยความเอาใจใส่และรักษาผลประโยชน์ของสถานศึกษา
3. ครูต้องสุภาพเรียบร้อย เชื่อฟังและไม่แสดงความกระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชา อุทิศเวลาให้กับสถานศึกษา ไม่ละทิ้งงาน
4. รักษาชื่อเสียงมิให้ชื่อว่าประพฤติชั่ว

จรรยาบรรณของนักแสดง

นักแสดงคือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นศิลปินหรือผู้ดำรงศิลปะนั่นเอง ครูนาฏศิลป์จึงยึดหลักการบางอย่างของความเป็นครูและนักแสดงมาประมวลเข้า ดังนี้

1. นักแสดงหรือครูนาฏศิลป์ต้องทำงานเพื่อเกียรติและสถาบันมากกว่าสินจ้างรางวัล
2. มีใจรักที่จะทะนุบำรุงความเจริญรุ่งเรืองของอาชีพการแสดง
3. รักงาน เสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อส่วนรวม
4. รักษาอารมณ์ส่วนตัวระหว่างงานแสดง
5. อ่อนน้อม ไม่ถือว่าตนสำคัญกว่าผู้อื่น
6. ไม่หลงตนหรือฟุ้งชานในคำชม
7. รักในเกียรติของศิลปิน
8. ไม่ถือเอาความไม่พอใจส่วนตัวมาแก้แค้นในการแสดง
9. รู้จักให้อภัยในความผิดพลาดในการแสดง นี้ก็ถึงหน้าที่ความรับผิดชอบมากกว่าสิ่งใด
10. มีความรับผิดชอบ รู้จักใช้วิจารณญาณในเรื่องเฉพาะหน้า
11. ตรงต่อเวลา และให้ความร่วมมือต่อคิวการแสดง
12. เชื่อฟังผู้กำกับการแสดง ฝึกซ้อมจนเป็นที่พอใจ
13. เอาใจใส่ท่วงท่าเป็นพิเศษ สามารถจัดคิวของคนอื่นได้โดยเฉพาะคิวที่มีความสัมพันธ์กับตัวเรา

คุณสมบัติของนักกำกับลีลา (Choreographer) ซึ่งเป็นอีกบทบาทสำคัญของผู้สอนและผู้เรียนวิชานาฏศิลป์ที่ดีถึงจะได้ต้องเป็น ดังที่ ดารินี ชำนาญหมอบ (2545: 59-61) ได้กล่าวถึง นักกำกับลีลาที่ดีควรมีคุณสมบัติหลัก ดังต่อไปนี้

1. รู้จักสังเกตสิ่งรอบตัว และสามารถนำสิ่งนั้น ๆ มาปรับใช้กับการแสดงของตน

2. เป็นผู้ที่ต้องฝึกฝนหาความรู้ใหม่ ๆ ให้ตนเองเสมอ ทันท่วงทีเหตุการณ์ รู้จักที่จะศึกษา ศิลปวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อจะได้ทราบถึงความเป็นไปต่าง ๆ และสร้างงานออกมาให้มีรูปแบบที่น่าสนใจมากขึ้นเรื่อย ๆ
3. ผู้กำกับลีลาควรมีความรู้พื้นฐานด้านสรีระพอสสมควร เพื่อให้ง่ายต่อการกำกับและทราบถึงปัญหาด้านการเคลื่อนไหวของนักแสดง หากผู้กำกับได้แสดงหรือเป็นต้นแบบให้กับนักแสดงของตนดู การทำงานก็จะง่ายขึ้น
4. ต้องมีความละเอียดคม ว่องไวต่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพราะการสร้างสรรคงานออกมาแต่ละครั้งย่อมมีปัญหา หากผู้กำกับเป็นผู้ที่มีไหวพริบก็จะสามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีสติสัมปชัญญะ
5. ผู้กำกับลีลาควรมีความรู้ทางด้านการแสดงอย่างครอบคลุม เช่น ทางด้านดนตรี เพื่อทราบถึงอารมณ์และความรู้สึกของเพลงที่นำมาประกอบการแสดง และควรรู้จักแนวเพลงหลาย ๆ แบบ เพื่อนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับรูปแบบของงานที่กำหนดไว้ ทางด้านฉากแสง เสียง เพื่อที่จะทราบถึงความเป็นไปได้ของพื้นที่ที่ใช้แสดง ซึ่ง 3 สิ่งนี้สำคัญมากต่อนักแสดง เพราะบางพื้นที่การแสดงก็เป็นจุดควรระมัดระวังเพราะเป็นฉากหลอก หรือในทางด้านแสง ควรสามารถบอกถึงความต้องการของตนเองได้ว่าควรใช้แสงสีใดให้เหมาะกับงาน และในเรื่องของเสียง ก็ควรตรวจสอบสภาพของการได้ยินบนเวทีให้เป็นอย่างดี เพราะเสียงเป็นส่วนสำคัญต่ออารมณ์ในการแสดงทั้งของนักแสดงและผู้ชม
6. ควรเป็นผู้ที่เปิดใจกว้าง สามารถรับฟังปัญหาต่าง ๆ จากแต่ละฝ่ายที่ร่วมงาน ไม่ว่าจะเป็นจากตัวนักแสดงหรือทีมงานทั้งหมด เพื่อจะได้พัฒนางานให้ดีขึ้น
7. ควรสร้างงานออกมามีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อให้เกิดการสร้างสรรคสิ่งใหม่ ๆ ต่อวงการ อนึ่ง การสร้างงานตามที่ตลาดต้องการ (Trend) อาจทำได้ในบางโอกาส แต่งานที่ดีไม่ควรเกิดจากลอกเลียนแบบ หรือทำตามแบบเดิม อย่างน้อยควรมีการปรับปรุงเพื่อให้งานดียิ่ง ๆ ขึ้น

สรุปได้ว่าคุณสมบัติและจรรยาบรรณทางด้านนาฏศิลป์เป็นสิ่งสำคัญในการประพடுத்தันให้เป็นครูที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการเรียนการสอน ผู้กำกับลีลาหรือนักออกแบบท่าเต้นที่มีศักยภาพ มีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างสรรค์ผลงาน และเป็นนักแสดงที่มีคุณภาพ มีความชำนาญในวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม และนำเอาคุณสมบัติและจรรยาบรรณไปเป็นแนวทางในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ และแสดงให้เห็นถึงศักยภาพความเป็นครู ผู้กำกับลีลาหรือนักออกแบบท่าเต้น และนักแสดงได้เป็นอย่างดี

4. คุณลักษณะของผู้สอนนาฏศิลป์

ครูจำเรียง พุทธประดับ (2545: 45) ได้กล่าวถึง แนววิธีการครองตัวและครองงานของคุณครู จำเรียง พุทธประดับ เรื่องของการครองตัวและครองงาน เป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการรับราชการ ความเจริญก้าวหน้าในชีวิตราชการจะประสบกับผลสำเร็จได้ก็ด้วยสิ่งนี้ คุณครูจำเรียง พุทธประดับเป็นตัวอย่างในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดีดังจะขอยกเป็นตัวอย่างดังนี้

1. ความรู้ความสามารถทางศิลปะ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผู้ที่จะเป็นศิลปินจะต้องหมั่นฝึกฝนสั่งสมประสบการณ์ ในขณะที่เดียวกันก็ควรที่จะเข้าใจในความถนัดของตนเองอย่างถ่องแท้ ควรแสวงหาความโดดเด่นที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเองและนำมาใช้เมื่อมีโอกาส
2. ความอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นคุณธรรมที่จะต้องรักษาไว้และแสดงออกทุกโอกาสที่จะต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยเฉพาะท่านที่เป็นผู้อาวุโส ผลงานของผู้อาวุโสย่อมมีความสำคัญมากกว่าของตน
3. ความกตัญญูต่อครูอาจารย์ผู้มีพระคุณเป็นคุณธรรมที่จะนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ตนเองเป็นจารีตนาฏศิลป์ไทยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง จะละเมิดไม่ได้เป็นอันขาด
4. การแสดงความคิดเห็น เป็นสิ่งหนึ่งแสดงถึงความสามารถของตนแต่ควรที่จะรู้จักกาลเทศะ พูดและแสดงความเห็นในวาระที่สมควร แต่ถ้าจะไม่พูดเสียเลยเป็นสิ่งที่ดีเสียกว่า
5. สงบกายสงบใจ ปล่อยวางในบางเรื่อง จะทำให้ร่างกายและจิตใจสงบสุขไม่วุ่นวายในเรื่องการปฏิบัติงาน ทำให้ชีวิตยืนยาวได้ เรื่องวุ่นวายต่างๆ แม้ตนเองจะไม่ได้แสวงหา แต่ก็อาจมาถึงตนเองได้ ต้องใช้คติธรรมสอนใจว่า “ช่างมัน” จึงจะครองชีวิตและครองงานได้ตลอดไป
6. หน้าที่ของศิลปิน คือ การนำผลงานการแสดงมาเสนอต่อผู้ชม ซึ่งมีตัวระยะเวลาเป็นตัวกรอบกำหนด ศิลปินมีช่วงชีวิตในการแสดงถึงขีดสุด และต้องลงจากเวทีอย่างสง่างาม อย่าทนฝืนแสดงจนไม่มีผู้ยอมรับ แต่การเป็นครูทางศิลปะ ไม่มีตัวระยะเวลากำหนด ยิ่งนานวันยิ่งมีความเชี่ยวชาญ แต่การเป็นครูจะต้องเสียสละความสุขของครูคือผลงานของเด็ก มิใช่ผลงานของตน คุณครูจำเรียงจึงกล่าวไว้เช่นนั้น และท่านมี ความสุขที่ได้เป็น “ครู”

อีกทั้ง วิมลศรี อูปรมย์ (2553: 345) ได้กล่าวถึง เส้นห์ของครูนาฏศิลป์ ว่า อาชีพครูนาฏศิลป์ ในสถานศึกษาย่อมทำงานได้มากกว่าครูที่สอนวิชาอื่นๆ โดยหน้าที่โดยตรงตามตำแหน่งและยังมีเกี่ยวข้องกับพิธีการทั้งในและนอกสถาบันการศึกษา หน้าที่ตามบุคลิกแห่งวิชาชีพครูนาฏศิลป์ในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 1) หน้าที่ในการสอน ครูนาฏศิลป์ต้องใช้เวลาทั้งในและนอกเพื่อฝึกเด็กตามลักษณะวิชาในการสอนแต่ละระดับ ระยะเวลาขาดครูหรือครูที่สอนวิชาอื่นมีความจำเป็นต้องขาด ครูนาฏศิลป์สามารถเข้าสอนแทนได้ แต่ในทางกลับกันครูวิชาอื่นไม่สามารถเข้าสอนแทนวิชานาฏศิลป์ได้ 2) หน้าที่ในการปกครองดูแลนักเรียน โดยลักษณะวิชา ผู้เรียนจะให้ความไว้วางใจกับครูนาฏศิลป์

มากกว่าครูที่สอนวิชาอื่นๆ 3) หน้าที่ในการจัดพิธีต้อนรับแขกสำคัญของสถานศึกษาโดยการจัดแสดง เช่น งานตามเทศกาลประจำปีที่ผู้เรียนเข้าร่วมแสดงงานประกวดประจำจังหวัดที่เป็นศิลปะประจำท้องถิ่น และงานส่งเสริมความเข้าใจอันดีทั้งประเทศและต่างประเทศ

สรุปได้ว่าคุณลักษณะของผู้สอนวิชานาฏศิลป์จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจ ทางด้านนาฏศิลป์เป็นอย่างดี และความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ อีกทั้งต้อง มีความใฝ่รู้ ค้นคว้าและฝึกฝนสั่งสมประสบการณ์เพื่อนำเอาความรู้มาพัฒนาศักยภาพในการสอนและ การสร้างสรรค์ผลงานของตนเองได้ มีคุณธรรมและจรรยาบรรณต่อการเป็นผู้สอนวิชานาฏศิลป์และ การเป็นศิลปิน ตลอดจนคอยดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนและเป็นที่ปรึกษาได้กับผู้เรียนได้อีกด้วย

5. การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนนาฏศิลป์

รจนา สุนทรานนท์ (2551: 85-88) กล่าวว่า การสอนนาฏศิลป์ไทยทุกขั้นตอนควรใช้ โสตทัศนูปกรณ์ประกอบ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและลดระยะเวลาในการสอนด้านทฤษฎี เพื่อจะได้ มีเวลาฝึกทักษะให้มากขึ้น ตามขั้นตอนดังนี้

1. ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะโน้มน้าวจิตใจ บอกความสำคัญในรายวิชานี้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักมองเห็นคุณค่าและร่วมกันอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทยให้คงอยู่ต่อไป ใน ขั้นตอนนี้อาจใช้โสตทัศนูปกรณ์ เช่น ภาพยนตร์ VDO หรือ DVD ภาพท่ารำต่างๆ เพื่อเปิดให้นักเรียน ชมแล้วพูดโน้มน้าวสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรม ต่อไป

2. ช้่นสอน ผู้สอนสามารถใช้โสตทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ หลักการสอนนาฏศิลป์ไทยให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจำเป็นจะต้องคำนึงถึงศักยภาพตามวุฒิภาวะ ของเด็ก แต่ละวัย มีวุฒิที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ผู้สอนควรสำรวจศักยภาพของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนทบทวนท่า รำที่เคยเรียนมาแล้ว ผู้สอนจะสามารถแยกแยะผู้เรียนออกได้เป็นกลุ่มที่เก่ง ปานกลางและอ่อน เพื่อให้ ผู้เรียน ได้เรียนร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ภาพที่ดี แล้วไม่แบ่งแยก กลุ่มอีกด้วย

ดังนั้น อาจกล่าว ได้ว่า วิธีการสอนนาฏศิลป์ไทย มีวิธีการที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าจะ ออกแบบการสอนตามแนวคิดของตน เพื่อจะนำพาผู้เรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามหลักสูตรของ สถาบันการศึกษานั้นๆ ละสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติปีพุทธศักราช 2544

ทั้งนี้องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์สากล ควรมีความจำเป็นที่จะต้อง มีความเตรียมพร้อมในหลายด้าน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ฝึกทักษะในรายวิชาและมีความ

ปลอดภัยในการจัดการเรียนการสอน ดังที่ จริยาวลี ดีภัก (2531: 9-20) ได้อธิบายองค์ประกอบที่จำเป็นการเรียนและในชั้นเรียนบัลเล่ต์ ดังนี้

ครู

ส่วนสำคัญที่สุดในชั้นเรียนคือ ผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ และระลึกอยู่เสมอว่า สิ่งสำคัญที่สุดสำหรับนักศึกษาคือ ความตั้งใจที่จะเป็นนักเต้นมืออาชีพ ผู้ที่สอนในชั้นต้นๆไม่จำเป็นต้องมีตำแหน่ง แต่ต้องมีความรู้ด้านเทคนิคและความเข้าถึงเพราะเครื่องมือของการฝึกฝนคือ ร่างกายมนุษย์ การแก้ไขข้อผิดพลาดและการติชม เป็นส่วนประกอบการสอนขั้นพื้นฐานและผู้สอนต้องรู้ว่าจะทำเมื่อไรอย่างไร

สตูดิโอ

ห้องเรียนบัลเล่ต์เป็นส่วนหนึ่งสำหรับการฝึกฝน ขนาดของห้องควรเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า และมีขนาดประมาณเวทีหนึ่ง พื้นของห้องควรเป็นไม้และมีลักษณะยกพื้น เพื่อรองรับน้ำหนักและช่วยลดอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากเต้าน ถ้าพื้นลื่น นักเต้นสามารถไถ่อย่างรุนแรง เพราะยางสนมีส่วนผสมของสารที่เหนียว หรือหากไม่สามารถหาอย่างอื่นได้ บางครั้งสามารถใช้ผ้าขนหนูชุบน้ำวางไว้สำหรับเหยียบ ซึ่งสามารถป้องกันการลื่นล้มได้ ตามสตูดิโอบัลเล่ต์จะมีบาร์(Barre) คือที่เรียกกันว่าราว ซึ่งเป็นท่อต่อตรง ทำด้วยไม้หรือโลหะ มักติดผนังหรือตั้งจากพื้นบางแห่งอาจมีบาร์ที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ และบาร์ควรต้องมีความแข็งแรงทนทานเพื่อความปลอดภัย โดยเฉพาะความสูงของบาร์ห่างจากพื้นประมาณ 3 ฟุต 6 นิ้ว โดยปกติผนังด้านหนึ่งของสตูดิโอจะเป็นกระจกบานใหญ่เต็มฝาผนัง ติดตั้งไว้ด้านหน้าของห้อง กระจกจะช่วยให้นักแสดงสามารถตรวจดูท่าทางหรือการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องได้ดี

นักเรียน

ครูผู้สอนจำเป็นต้องตรวจดูร่างกายของนักเรียน โดยเฉพาะเรื่องสุขภาพเช่น โรคเกี่ยวกับหัวใจ กระดูกสันหลัง หัวเข่า หรือเท้า เพื่อให้การเรียนการสอนปรับเปลี่ยนเหมาะสมตามผู้ศึกษา

เครื่องแต่งกาย

นักเรียนจะต้องจัดเตรียมถุงเท้ายาวที่เรียกว่า ไทท์ส(Tights) และเสื้อฝึกลายชุดว่ายน้ำ เรียกว่า ลีโอทาร์ด (Leotard) รวมทั้งรองเท้าบัลเล่ต์แบบนิ่ม ชุดแต่งตัวสำหรับผู้หญิงคือ ถุงน่องยาวสีชมพู และเสื้อสีดำ ชุดฝึกจะต้องมีความกระชับแนบร่างกายและสามารถแสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวที่อิสระได้อย่างเต็มที่ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับครูผู้สอน ต้องเป็นผู้แก้ไขจุดตำแหน่งต่างๆในร่างกายรวมทั้งการเคลื่อนไหวของร่างกายให้ถูกต้อง ส่วนนักเต้นชายจะสวมถุงน่องยาวแบบหนาสีดำ และสวมเสื้อยืดใส่ชายในถุงน่อง และสวม Dance Belt สำหรับป้องกัน

รองเท้าบัลเล่ต์

ผู้ที่เริ่มหัดใหม่ๆทั้งชายและหญิงจะใส่รองเท้าแบบนิ่มๆ ซึ่งทำด้วยหนังหรือผ้าใบ ช่วยให้เท้าโค้งงอสบาย และควรมีที่ว่างเพื่อให้ปลายเท้าวางแบนราบได้

พฤติกรรมในห้องเรียน

การสังเกตอย่างว่องไวก็เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการเรียน ซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้สาธิตและแบบแผนต่างๆให้นักเรียนปฏิบัติตาม ถ้าผู้ศึกษาเข้าใจการเคลื่อนไหวที่กล้ามเนื้อที่ถูกต้องก็จะปฏิบัติหน้าที่ของมันเมื่อเคลื่อนไหว สำหรับนักเรียนที่มีพื้นฐาน มักจะอยู่ด้านหน้าของแถวเสมอ เพื่อเป็นตัวอย่งให้กับนักเรียนที่พื้นฐานน้อยกว่า ถ้านักเรียนหยุดการเดินมากกว่าชั่วระยะหนึ่งในห้องเรียน อาจเกิดอันตรายจากกล้ามเนื้อเมื่อคลายความแข็งแรง และการฝึกทุกอย่างต้องอยู่ที่ความแข็งแรงและนุ่มนวล

เพลง

ในสตูดิโอบัลเล่ต์ตามธรรมดาจะมีเปียโนและเดินไปพร้อมกันกับนักเปียโน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน และมีการจดบันทึกเพลงสำหรับใช้ในการฝึกหัดครั้งต่อไป ระหว่างการเรียนบัลเล่ต์ครูจะสาธิตแบบฝึกหัดและบอกจังหวะในตอนนั้นด้วย ซึ่งจังหวะของเพลงก็จะแตกต่างกันไป ความเร็วของจังหวะดนตรีสามารถเปลี่ยนได้จากเร็ว อะเลกโกร (allegro) ไปช้าได้ หรือเรียกกันว่า อดาจิโอ (adagio)

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนและการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนนาฏศิลป์จะต้องคำนึงถึงการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน แนวคิดและวิธีการสอนในภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้สอดคล้องกัน อีกทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสร้างสรรค์และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับการเรียนวิชานาฏศิลป์ ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกในการเป็นครู ศิลปินและนักแสดงที่ดีให้แก่ผู้เรียนด้วย ทั้งนี้ในวิชานาฏศิลป์จะต้องเรียนในภาคปฏิบัติ ซึ่งผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในการเรียนและใฝ่รู้ ใฝ่เรียนในภาคปฏิบัติ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆจะต้องเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในวิชานาฏศิลป์อีกด้วย

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มีการจัดการศึกษา การบริหารการจัดการศึกษา ตลอดจนการดำเนินงานของสาขาวิชา ดังนี้ (คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2551)

ประวัติความเป็นมา

สาขาวิชานาฏศิลป์เดิมอยู่ในภาควิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2536 ซึ่งเป็นปีที่ก่อตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ มีระบบบริหารอยู่ภายใต้ภาควิชาศิลปะการแสดง

ซึ่งมีหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต จำนวน 4 วิชาเอก คือ วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย วิชาเอกนาฏศิลป์สากล วิชาเอกออกแบบเพื่อการแสดง และวิชาเอกการแสดงและกำกับการแสดง เปิดรับนิสิตระดับปริญญาตรีครั้งแรกในปีการศึกษา 2537 โดยวิธีการสอบผ่านทบวงมหาวิทยาลัย (Entrance) รับนิสิต 1 วิชาเอก คือ วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย และในปีการศึกษา 2552 มีจำนวนคณาจารย์ในสังกัดสาขาวิชานาฏศิลป์จำนวน 6 ท่าน

ปัจจุบันสาขาวิชานาฏศิลป์มีภาระกิจหลักคือ ผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ.) จำนวน 2 วิชาเอก คือ วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย และวิชาเอกนาฏศิลป์สากล มีระบบการรับนิสิตเข้าศึกษาต่อโดยวิธีการสอบตรง ในปีการศึกษา 2552 เปิดรับนิสิตวิชาเอกนาฏศิลป์ไทย จำนวน 30 คน และวิชาเอกนาฏศิลป์สากล จำนวน 30 คน

สาขาวิชานาฏศิลป์มีระบบการจัดการแบบภูมิกำลัง โดยการร่วมมือกับสาขาวิชาศิลปะการแสดง เป็นการสร้างระบบเครือข่ายทางวิชาการศิลปะการแสดง เพื่อระดมความรู้ ความคิด ความสามารถ ในการผลิตบัณฑิตให้ได้ตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ โดยได้ดำเนินงานตามแผนการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัย (คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2550)

แนวทางการจัดและดำเนินงานของสาขาวิชานาฏศิลป์

สาขาวิชานาฏศิลป์ยึดแนวทางปรัชญาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กล่าวคือ การศึกษาคือความเจริญงอกงาม และปรัชญาของคณะศิลปกรรมศาสตร์ คือ สร้างสรรค์ด้วยปัญญาธรรม เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา

สร้างสรรค์ คือ การคิด ประดิษฐ์ ประยุกต์ จากภูมิปัญญาเดิม

ธรรมะ คือ ปัญญาธรรม คารวะธรรม และสามัคคีธรรม

สาขาวิชานาฏศิลป์ จึงสร้างปรัชญาของตนเองขึ้นคือ อนุรักษ์อย่างรู้คุณค่า พัฒนาอย่างสร้างสรรค์ เป็นรากฐานงานนาฏศิลป์

อนุรักษ์อย่างรู้คุณค่า คือ คณาจารย์และนิสิตสาขาวิชานาฏศิลป์ตระหนักถึงคุณค่าขององค์ความรู้และภูมิปัญญาเดิมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดไว้เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี

พัฒนาอย่างสร้างสรรค์ คือ คณาจารย์และนิสิตสาขาวิชานาฏศิลป์สามารถนำความรู้อันเป็นแก่นสำคัญของงานนาฏศิลป์มาพัฒนาและสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ให้มีความก้าวหน้า

ความสำคัญของการอนุรักษ์อย่างรู้คุณค่า และพัฒนาอย่างสร้างสรรค์นี้ ย่อมเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการดำรงอยู่และเติบโตของงานนาฏศิลป์ท่ามกลางกระแสสังคมปัจจุบัน

1. ปณิธาน

สาขาวิชานาฏศิลป์มีปณิธานอันมุ่งมั่นที่จะผลิตบัณฑิต และพัฒนาทรัพยากรบุคคล ให้เป็นผู้มีความรู้ ความคิด ความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ พร้อมทั้งปลูกฝังให้เป็นผู้เปี่ยมด้วยปัญญาธรรม คารวะธรรม และสามัคคีธรรม อันสอดคล้องกับปณิธานของมหาวิทยาลัย คือ การผลิตและพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ประจุนักปราชญ์ และมีความประพฤติประจุนักผู้ทรงศีล

2. พันธกิจ

2.1 การผลิตบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต จำนวน 2 วิชาเอก คือ วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย และวิชาเอกนาฏศิลป์สากล เพื่อพัฒนานิสิตให้เป็นบัณฑิตที่มีความพร้อมทั้งทางด้านความรู้ ความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

2.2 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สาขาวิชานาฏศิลป์ มีนโยบายในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ กล่าวคือ ในเชิงรับ สาขาวิชาฯ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยในการจัดกิจกรรม/การแสดงทางด้านศิลปวัฒนธรรมตามที่ได้ขอความร่วมมือ ในเชิงรุก สาขาวิชาฯ ส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์และนิสิตจัดกิจกรรม/โครงการการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเผยแพร่แก่สาธารณชนทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

2.3 การบริการวิชาการ สาขาวิชานาฏศิลป์มีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์และนิสิตนำองค์ความรู้และงานวิชาการอันเกิดจากการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาสร้างสรรค์ออกเผยแพร่แก่ชุมชน อีกทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ในสาขาวิชาฯ เป็นอาจารย์พิเศษ วิทยากร ที่ปรึกษา คณะกรรมการทางวิชาการและวิชาชีพให้แก่หน่วยงานและสถาบันการศึกษาอื่น

2.4 งานวิจัย สาขาวิชานาฏศิลป์ ส่งเสริมให้คณาจารย์สร้างผลงานวิจัยและผลงานสร้างสรรค์ เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการทางด้านนาฏศิลป์และเพื่อประโยชน์แก่สังคม

3. เป้าหมาย

3.1 ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความเข้าใจความสามารถทางด้านวิชาการ และทักษะด้านนาฏศิลป์ เปี่ยมด้วยคุณธรรม จริยธรรม และมีความคิดสร้างสรรค์

3.2 ผลิตบัณฑิตผู้เป็นศิลปินนักวิชาการที่จะนำความรู้ ความสามารถ บริการแก่สังคมและส่วนรวมให้ได้รับประโยชน์

3.3 ส่งเสริมบุคลากรของสาขาวิชานาฏศิลป์ในการพัฒนาศักยภาพของตน ทั้งทางด้านค้นคว้าวิจัยและการสร้างสรรค์ศิลปกรรม เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้

3.4 เพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ พัฒนาและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

4. แผนงาน

บุคลากรในสาขาวิชานาฏศิลป์ ได้ร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงานของสาขาวิชาฯ ในปีการศึกษา 2551 ดังนี้

ด้านการผลิตบัณฑิต

1. สาขาวิชานาฏศิลป์มีแผนการรับนิสิตสาขาวิชานาฏศิลป์ (ศป.บ.) แบ่งเป็น วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย 30 คน และวิชานาฏศิลป์สากล 30 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน
2. สาขาวิชานาฏศิลป์มีกลไกการประกันคุณภาพที่เป็นระบบ ตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย มีการจัดทำประมวลการสอน (Course Syllabus) ทุกรายวิชา และนำไปปฏิบัติ มีการปรับปรุงให้ทันสมัย
3. สาขาวิชานาฏศิลป์ให้นิสิตได้ประเมินอาจารย์ผู้สอนตามแบบประเมินของมหาวิทยาลัย (มศว ปค 003)
4. สาขาวิชานาฏศิลป์เชิญผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรต่างๆ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ เช่น รัสเซีย ฝรั่งเศส อิตาลี มาเป็นอาจารย์พิเศษ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่ นิสิต
5. สาขาวิชานาฏศิลป์มีนโยบายให้คณาจารย์ให้ความสำคัญกับจิตพิสัยในห้องเรียน อันเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ คือ เป็นผู้มีความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัย
6. สาขาวิชานาฏศิลป์มุ่งพัฒนาหลักสูตร รายวิชา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมประสบการณ์จริงให้แก่ นิสิต อีกทั้งสอดแทรกการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม

ด้านการวิจัย

สาขาวิชานาฏศิลป์ สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรสายวิชาการดำเนินการวิจัยและผลิตงานสร้างสรรค์ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนและความก้าวหน้าทางวิชาการ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกมหาวิทยาลัยหรือภายในมหาวิทยาลัย

ด้านการบริการวิชาการ

1. สาขาวิชานาฏศิลป์ส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ในสาขาวิชาฯ เป็นอาจารย์พิเศษ วิทยากร ที่ปรึกษา คณะกรรมการทางวิชาการและวิชาชีพให้แก่หน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่างๆ ตามที่ได้รับเชิญ
2. สาขาวิชานาฏศิลป์ส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ให้ความร่วมมือในการบริการ วิชาการแก่หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
3. สาขาวิชานาฏศิลป์ส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ผลิตผลงานวิชาการ เพื่อจัดพิมพ์ลงในวารสารศิลปกรรมศาสตร์ ตลอดจนสิ่งพิมพ์อื่นๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่องค์ความรู้
4. สาขาวิชานาฏศิลป์จัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ทางวิชาการที่ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

ด้านการบริหาร

1. สาขาวิชานาฏศิลป์มีระบบการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วม
2. สาขาวิชานาฏศิลป์มีระบบการบริหารตามรูปแบบของคณะศิลปกรรมศาสตร์ โดยมีหัวหน้า สาขาวิชา กรรมการสาขาวิชาและเลขานุการสาขาวิชา มีการระดมความคิดในการพัฒนาการเรียน การสอนในรูปแบบคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชาฯ โดยมีคณะกรรมการจาก สาขาวิชาศิลปะการแสดง และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก อีกทั้งมีความร่วมมือในรูปแบบเครือข่ายวิชาการ ศิลปะการแสดงอันเป็นการระดมความรู้และภูมิกำลังในการทำงานและสร้างงาน
3. สาขาวิชานาฏศิลป์ส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ในสาขาวิชาฯมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการภายในสาขาวิชา โดยมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างเป็นระบบ
4. สาขาวิชานาฏศิลป์มีระบบการสรรหาและประเมินบุคลากรที่ชัดเจนและโปร่งใส

ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

1. สาขาวิชานาฏศิลป์มีหลักสูตรที่มุ่งเน้นการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย ทั้งทางด้านการ ส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนา เผยแพร่ ประยุกต์ใช้ศิลปวัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาไทยอย่างเหมาะสม
2. สาขาวิชานาฏศิลป์ส่งเสริม สนับสนุนให้ความสำคัญในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้ง ทางด้านการส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนาและประยุกต์ใช้ศิลปวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญา ตลอดจนการ เชื่อมโยงและบูรณาการทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ เช่น โครงการวัฒนธรรมสู่ชุมชน โครงการมหกรรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน โครงการส่งเสริมละครไทย เป็นต้น

3. สาขาวิชานาฏศิลป์ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในการจัดกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

สาขาวิชานาฏศิลป์มีเป้าหมายในการประกันคุณภาพการศึกษาของสาขาวิชา ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นที่ยอมรับ ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม อีกทั้งมีความหลากหลาย เอื้อต่อการประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพของบัณฑิต โดยมีการพิจารณาทบทวนเพื่อปรับปรุงหลักสูตรเป็นประจำ 1 ครั้ง ในระยะเวลา 5 ปี

2. บัณฑิตสาขาวิชานาฏศิลป์เป็นผู้มีความพร้อมด้วยความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมและจริยธรรม อันจะสามารถนำความรู้ความสามารถพัฒนาตนเอง ครอบคลุม และสังคม อีกทั้งเป็นที่ยอมรับและพึงพอใจของหน่วยงานผู้ประกอบการ

3. บุคลากรในสาขาวิชานาฏศิลป์สร้างสรรค์ศิลปกรรมอันเป็นประโยชน์ ทั้งต่อการเรียนการสอน การพัฒนางานศิลปกรรม และการพัฒนาสังคม โดยเน้นความร่วมมือกับองค์กรทั้งภายในและภายนอก

4. บุคลากรและนิสิตในสาขาวิชานาฏศิลป์มีจิตสำนึก และตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย รวมถึงการจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ด้านการประเมินแผนงาน

สาขาวิชานาฏศิลป์มีการประเมินผลการดำเนินงานของแผนงาน โครงการและกิจกรรมต่างๆ เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาแผนงาน โครงการและกิจกรรมต่างๆ ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการของสังคม ทั้งนี้สาขาวิชานาฏศิลป์กำลังอยู่ในระหว่างพัฒนากลไกการประเมินการดำเนินงาน โครงการและกิจกรรมให้เป็นระบบมากขึ้น

โครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชานาฏศิลป์

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ไทยและวิชาเอกนาฏศิลป์สากล เป็นหลักสูตรที่มีทั้งวิชาเอกและวิชาโท สำหรับวิชาเอกจะศึกษาในกลุ่มวิชาพื้นฐานร่วมกัน และแยกศึกษาวิชาเอกเฉพาะด้าน

ทั้งนี้หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ไทยและวิชาเอกนาฏศิลป์สากล เป็นหลักสูตร 4 ปี มีจำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 142 หน่วยกิต ซึ่งจะประกอบด้วยกลุ่มวิชาดังนี้ (คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2547)

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	30 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	85 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาโท	ไม่น้อยกว่า	18 หน่วยกิต
4. หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	9 หน่วยกิต

หมวดวิชาโท (18 หน่วยกิต)

สำหรับหมวดวิชาโท หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ไทยและวิชาเอกนาฏศิลป์สากล กำหนดให้นิสิตจะต้องเลือกนอกเหนือจากรายวิชาโทศิลปะการแสดง เพื่อจะได้ไม่เกิดความซ้ำซ้อนในเนื้อหา สาระในแต่ละรายวิชาต่างๆในหมวดวิชาเฉพาะด้าน

หมวดวิชาเลือกเสรี (9 หน่วยกิต)

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ไทยและวิชาเอกนาฏศิลป์สากล ได้กำหนดให้นิสิตได้เลือกเรียนรายวิชาใดๆในหลักสูตร โดยที่ไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เคยเรียนมาแล้ว และจะต้องไม่เป็นรายวิชาที่ทางสาขาวิชาได้จัดให้เรียน เพื่อให้เกิดอิสระทางวิชาการแก่นิสิต

จำนวนอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ

จำนวนพื้นที่สำหรับการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยห้องปฏิบัติการทางด้านนาฏศิลป์ จำนวน 2 ห้อง มีขนาด 8 x 16 เมตร และ 8 x 12 เมตร ดังนี้

1. ห้องปฏิบัติการนาฏศิลป์ไทย (16-902) ซึ่งเป็นห้องเรียนรายวิชาปฏิบัติการทางด้านนาฏศิลป์ไทย ควบคุมโดยอาจารย์ปิยวดี มากพา
2. ห้องปฏิบัติการนาฏศิลป์สากล (16-903) ซึ่งเป็นห้องเรียนรายวิชาปฏิบัติการทางด้านนาฏศิลป์สากล ควบคุมโดยอาจารย์ดาริณี ชำนาญหม่อ
3. ห้องปฏิบัติการเครื่องแต่งกายทางนาฏศิลป์ (16-905B) ซึ่งเป็นห้องเรียนรายวิชาที่ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายทางนาฏศิลป์

นอกจากนี้สาขาวิชานาฏศิลป์ใช้ห้องเรียนร่วมกับสาขาวิชาศิลปะการแสดง คือห้องปฏิบัติการเครื่องแต่งกายการแสดง (16-901A) ห้องบรรยาย (16-901B) ห้องปฏิบัติการแต่งหน้าเพื่อการแสดง (16-906) และห้องปฏิบัติการการแสดง (16-1303) สำหรับห้องเรียนในรายวิชาทางด้านทฤษฎี สาขา

วิชาฯ ใช้ห้องส่วนกลางที่ทางคณะศิลปกรรมศาสตร์เป็นผู้ดูแล นอกจากนี้สาขาวิชาฯ ใช้พื้นที่ต่างๆ ในคณะเพื่อจัดกิจกรรม/โครงการต่างๆ เช่น บริเวณโถงชั้น 1 (ลานประติมากรรมหลอดสี) หอนาฏลักษณะ เป็นต้น (รายงานการประเมินตนเองสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2551)

การรับนิสิต

ในการรับนักศึกษาทางสาขาวิชาได้มีเกณฑ์การคัดเลือกและคัดเลือกจากคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาเพื่อได้รับเข้าศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะมีเกณฑ์และคุณสมบัติ ดังนี้ (คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษา. 2550: ออนไลน์)

หลักสูตรระดับปริญญาตรี

1. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์สมัครสอบ

1.1 สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ เทียบเท่า หรือ กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และกำลังจะจบการศึกษาในปีที่สมัครสอบ

1.2 คะแนนเฉลี่ยระดับมัธยมปลาย ไม่ต่ำกว่า 2.00 ในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต (ศป.บ.) และ ไม่ต่ำกว่า 2.75 ในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ศึกษา (กศ.บ. 5 ปี)

2. เอกสารที่ต้องส่งประกอบการสมัคร

2.1 สำเนาใบ ร.บ. ซึ่งแสดงคะแนนเฉลี่ยสะสม ไม่ต่ำกว่า 2.00

2.2 สำเนาแฟ้มประวัติและผลงาน (Portfolio) ซึ่งควรระบุข้อมูล หรือสำเนาเอกสาร หรือรูปถ่ายแสดงกิจกรรมหรือผลงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่ต้องการสมัครสอบ เกียรติประวัติ และรางวัลความสามารถพิเศษ กิจกรรมเพื่อส่วนรวม หรือเพื่อสาธารณประโยชน์ (คณะศิลปกรรมศาสตร์ขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่คืนแฟ้มประวัติ และผลงานแก่ผู้สมัครไม่ว่าในกรณีใดๆ ดังนั้นผู้สมัครต้องส่งเฉพาะข้อมูลที่เป็น สำเนา หรือ ภาพถ่าย เท่านั้น โดยให้เก็บข้อมูลจริงไว้เป็นเกียรติประวัติของตนเอง)

3. วิชาที่ใช้ในการสอบคัดเลือก

3.1 สอบทฤษฎีวิชาเอก

3.2 สอบปฏิบัติวิชาเอก

3.4 สอบวิชาภาษาอังกฤษ

3.5 สอบวิชาความถนัดทางการเรียน (Scholastic Aptitude Test :SAT)

3.6 สอบสัมภาษณ์วิชาการ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ หลักสูตร อาจารย์ กระบวนการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล และปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ หากผู้บริหารและอาจารย์ดำเนินการจัดการศึกษาในแต่ละองค์ประกอบอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อคุณภาพของบัณฑิตซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา รวมถึงจะได้บัณฑิตที่มีคุณสมบัติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไปในอนาคต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชานาฏศิลป์ วิชาเอกนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์สากล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 จำนวน 47 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 40 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 59 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 49 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 195 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตที่เรียนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เนื่องจากประชากรมีจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังแสดงในตาราง 1 ตาราง 1 จำนวนนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิชาเอกและชั้นปีที่กำลังศึกษา

สถานภาพ	กลุ่มวิชาเอก	ชั้นปี	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
นิสิต	วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย	1	23	23
		2	20	20
		3	28	28
		4	24	24
	รวม		95	95
	วิชาเอกนาฏศิลป์สากล	1	24	24
		2	20	20
		3	31	31
		4	25	25
รวม		100	100	
	รวมทั้งสิ้น		195	195

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ โดยมีลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูล จากหนังสือ ตำราและผลงานวิจัยที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ เพื่อนำเอามาจัดทำเป็นแบบสอบถามทัศนคติของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของไลเคิร์ต (Likert)

3. ศึกษาแบบสอบถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดการเรียนการสอนจากแบบสอบถามของ ปิยาภรณ์ ลักษณะมีพิเชษฐ์ (2547: 107-116) วรณพร ฉัตรทอง (2546: 144-159) ธวัชรัตน์ พลเจริญ (2546:113-119) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 63 ข้อ แบ่งออกเป็นทั้งหมด 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านหลักสูตร จำนวน 15 ข้อ ด้านอาจารย์ จำนวน 11 ข้อ ด้านกระบวนการเรียนการสอน จำนวน 15 ข้อ ด้านการวัดผลประเมินผล จำนวน 10 ข้อ และด้านปัจจัยเกื้อหนุน จำนวน 12 ข้อ ทั้งนี้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดทำแบ่งออกเป็น 3 ตอน กล่าวคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านขององค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ ในส่วนตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้านจะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open - Ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมนอกเหนือจากข้อคำถามในแบบสอบถาม

ผู้วิจัยทำการกำหนดความหมายของคะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความดังกล่าวเหมาะสมมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความดังกล่าวเหมาะสมมาก

คะแนน 3	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความดังกล่าวเหมาะสมปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความดังกล่าวเหมาะสมน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความดังกล่าวเหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ผู้วิจัยได้มีการกำหนด ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

5. นำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมในด้านเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องเหมาะสมในด้านของภาษาที่ใช้ จากนั้นนำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 50 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิคการหาค่าร้อยละ 27 ของกลุ่มสูง และร้อยละ 27 ของกลุ่มต่ำ โดยใช้การทดสอบที (t-test) เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ไว้ใช้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

7. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .971

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือไปสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้ประสานงานกับนิสิตของสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการเก็บข้อมูล โดยส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนิสิตผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาร้อยละ
2. ตามความมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุนตามความคิดเห็นของนิสิต โดยรวมและในแต่ละด้าน วิเคราะห์โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ตามความมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ วิชาเอก โดยใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรชั้นปีและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
  - 1.1 ค่าความถี่
  - 1.2 ค่าร้อยละ
  - 1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย
  - 1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

2.1 ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ 27 ของกลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ จากนั้นได้ใช้การทดสอบที (t-test) (Ferguson. 1981: 108)

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970: 161)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบที (t-test)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปโดยการวิเคราะห์แปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา F-distribution
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution
SS	แทน	ผลบวกของค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความอิสระ (Degrees of Freedom)
p	แทน	ความน่าจะเป็นสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธ สมมติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน วิเคราะห์โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ วิชาเอก โดยให้

การทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรชั้นปีและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	45	23.1
1.2 หญิง	150	76.9
รวม	195	100.0
2. สาขาวิชาเอก		
2.1 นาฏศิลป์ไทย	94	48.2
2.2 นาฏศิลป์สากล	101	51.8
รวม	195	100.0
3. ชั้นปีที่กำลังศึกษา		
3.1 ชั้นปีที่ 1	47	24.1
3.2 ชั้นปีที่ 2	40	20.5
3.3 ชั้นปีที่ 3	59	30.3
3.4 ชั้นปีที่ 4	49	25.1
รวม	195	100.0
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
4.1 สูง	94	48.2
4.2 ปานกลาง	71	36.4
4.3 ต่ำ	30	15.4
รวม	195	100.0

ตอนที่ 2 ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1 เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผล และด้านปัจจัย เกื้อหนุนตามความคิดเห็นของนิสิต โดยรวมและในแต่ละด้าน วิเคราะห์โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังแสดงใน ตาราง 3 – ตาราง 7

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	นิสิต (n = 195)		ระดับความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
1 ด้านหลักสูตร	3.78	0.52	มาก
2 ด้านอาจารย์	4.08	0.58	มาก
3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน	3.83	0.57	มาก
4 ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.77	0.54	มาก
5 ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.30	0.87	ปานกลาง
รวม	3.75	0.50	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและในแต่ละด้านว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร และด้านการวัดผลและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านปัจจัยเกื้อหนุนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตร เป็นรายชื่อ

ด้านหลักสูตร	นิสิต (n = 195)		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
1 การจัดจำนวนรายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐาน	3.82	0.69	มาก
2 การจัดจำนวนรายวิชาเอกบังคับในหมวดวิชาเฉพาะด้านศิลปะการแสดง	3.73	0.71	มาก
3 การจัดรายวิชาให้นิสิตเลือกในหมวดวิชาเลือกเสรี	3.59	0.82	มาก
4 จำนวนรายวิชาในภาคทฤษฎี	3.62	0.79	มาก
5 จำนวนรายวิชาในภาคปฏิบัติ	3.72	0.88	มาก
6 การจัดเนื้อหาของแต่ละรายวิชากับจำนวนหน่วยกิต	3.79	0.75	มาก
7 ความสอดคล้องและความต่อเนื่องกันของเนื้อหาวิชาในแต่ละชั้นปี	3.78	0.79	มาก
8 การจัดเนื้อหาในแต่ละรายวิชาของหมวดวิชาเฉพาะด้าน สำหรับการนำไปประกอบอาชีพ	3.77	0.80	มาก
9 การจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของนิสิต	3.71	0.82	มาก
10 ความทันสมัยของเนื้อหาในแต่ละรายวิชา กับสภาพการณ์ในปัจจุบัน	3.85	0.79	มาก
11 การจัดรายวิชาของหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะด้านนาฏศิลป์ไทย	3.61	0.88	มาก
12 การจัดรายวิชาของหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะด้านนาฏศิลป์สากล	3.82	0.78	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้านหลักสูตร	นิสิต (n = 195)		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
13 การจัดเนื้อหาในแต่ละรายวิชาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.96	0.80	มาก
14 การจัดเนื้อหาในแต่ละรายวิชาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้	3.94	0.79	มาก
15 การจัดเนื้อหาในแต่ละรายวิชาเพื่อส่งเสริมและพัฒนานบุคลิกภาพของผู้เรียน	3.98	0.80	มาก
รวม	3.78	0.52	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาจารย์ เป็นรายชื่อ

ด้านอาจารย์	นิสิต (n = 195)		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
1 ความรู้ ความเข้าใจและความสามารถของผู้สอนในการสอนรายวิชาต่างๆ	4.16	0.65	มาก
2 ความตั้งใจและความกระตือรือร้นในการสอนของผู้สอน	4.09	0.75	มาก
3 ความทุ่มเทและมุ่งมั่นในการสอนภาคทฤษฎี	3.93	0.82	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านอาจารย์	นิสิต (n = 195)		ระดับความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
4 ความทุ่มเทและมุ่งมั่นในการสอนภาคปฏิบัติ	4.08	0.83	มาก
5 การเตรียมการสอนของอาจารย์ในแต่ละรายวิชา	4.06	0.74	มาก
6 ความรับผิดชอบของผู้สอนในด้านการสอนและงานด้าน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของสาขาวิชา นาฏศิลป์	4.07	0.78	มาก
7 คุณธรรม จริยธรรมของความเป็นอาจารย์ของผู้สอน	4.07	0.81	มาก
8 ความสามารถของผู้สอนในการถ่ายทอดองค์ความรู้	4.13	0.73	มาก
9 ความใฝ่รู้และการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องของ ผู้สอนเพื่อคุณภาพของการเรียนการสอน	4.09	0.79	มาก
10 ความมีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหา เฉพาะหน้าในการสอนของผู้สอน	4.19	0.74	มาก
11 ความเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อสอนเสริมให้แก่นิสิต	4.01	0.80	มาก
รวม	4.08	0.58	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนด้านอาจารย์ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านกระบวนการเรียนการสอน เป็นรายชื่อ

ด้านกระบวนการเรียนการสอน	นิสิต (n = 195)		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
1 การใช้วิธีการสอนและเทคนิคการสอนในการเรียนการสอนในภาคทฤษฎี	3.88	0.73	มาก
2 การใช้วิธีการสอนและเทคนิคการสอนในการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติ	3.93	0.70	มาก
3 การใช้วิธีการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.85	0.80	มาก
4 การใช้วิธีการสอนหลากหลายวิธี ตามแต่ลักษณะของเนื้อหาวิชา	3.86	0.74	มาก
5 การใช้วิธีการสอนหลากหลายวิธี ตามแต่ลักษณะของกลุ่มนิสิตแต่ละชั้นปี	3.81	0.74	มาก
6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชา	4.13	0.78	มาก
7 การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายหรือจัดการเรียนการสอนพิเศษให้แก่นิสิต	3.74	0.83	มาก
8 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นิสิตเกิดจินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์	3.90	0.75	มาก
9 การจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่เพื่อเกิดการเรียนรู้ โดยการประสบการณ์โดยตรง	3.63	0.91	มาก
10 การใช้วิธีการฝึกผู้เรียนให้มีทักษะทำท่า/ท่าเดินแบบต่างๆ	3.91	0.78	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านกระบวนการเรียนการสอน	นิสิต (n = 195)		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
11 การใช้วิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนฝึกทำซ้ำ/ทำต้นเป็นรายบุคคล	3.74	0.83	มาก
12 การใช้วิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนฝึกทำซ้ำ/ทำต้นเป็นรายกลุ่ม	3.91	0.70	มาก
13 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา	3.85	0.81	มาก
14 การจัดทำคำอธิบายรายวิชาในแต่ละรายวิชาสำหรับผู้เรียน (course syllabus)	3.75	0.86	มาก
15 การใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอน	3.52	0.94	มาก
รวม	3.83	0.57	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่านิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนด้านกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดผลและประเมินผล เป็นรายชื่อ

ด้านการวัดผลและประเมินผล	นิสิต (n = 195)		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
1 การใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนของนิสิตในแต่ละรายวิชา	3.82	0.69	มาก
2 การใช้เกณฑ์ตัดสินผลเรียนในแต่ละรายวิชา	3.78	0.69	มาก
3 การวัดผลและประเมินผลในการสอบภาคทฤษฎี	3.73	0.74	มาก
4 การวัดผลและประเมินผลในการสอบภาคปฏิบัติ	3.81	0.76	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการวัดผลและประเมินผล	นิสิต (n = 195)		ระดับความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
5 ข้อสอบที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลในภาคทฤษฎี ในแต่ละรายวิชา	3.69	0.77	มาก
6 การใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายใน แต่ละลักษณะของเนื้อหาวิชา	3.77	0.73	มาก
7 การใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลจากการแสดงผลงาน ทางด้านนาฏศิลป์	3.93	0.77	มาก
8 การใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลจากแฟ้มสะสม ผลงาน	3.69	0.84	มาก
9 ความยุติธรรมในการวัดผลและประเมินผล	3.78	0.82	มาก
10 การแจ้งผลการเรียนให้นิสิตทราบ	3.73	0.87	มาก
รวม	3.77	0.54	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่านิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน เป็นรายชื่อ

ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	นิสิต (n = 195)		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
1 ขนาดของห้องเรียนกับจำนวนนิสิตในแต่ละรายวิชา	3.25	1.22	ปานกลาง
2 ความทันสมัยของสื่อการเรียนการสอน เช่น วิทยุ เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์	3.32	1.03	ปานกลาง
3 สื่อการเรียนการสอนที่นำมาใช้ในภาคทฤษฎี	3.47	0.94	ปานกลาง
4 สื่อการเรียนการสอนที่นำมาใช้ในภาคปฏิบัติ	3.43	0.92	ปานกลาง
5 จำนวนอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนกับจำนวนนิสิต	3.31	1.03	ปานกลาง
6 ตำรา หนังสือ หรือแหล่งข้อมูลสำหรับนิสิตใช้ศึกษา ค้นคว้า ในการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	3.33	0.94	ปานกลาง
7 การจัดห้องเรียนสำหรับการเรียนการสอนภาคทฤษฎี	3.36	1.07	ปานกลาง
8 การจัดห้องเรียนสำหรับการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ	3.27	1.11	ปานกลาง
9 ความทันสมัยของ ตำรา หนังสือ เอกสาร วารสารทางวิชาการ หรือแหล่งข้อมูลต่างๆทางด้านนาฏศิลป์	3.38	0.97	ปานกลาง
10 แสงสว่าง การจัดระบบระบายอากาศ และระบบการเก็บเสียงภายในห้องเรียน	3.25	1.16	ปานกลาง
11 สภาพแวดล้อมต่างๆของห้องเรียน ในภาคทฤษฎี เช่น โต๊ะ เก้าอี้ หน้าต่าง ฯลฯ	3.21	1.06	ปานกลาง
12 สภาพแวดล้อมต่างๆของห้องเรียน ในภาคปฏิบัติ เช่น พรม กระจก บาร์ หน้าต่าง ฯลฯ	3.05	1.16	ปานกลาง
รวม	3.30	0.87	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่านิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทุกข้อความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ วิชาเอก โดยใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรชั้นปีและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 9 – 23

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	เพศชาย (n = 45)		เพศหญิง (n = 150)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านหลักสูตร	3.87	0.46	3.75	0.53	1.35	.177
2. ด้านอาจารย์	4.30	0.52	4.02	0.58	2.96	.003
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	4.01	0.45	3.77	0.59	2.55	.012
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.88	0.53	3.74	0.54	1.57	.119
5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.43	0.91	3.26	0.85	1.12	.262
รวม	3.90	0.44	3.71	0.51	2.23	.027

จากตาราง 9 แสดงว่า นิสิตเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในด้านหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน นิสิตมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามวิชาเอก

การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	นาฏศิลป์ไทย (n = 94)		นาฏศิลป์สากล (n = 101)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านหลักสูตร	3.79	0.49	3.77	0.54	0.38	.706
2. ด้านอาจารย์	4.04	0.58	4.12	0.58	0.94	.348
3. ด้านกระบวนการการเรียนการสอน	3.78	0.49	3.88	0.63	1.24	.217
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.71	0.49	3.84	0.57	1.74	.083
5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.39	0.73	3.21	0.97	1.43	.154
รวม	3.74	0.47	3.76	0.54	0.25	.800

จากตาราง 10 แสดงว่า นิสิตวิชาเอกนาฏศิลป์ไทย และนิสิตวิชาเอกนาฏศิลป์สากล มีความเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี

การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรปริญญาตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ชั้นปีที่ 1 (n = 47)		ชั้นปีที่ 2 (n = 40)		ชั้นปีที่ 3 (n = 59)		ชั้นปีที่ 4 (n = 49)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
	1. ด้านหลักสูตร	4.12	0.52	3.67	0.48	3.67	0.49	3.68
2. ด้านอาจารย์	4.40	0.46	4.01	0.67	4.01	0.59	3.91	0.47
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	4.10	0.50	3.83	0.49	3.71	0.48	3.70	0.68
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.03	0.54	3.76	0.54	3.62	0.53	3.72	0.47
5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	4.05	0.52	3.33	0.49	2.78	0.94	3.18	0.66
รวม	4.14	0.43	3.72	0.45	3.57	0.50	3.63	0.42

จากตาราง 11 แสดงว่า นิสิตทุกชั้นปีมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 นิสิตชั้นปีที่ 2 นิสิตชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นว่า ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลมีความเหมาะสมในระดับมาก และนิสิตชั้นปีที่ 2 นิสิตชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นว่าด้านปัจจัยเกื้อหนุนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี

การจัดการเรียนการสอน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	3	7.08	2.36	10.08	.001
	ภายในกลุ่ม	191	44.70	0.23		
	รวม	194	51.78			
2. ด้านอาจารย์	ระหว่างกลุ่ม	3	6.71	2.24	7.36	.001
	ภายในกลุ่ม	191	58.09	0.30		
	รวม	194	64.80			
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	5.13	1.71	5.74	.001
	ภายในกลุ่มรวม	191	56.92	0.30		
		194	62.05			
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	3	4.70	1.57	5.78	.001
	ภายในกลุ่ม	191	51.83	0.27		
	รวม	194	56.53			
5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	ระหว่างกลุ่ม	3	42.53	14.18	26.50	.001
	ภายในกลุ่ม	191	99.51	0.54		
	รวม	194	142.04			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3	9.87	3.29	15.98	.001
	ภายในกลุ่ม	191	39.34	0.21		
	รวม	194	49.21			

จากตาราง 12 แสดงว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 นิสิตชั้นปีที่ 2 นิสิตชั้นปีที่ 3 และนิสิตชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ดังแสดงในตาราง 13 - 18

ตาราง 13 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านหลักสูตร จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ด้านหลักสูตร		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	$\bar{X}$	4.12	3.67	3.67	3.68
ชั้นปีที่ 1	4.12		*	*	*
ชั้นปีที่ 2	3.67				
ชั้นปีที่ 3	3.67				
ชั้นปีที่ 4	3.68				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตรแตกต่างกับ นิสิตชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 14 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านอาจารย์ จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ด้านอาจารย์		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	$\bar{X}$	4.40	4.01	4.01	3.91
ชั้นปีที่ 1	4.40		*	*	*
ชั้นปีที่ 2	4.01				
ชั้นปีที่ 3	4.01				
ชั้นปีที่ 4	3.91				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านอาจารย์แตกต่างกับ นิสิตที่ชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 15 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการเรียนการสอน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ด้านกระบวนการ		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
เรียนการสอน	$\bar{X}$	4.10	3.83	3.71	3.70
ชั้นปีที่ 1	4.10			*	*
ชั้นปีที่ 2	3.83				
ชั้นปีที่ 3	3.71				
ชั้นปีที่ 4	3.70				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอนแตกต่างกับ นิสิตชั้นปีที่ 3 และ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ด้านการวัดผลและ ประเมินผล	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
		4.03	3.76	3.62	3.72
ชั้นปีที่ 1	4.03			*	*
ชั้นปีที่ 2	3.76				
ชั้นปีที่ 3	3.62				
ชั้นปีที่ 4	3.72				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกับ นิสิตชั้นปีที่ 3 และ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 17 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
		4.05	3.33	2.78	3.18
ชั้นปีที่ 1	4.05		*	*	*
ชั้นปีที่ 2	3.33			*	
ชั้นปีที่ 3	2.78				
ชั้นปีที่ 4	3.18				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนด้านปัจจัยเกื้อหนุนแตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 นิสิตชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นแตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผู้อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 18 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

โดยรวมทุกด้าน	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
		4.14	3.72	3.57	3.63
ชั้นปีที่ 1	4.14		*	*	*
ชั้นปีที่ 2	3.72				
ชั้นปีที่ 3	3.57				
ชั้นปีที่ 4	3.63				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมแตกต่างกับ นิสิตชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผู้อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 19 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
	ระดับสูง (n = 94)		ระดับปานกลาง (n = 71)		ระดับต่ำ (n = 30)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านหลักสูตร	3.76	0.50	3.86	0.54	3.65	0.51
2. ด้านอาจารย์	4.16	0.54	4.11	0.60	3.78	0.58
3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	3.81	0.61	3.91	0.51	3.69	0.50
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.77	0.56	3.85	0.55	3.59	0.41
5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.09	0.89	3.61	0.80	3.23	0.76
รวมทุกด้าน	3.71	0.50	3.87	0.51	3.59	0.45

จากตาราง 19 แสดงว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ปานกลาง และต่ำ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ มีความคิดเห็นว่าด้านปัจจัยเกื้อหนุนมีความเหมาะสมระดับปานกลาง

ตาราง 20 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	1.06	0.53	2.01	.137
	ภายในกลุ่ม	192	50.71	0.26		
	รวม	194	51.77			
2. ด้านอาจารย์	ระหว่างกลุ่ม	2	3.35	1.67	5.22	.006
	ภายในกลุ่ม	192	61.46	0.32		
	รวม	194	64.81			
3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.11	0.55	1.75	.177
	ภายในกลุ่ม	192	60.94	0.32		
	รวม	194	62.05			
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.44	0.72	2.52	.083
	ภายในกลุ่ม	192	55.09	0.29		
	รวม	194	56.53			
5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	ระหว่างกลุ่ม	2	10.96	5.48	7.82	.001
	ภายในกลุ่ม	192	131.08	0.70		
	รวม	194	142.04			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.88	0.94	3.80	.024
	ภายในกลุ่ม	192	47.34	0.25		
	รวม	194	49.22			

จากตาราง 20 แสดงว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ปานกลาง และต่ำมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวม ด้านอาจารย์ และด้านปัจจัยเกื้อหนุนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆไม่พบความแตกต่าง ในกรณีที่พบความแตกต่าง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 20 – 22

ตาราง 21 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาจารย์ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นรายคู่

ด้านอาจารย์		ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ
	$\bar{X}$	4.16	4.11	3.78
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง	4.16			*
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง	4.11			*
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ	3.78			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 แสดงว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลางมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนด้านอาจารย์แตกต่างกับ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 22 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นรายคู่

ด้านปัจจัยเกื้อหนุน		ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ
	$\bar{X}$	3.09	3.61	3.23
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง	3.09		*	
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง	3.61			
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ	3.23			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 แสดงว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนด้านปัจจัยเงื่อนไขแตกต่างกันกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 23 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่

โดยรวมทุกด้าน		ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ
	$\bar{X}$	3.71	3.87	3.59
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง	3.71			
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง	3.87			*
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ	3.59			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 แสดงว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลางมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ วิชาเอก ระดับชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตหลักสูตรปริญญาตรีของสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 195 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ จำนวน 63 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามมาตราส่วนค่า 5 ระดับ ตามวิธีของไลเคิร์ต (Likert) แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .971

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีการส่งแบบสอบถามออกไป 195 ฉบับ และได้รับคืน 195 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนิสิตผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. ศึกษาการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียน การสอน ด้านวัดผลและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุนตามความคิดเห็นของนิสิตโดยรวมและใน แต่ละด้าน วิเคราะห์โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การเปรียบเทียบทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ วิชาเอก โดยใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรชั้นปีและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดย หาค่าแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน และ ด้านการวัดผลและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นด้านปัจจัยเกื้อหนุนที่มีความ เหมาะสมระดับปานกลาง
2. นิสิตชายกับนิสิตหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชายกับนิสิตหญิงมีความคิดเห็น แตกต่างกันในด้านอาจารย์ และด้านกระบวนการเรียนการสอน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความ แตกต่าง
3. นิสิตวิชาเอกนาฏศิลป์ไทยกับนิสิตวิชาเอกนาฏศิลป์สากลมีความคิดเห็นต่อการจั ดการเรียนการสอนโดยรวม และในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน
4. นิสิตชั้นปีที่ 1 กับนิสิตชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ ด้านปัจจัยเกื้อหนุนและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

1. การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านปัจจัยเกื้อหนุน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตร การที่นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถทางด้านนาฏศิลป์และการแสดง และสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพออกสู่สังคม นอกจากนี้ หลักสูตรได้ส่งเสริมให้นิสิตสามารถนำความรู้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ได้ศึกษามาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไปใช้ในการประกอบอาชีพในสาขานาฏศิลป์ พร้อมทั้งนำเสนอสู่สาธารณชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี และสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยในอนาคต อีกทั้งยังส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพของนิสิตให้มีความพร้อมในการแสดงออก ซึ่งการแสดงออกมีความจำเป็นอย่างมากในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างความประทับใจให้กับผู้ชม รวมไปถึงเสริมสร้างความมั่นใจ เชื่อมั่นในตนเองและการเคารพในการแสดงความคิดเห็นอีกด้วย นอกจากนี้ หลักสูตรที่ทางสาขาวิชาได้จัดให้นิสิตเรียนในแต่ละชั้นปีมีความเหมาะสมและสอดคล้องต่อเนื่องกัน อีกทั้งมีความทันสมัยและมีเนื้อหาที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันมีความเหมาะสมอีกด้วย ทั้งนี้ การจัดการและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 38-39) ที่ได้กล่าวถึงหลักสูตรว่าเป็นหลักและหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมาย อีกทั้งหลักสูตรยังเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาและเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนได้ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชรัตน์ พลเจริญ (2546: 36) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชา ศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีทัศนะว่าการจัดหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก

1.2 ด้านอาจารย์ จากการศึกษาพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนิสิตมีความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน มีความตั้งใจและความกระตือรือร้นในการสอน และมีบุคลิกภาพลักษณะเหมาะสมกับความเป็นครู อีกทั้งยังมีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ภาคทฤษฎีที่นำไปสู่ภาคปฏิบัติ มีความใฝ่รู้และการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อคุณภาพของการเรียนการสอน และมีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการสอนและเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อสอนเสริมให้แก่นิสิต ทั้งนี้ทางสาขาวิชานาฏศิลป์ได้มีการเชิญอาจารย์หรือบุคคลากรภายนอกมหาวิทยาลัยมาสอน เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ ตลอดจนให้นิสิตได้เรียนรู้การจัดการเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบจากอาจารย์หรือบุคคลากรภายนอกมหาวิทยาลัย ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวสอดคล้องกับวิมลศรี อุปรมย์ (2553 : 259) ได้กล่าวถึง จรรยาบรรณของอาชีพครูว่า ศรัทธาในอาชีพครู ฝึกฝนหาความรู้ เสียสละรับผิดชอบในหน้าที่การงานและบำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ของสังคม อีกทั้งทนายาคูจำเรียง พุฒประดับ (2545 : 45) ได้กล่าวถึง แนววิธีการครองตัวและครองงานว่า ผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถทางศิลปะ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผู้ที่จะเป็นศิลปินจะต้องหมั่นฝึกฝนสั่งสมประสบการณ์ ในขณะที่เดียวกันก็ควรที่จะเข้าใจในความถนัดของตนเองอย่างถ่องแท้ ควรแสวงหาความโดดเด่นที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเองและนำมาใช้เมื่อมีโอกาส ผลการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรวีย์ เพียรเพชรเลิศ (2544 : 6) ที่ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นว่าด้านผู้สอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า มีความเหมาะสมระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ส่วนมากจะสอนโดยการสาธิตและให้นิสิตเลียนแบบให้ปฏิบัติด้วยตนเองโดยมีอาจารย์ดูแลควบคุมและแก้ไขข้อบกพร่องทำให้นิสิตสามารถเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้งและเข้าใจในเนื้อหาภาคปฏิบัติเป็นอย่างดี เพราะนิสิตได้รับการสอนภาคปฏิบัติมาแล้ว ประกอบกับอาจารย์ผู้สอนสามารถให้คำแนะนำกับนิสิตได้ดี และมีความมุ่งมั่นในการที่จะผลิตบุคลากรทางด้านสาขาวิชานาฏศิลป์ที่มีประสิทธิภาพออกสู่สังคม รวมไปถึงความสอดคล้องของการจัดการเรียนการสอนในแต่ละชั้นปี พร้อมทั้งยังได้มีการจัดการเรียนการสอนที่หลายหลากรูปแบบและยังเสริมสร้างจินตนาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สอดแทรกในการจัดการเรียนการสอนอีกด้วย อีกทั้งยังได้ใช้สื่อการเรียนการสอนนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ดังนั้น นิสิตจึงมีความสนใจกับสื่อเทคโนโลยีมาใช้ประกอบการสอนมากขึ้น เพราะ

เทคโนโลยีที่เหมาะสมจะสามารถช่วยดึงดูดความสนใจของนิสิตและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทเรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ หากมีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนประกอบการสอนด้วยวิธีการสอนของอาจารย์ จะทำให้นิสิตสามารถเข้าใจในบทเรียนได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น ซึ่งเป็นกระบวนการสอนตามแนวคิดของวิมลศรี อุปรมัย (2553 : 305-306) ได้กล่าวถึงแนววิธีการสอนนาฏศิลป์ว่า การปลูกฝังให้มีนิสัยรักการฝึกทักษะด้านนาฏศิลป์การเรียนรู้จากง่ายไปสู่ยาก เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ การเชื่อมโยงความรู้ การพัฒนาความรู้ทักษะนาฏศิลป์และสร้างเสริมประสบการณ์ด้านนาฏศิลป์ ผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงฉนิชา จันทศิริ (2552: 111-112) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทักษะต่อการเรียนดนตรีไทยและนาฏศิลป์ไทยของนักศึกษาสาขาวิชาดุริยางค์ไทยและนาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า กลุ่มนักศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ไทยมีความเห็นถึงความเหมาะสมในระดับมาก

1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล จากการศึกษาพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ได้ปฏิบัติตามหน้าที่ตามหลักเกณฑ์การวัดและการประเมินผลของมหาวิทยาลัย อีกทั้งมีความชัดเจนและแจ่มถึงเกณฑ์ตัดสินผลการเรียนในแต่ละรายวิชาทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีระบบการประเมินที่เชื่อถือได้ มีความยุติธรรมและเป็นไปตามเกณฑ์การวัดผลที่ได้กำหนดไว้ อีกทั้งได้มีการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายในแต่ละลักษณะของเนื้อหาวิชา และประเมินจากการแสดงผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ตลอดจนใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งมีความยุติธรรมในการวัดผลและประเมินผลเป็นอย่างดี ซึ่งการวัดและประเมินผลดังกล่าวสอดคล้องกับไพศาล หวังพานิช (2526: 4) สรุปไว้ว่า การพิจารณาความเหมาะสมหรือการหาคุณค่าของคุณลักษณะและพฤติกรรมของผลการเรียนทางวิชาการ ผลการเรียนทางด้านปฏิบัติ โดยจะต้องอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการวัดเป็นหลักในผลการเรียนทางวิชาการ และการใช้วิจารณ์ญาณพิจารณาโดยละเอียดแล้วจึงนำมาประมวลผลออกมาเป็นผลการเรียนภาคปฏิบัติ เป็นต้น ผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุปผาชาติ อุปลัมภันธกร (2546 : 97) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผล นักศึกษามีความเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับมาก

1.5 ด้านปัจจัยเกื้อหนุน จากการศึกษาพบว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตมีความคิดเห็นว่า สภาพแวดล้อมต่างๆของห้องเรียน ในภาคปฏิบัติ เช่น พรม กระจุก บาร์ หน้าต่าง ฯลฯ ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนิสิต พื้นที่สำหรับการเรียนการสอนมีจำกัดไม่เพียงพอ ห้องเรียนไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบกับการที่มหาวิทยาลัย ก่อตั้งมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนยังไม่สามารถกระตุ้นนิสิตให้เกิด การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งตำรา หนังสือ หรือแหล่งข้อมูลสำหรับนิสิตใช้ศึกษา ค้นคว้า ในการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติยังมีน้อยและไม่ทันสมัย ทำให้นิสิตเกิดความลำบาก ในการศึกษาหาข้อมูลเพื่อนำเอามาใช้ในการเรียนรู้หรือการสร้างแรงบันดาลใจใหม่ๆให้กับ การสร้างสรรค์ผลงาน อีกทั้งความทันสมัยของสื่อการเรียนการสอน เช่น วิชยู เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์ และจำนวนอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนกับจำนวนนิสิต ที่นำมาใช้ในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ยัง ไม่ทันสมัย และไม่เพียงพอต่อความต้องการของนิสิต ตลอดจนชำรุด ทุรุดโทรม ควรได้รับการปรับปรุง ซ่อมแซมและเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมเพื่อให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อสภาพแวดล้อมใน การจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างความใฝ่รู้ ใฝ่เรียนให้กับนิสิตอีกด้วย ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิด ของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544: 10-14) ที่กล่าวถึงลักษณะของห้องเรียนที่มีบรรยากาศทางกายภาพที่ ดีและเหมาะสม ซึ่งควรมีสีสันน่าดู เหมาะสมสบายตา อากาศถ่ายเทดีและปราศจากเสียงรบกวน กว้างขวางพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน และจริยาวลี ดีภัก (2531: 9-20) ได้อธิบายองค์ประกอบที่ จำเป็นสำหรับการเรียนในชั้นเรียนบัลเลต์สรุปได้ว่า ในชั้นเรียนภาคปฏิบัติจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้ มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็น กระจุก บาร์ พื้นห้อง แสงสว่าง ตลอดจนสื่อ การเรียนการสอนทุกชนิด ให้อยู่ในสภาพที่ดี มีความพร้อมและทันสมัย เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับ ผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิวัฒน์ วรสาร (2550 : 93) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนิสิตที่มี ต่อคุณภาพการจัการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ใน องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทางด้านปัจจัยเกื้อหนุน การศึกษา นิสิตมีความคิดเห็นว่าด้านปัจจัยเกื้อหนุนทางการศึกษามีคุณภาพในระดับปานกลาง นอกจากนี้ สุमितรา ชิตามร (2546 : 63) ยังได้ทำการศึกษาเรื่องทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อม ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่านิสิตมีทัศนะว่าสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒด้านอาคารสถานที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2. นิสิตชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตชายและนิสิตหญิงได้รับรู้และเรียนในเนื้อหาสาระในแต่ละรายวิชาลักษณะเดียวกัน ซึ่งหลักสูตรของทางมหาวิทยาลัยถูกออกแบบอย่างถูกต้องเหมาะสมกับนิสิตทั้งเพศชายและหญิง รายวิชาในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ระบบการสอนก็มีในลักษณะเดียวกัน ทำให้นิสิตชายและนิสิตหญิงมีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการในลักษณะเดียวกัน อีกทั้งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน การเข้าชั้นเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็ยังส่งเสริมให้นิสิตชายและนิสิตหญิงทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและความเอาใจใส่ของอาจารย์ทุกท่านที่มอบให้กับนิสิตทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงการวัดและประเมินผลผู้สอนยังได้ใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาในหลักเกณฑ์เดียวกันทั้งนิสิตชายและนิสิตหญิง ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ บรรยายภาคการจัดการเรียนรู้ อาคาร สถานที่ ตลอดจนสื่อการเรียนการสอนก็อยู่ในลักษณะเดียวกัน จึงทำให้เกิดความรู้สึกและมีความคิดเห็นแบบเดียวกัน ดังนั้น เพศจึงไม่ใช่ตัวแปรที่มีอิทธิพลที่จะส่งผลทำให้เกิดความแตกต่างทางความคิดเห็น ดังที่ โสภภาพรรณ ดันตยาคม และสมบัติ วังนะสาติกกุล (2523 : 71) กล่าวว่าทั้งชายและหญิงได้รับการอบรมและการปฏิบัติคล้ายคลึงกัน มีโอกาสในการแสดงออกเท่ากันจึงส่งผลให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยาภรณ์ ลักษมีพิเชษฐ์ (2547 : 88) ที่ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูทของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพรูทโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

3. นิสิตที่กำลังศึกษาในวิชาเอกนาฏศิลป์ไทยและวิชาเอกนาฏศิลป์สากลมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตที่กำลังศึกษาในวิชาเอกนาฏศิลป์ไทยกับวิชาเอกนาฏศิลป์สากลได้เรียนในหลักสูตรเดียวกัน ซึ่งมีจำนวนรายในวิชาหมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาเอกบังคับเฉพาะด้านเท่ากัน ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่สาขาวิชาเอกเดียวกัน แต่หลักสูตรหรือเนื้อหาสาระในแต่ละรายวิชา รวมไปถึงกระบวนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมต่างๆ มีจุดมุ่งหมาย และส่งเสริมทางด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้กับนิสิตทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในบางรายวิชานิสิตวิชาเอกนาฏศิลป์ไทยและวิชาเอกนาฏศิลป์สากลก็ได้เรียนด้วยกัน และอาจารย์ผู้สอนก็เป็นกลุ่มเดียวกัน ซึ่งได้รับการสอน อบรมดูแลเอาใจใส่ การจัดกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน ทำให้นิสิตวิชาเอกนาฏศิลป์ไทยและวิชาเอกนาฏศิลป์สากลมีแนวความคิด การปฏิบัติตนไปในแนวทางเดียวกัน

และการจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ นิสิตวิชาเอกนาฏศิลป์ไทยและวิชาเอกนาฏศิลป์สากลได้อยู่ในพื้นที่บริเวณเดียวกัน ซึ่งบรรยากาศของการจัดห้องเรียนทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ แหล่งค้นคว้า การเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนสื่อการเรียนการสอนก็อยู่ในสภาพและบรรยากาศเดียวกัน ทำให้นิสิตวิชาเอกนาฏศิลป์ไทยและวิชาเอกนาฏศิลป์สากลมีความรู้สึกและความคิดเห็นเหมือนกัน ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสำเนา ขจรศิลป์ (2538: 78-80) ที่กล่าวว่า การที่นักศึกษาได้รับอิทธิพล การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะเดียวกัน ย่อมส่งผลต่อความคิด ค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรม ของนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษามีทัศนคติหรือความคิดที่คล้ายกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ งานวิจัยของนิวัฒน์ วรสาร (2550 : 152) ได้วิจัยเรื่องความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อคุณภาพการจัดการ การศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตสาขาวิชา กลุ่ม มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและเทคโนโลยี มีความคิดเห็นต่อ คุณภาพการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละ ด้านไม่แตกต่างกัน

4. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความเห็นแตกต่าง กับนิสิตชั้นปีที่ 2 นิสิตชั้นปีที่ 3 และนิสิตชั้นปีที่ 4 ในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตปีที่ 1 เพิ่งเข้ามา เรียนในมหาวิทยาลัย มีความอยากรู้ อยากเรียนและให้ความสนใจเป็นพิเศษในทุกๆด้าน จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างกับนิสิตชั้นปีอื่น ๆ ประกอบกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่มีความทันสมัยให้สามารถดึงดูดความสนใจของนิสิต พร้อมทั้งกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นและความสนใจในการศึกษาหาความรู้ในสาขาของตนเองมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้นิสิตในชั้นปีที่ 1 ต้องเรียนที่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ตามข้อกำหนดและนโยบายของทางมหาวิทยาลัย ทำให้นิสิต ชั้นปีที่ 1 ต้องอยู่ในสภาพการณ์และสภาพแวดล้อมต่างๆที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและจัด กิจกรรมแตกต่างกันไปจาก นิสิตชั้นปี 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่เจอสภาพการณ์และสภาพแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมที่สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร นอกจากนี้โดยส่วนใหญ่ในชั้นปีที่ 1 รายวิชาที่ได้เรียนจะเป็นรายวิชาศึกษาทั่วไปมากกว่ารายวิชาเอก และอาจารย์ผู้สอนยังเป็นคนละกลุ่มกันจึงทำให้เกิด ความแตกต่างในกระบวนการเรียนการสอน นอกจากนี้สภาพแวดล้อมต่างๆ สื่อการเรียนการสอน บรรยากาศของอาคาร สถานที่ต่างๆ ยังมีความแตกต่างกัน ทำให้นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความเห็นแตกต่างไป จากชั้นปีอื่นๆ ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2525: 203) กล่าวว่า การเรียนรู้ของนักศึกษา มีความแตกต่าง

กันไปในแต่ละชั้นปี ผู้สอนควรปรับปรุงการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนตามสมควร ไม่ควรเลือกวิธีเดียว อย่างเดียวกับนักศึกษาทุกชั้นปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว เขี่ยมแจ่ม

(2542: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจ

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ ตามทัศนะของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

5. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาจารย์ ด้านปัจจัยเกื้อหนุนและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่นๆไม่พบความแตกต่าง โดยพบว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง กับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยส่วนบุคคลของนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ ไม่ได้ตั้งใจเข้ามาศึกษาในสาขานี้ และอาจเป็นเพราะนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำมีความรู้พื้นฐานน้อย และทำความเข้าใจกับเนื้อหาหลักสูตรได้ช้ากว่านิสิตกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลางและสูง อีกทั้งยังไม่มี ความมุ่งมั่น ความสนใจและความอดทนในการจัดการเรียนการสอนมากเพียงพอ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่ต่ำ ซึ่งอาจารย์ได้จัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อช่วยส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและความสามารถของนิสิตมากยิ่งขึ้น หากแต่นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำไม่มีความมุ่งมั่น ไม่มีความสนใจและความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้นมากเท่าที่ควรจึงทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ อีกทั้งยังส่งผลกระทบทำให้มีความรู้สึกและทัศนคติที่ไม่ดีต่ออาจารย์ผู้สอน รายวิชาหรือกลุ่มเพื่อนนิสิตอีกด้วย และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนด้านปัจจัยเกื้อหนุนแตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงเป็นนิสิตที่มีพื้นฐานทางด้านสติปัญญาดี มีความมุ่งมั่นในการศึกษา ทำให้นิสิตมีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบในตนเองสูง อีกทั้งยังมีความต้องการสภาพแวดล้อม บรรยายกาศที่ดี เพื่อส่งเสริมต่อการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมและสมบูรณ์ในทุกๆด้าน มากกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง ส่วนด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ปานกลาง และต่ำ ได้เรียนในหลักสูตรเดียวกัน รวมไปถึงกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้สอนได้สอนให้นิสิตมีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถอย่างเท่าเทียมกัน ตลอดจนการวัดผล

และประเมินผลก็ทำในรูปแบบเดียวกัน จึงทำให้นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ปานกลาง และต่ำ มีความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ดังที่ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2538 : 13) กล่าวว่า นิสิตนักศึกษาที่มีระดับสติปัญญาสูงจะสามารถเรียนรู้และเกิดการพัฒนาด้านต่างๆ ได้ ดีกว่าผู้ที่มีสติปัญญาต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพล พุ่มชุมพล (2546 : บทคัดย่อ) ที่ ศึกษาเรื่อง ทักษะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง มีทักษะของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านหลักสูตร โดยนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับสูงมีทักษะแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร ปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า

1.1 ด้านหลักสูตร จากการศึกษาพบว่า นิสิตมีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรมีเหมาะสมมากยิ่งขึ้น กลุ่มผู้บริหารและคณาจารย์ที่เกี่ยวข้องควรมีการประชุม ร่วมกัน และศึกษาความต้องการของตลาด เพื่อปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สามารถผลิต บุคลากรที่ตรงกับความต้องการของตลาดและความต้องการของนิสิต ซึ่งจะให้มีผู้สนใจเรียนสาขา นาฏศิลป์มากยิ่งขึ้น

1.2 ด้านอาจารย์ จากการศึกษาพบว่า นิสิตมีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้เพื่อเป็นการปรับปรุงและพัฒนาอาจารย์ควรมีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ วิธีการสอน หรือ การเชิญผู้ที่มีประสบการณ์จริงเกี่ยวกับเนื้อหาต่าง ๆ ในหลักสูตรมาเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นิสิต ซึ่งจะทำให้นิสิตได้รับทราบข้อมูลต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากหลักสูตร และทราบหนทางในการเตรียม ความพร้อมตนเองก่อนเข้าสู่ตลาดเมื่อจบการศึกษา

1.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า นิสิตมีความเห็นว่า เหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนิสิตมากยิ่งขึ้นทางมหาวิทยาลัยควรจัด กิจกรรมการแสดงขึ้นภายในมหาวิทยาลัยมากขึ้น เพื่อให้นิสิตได้แสดงความสามารถและเพิ่มพูน ประสบการณ์จริง โดยเน้นที่ความหลากหลายของกิจกรรม และเปิดให้นิสิตทุกสาขาวิชาเอกได้เข้าร่วม อีกทั้งนำผลงานออกสู่สาธารณชนอีกด้วย

1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล จากการศึกษาพบว่า นิสิตมีความเห็นเห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้ทางสาขาวิชาควรมีแนวทางการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงทางมหาวิทยาลัยควรเพิ่มการให้คะแนนจากเกณฑ์ประเมินผลงานให้มากขึ้น เพื่อผลักดันให้นิสิตแสดงความสามารถและแสวงหาประสบการณ์จริงของการแสดงทางนาฏศิลป์ นอกจากนี้ ข้อสอบที่ใช้ในการวัดผลควรเปิดให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์มากขึ้นอีกด้วย

1.5 ด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ จากการศึกษาพบว่า นิสิตมีความเห็นเห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้งนี้มหาวิทยาลัยและคณะควรมีการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่างๆ ห้องเรียน แหล่งการเรียนรู้ ข้อมูลและสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการของนิสิต เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการประเมินหลักสูตร เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานเอกชนและภาครัฐที่รองรับผลผลิตของสาขาวิชานาฏศิลป์

2.2 ควรศึกษาการประเมินติดตามคุณภาพของนิสิต เพื่อทราบข้อบกพร่อง จุดอ่อนของหลักสูตร และหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่เปิดสอนสาขานาฏศิลป์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยหรือนาฏศิลป์ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการวางแผนและนโยบายที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและตลาดที่จะรองรับนิสิตที่จบการศึกษา

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). รายงานผลการสัมมนายุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). "สื่อการเรียนรู้" ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิ่งแก้ว เขียมแจ่ม. (2542). สภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ ตามทัศนะของนักศึกษา. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2547). หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ บัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2550). รายงานการประเมินตนเอง สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2551). รายงานการประเมินตนเอง สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2551). ประวัติความเป็นมาของคณะศิลปกรรมศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2553, จาก <http://fofa.swu.ac.th/index.php?p=aboutus>
- _____. (2551). คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษ. สืบค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2553, จาก http://fofa.swu.ac.th/index.php?p=st_qualification
- คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา. (2543). มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
- จริยาวลี ดีภัก. (2531). บัลเล่ท์. สำนักพิมพ์ยูไนเต็ดบุ๊กส์ (ครั้งที่ 1 มิถุนายน 2531).
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จินตนา สายทองคำ. (2539). *การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชมพันธ์ ภูณชร ณ ออยุธยา. (2540). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ข่าวทหารอากาศ.
- ชมนาด ไศภน. (2531) *พัฒนาการการศึกษานาฏศิลป์ไทยในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชูเวช ชาญสง่าเวช. (2543). *รายงานการวิจัยเรื่อง การปฏิรูปอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- ชูศรี สะพรั่ง. (2549). *ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เข้า สิริพิชัย. (2526). "การพัฒนาคณาจารย์ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา," *วารสารครุศาสตร์*. 12(2): 95-106
- ณัฐพล พุ่มชุมพล. (2546). *ทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดาริณี ชำนาญหม่อ. (2545). *ระบำ รำ เต้น*. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไอเดียสแควร์
- ตรีวิทย์ พิจิตรพลากาศ. (2552). *หลักสูตรและการสอนศิลปศึกษา 1*. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิสนา แหมมณี. (2535) "การประเมินผลหลักสูตร", *ในบทความทางการประเมินโครงการ*. หน้า 1. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศ กรมอาชีวศึกษา.
- _____. (2545). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ทบวงมหาวิทยาลัย, สำนักปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2539). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)*. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย
- _____. (2543). *การปฏิรูปอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของทบวงมหาวิทยาลัย*. อนุสารอุดมศึกษา. 26(259): 8-11
- _____. (2544). *คู่มือฝึกอบรมผู้ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย

ทบวงมหาวิทยาลัย, สำนักปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545- 2549)*. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.

_____. (2549). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554)*.

กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย

ทองอินทร์ อังคนานุกุล. (2544). *ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับคุณลักษณะของ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคกลาง สังกัดกรมศิลปากร. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย*

ทนายครุจำเรียง พุทธประดับ. (2545). *หนังสือที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ ครูจำเรียง พุทธประดับ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ กรีน พรีส.

ธัญพร โรจนสังวร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วิทวัส กรมณีโรจน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 16 กรกฎาคม 2552

ธำรง บัวศรี. (2531). *ทฤษฎีหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาการศึกษา.

_____. (2532). *ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:

คุรุสภาลาดพร้าว.

ธรากร จันทนะสาโร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วิทวัส กรมณีโรจน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 10 มกราคม 2553

ธวัช เต็มญวน. (2548). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

ธวัชรรัตน์ พลเจริญ. (2546). *ทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

นครินทร์. (2556). *การสรรหาครูระบบใหม่*. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2556, จาก

<http://www.thaigoodview.com/node/4995>

นฤมล ชันส์มฤทธิ. (2542). *การนำเสนอแนวทางการพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*

นิวัฒน์ วรสาร. (2550). *ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา).*

- กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นวลจิตต์ เขาวีรดิพงษ์. *การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติครูวิชาชีพ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นวลลลล ทินานนท์. (2543). *เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักสูตรและการสอนศิลปศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นุปนาชาติ อุปลัมภันทรากกร. (2546). *การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละครในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปียาภรณ์ ลักษณะมีพิเชษฐ์. (2547). *ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุดโรจน์. (2535). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมการศึกษา.
- ประกอบ คุปรัตน์. (2530). *การพัฒนาคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา : ปัญหาและทางออก*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประดิษฐ์ คุนรัตน์ (2539). *การวางแผนอาคารสถานที่*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปริศนา สมพงษ์. (2532). *การศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ด้านการสอนของอาจารย์สอน วิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในทัศนะของนิสิต*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัลลภ พิริยะสุวรรณค์. (2543). *การบูรณาการความรู้สารสนเทศในระบบจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในทัศนะของนิสิต*. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ____ (2550). *รูปแบบการเรียนการสอน*. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2553, จาก <http://www.kroobannok.com/145>
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธี และเทคนิคการสอน*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (วพ.)

พิสิฐู เมธากัทธ; และธีรพล เมธีกุล. (2531). *ยุทธวิธีการเรียนการสอนวิชาเทคนิค*.

(เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน. (2542). *เพื่อความเข้าใจในสาระและกระบวนการของการอุดมศึกษา*.

กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2525). *หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพศาล หวังพานิช. (2526). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ไพโรจน์ ดั่งวิเศษ. (2533). *การศึกษาทัศนะของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีสงขล*.

ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยทักษิณ.
ถ่ายเอกสาร.

ไพโรจน์ เบาใจ. (2543). *เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มุลินนิศาสตร์อาจารย์

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล.

พจณิชา จันทร์ศิริ. (2552). *ทัศนะต่อการเรียนดนตรีไทยและนาฏศิลป์ไทยของนักศึกษา*

สาขาวิชาดุริยางค์ไทยและนาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.(การอุดมศึกษา).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับถาวร) พ.ศ. 2542. (2542,19 สิงหาคม).

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 75 ก. หน้า 3.

พรรณี (ชูชัย) เจนจิต. (2528). *จิตวิทยาการเรียนการสอน : จิตวิทยาการศึกษาสำหรับครู*

ในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2545). *คู่มือประกันคุณภาพ*. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มะลิฉัตร เอื้ออานนท์. (2542). *ศิลปศึกษา ความเป็นมา ปรัชญาหลักการ วัฒนาการด้าน*

หลักสูตร ทฤษฎีการเรียนการสอน และการค้นคว้าวิจัย. กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มาตาพร น้อยนิตย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วิทวัส กรมณีโรจน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2553

รจนา สุนทรานนท์. (2551). *วิธีสอนและเทคนิคการสอนนาฏศิลป์ไทย*. ปทุมธานี : ศูนย์ปฏิบัติการพิมพ์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- รุจิรั ภู่อาระ. (2545). *การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2526). *การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- _____. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ : ผู้เรียนสำคัญที่สุด สูตรสำเร็จหรือกระบวนการพิมพ์ครั้งที่1*. นนทบุรี: เอสอาร์ ปริ้นต์ติ้ง ลีมิเตดเตสท์ พาสเนอริฟ.
- วิชัย แหวนเพชร. (2530). *พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่*. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม
- วิมลศรี อูปรมย์. (2553). *นาฏกรรมและการละคร*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วีระพงศ์ ล่องลอย (2552, พฤศจิกายน). *หลักเกณฑ์ในการประเมินหลักสูตร*. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2553, จาก <http://gotoknow.org/blog/gok/317153>
- วรพรรณ กี่รานนท์. (2540). *การวิเคราะห์หลักสูตรนาฏศิลป์ ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณพร ฉัตรทอง. (2546). *การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรเดช จันทรศร. 2531. *สถานภาพของอาจารย์มหาวิทยาลัยไทย: การวิเคราะห์และเปรียบเทียบคุณค่าบางประการ. ใน การบริหารมหาวิทยาลัยในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ:โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). *ลักษณะทางธรรมชาติของผู้เรียนอุดมศึกษา, การพัฒนาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2544). *การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วสันต์ ทองไทย. (2549). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตพิสัยในการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา*. ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุขฎิบัณฑิต (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสริมศรี ไชยสร และคณะ. (2543). *รายงานการวิจัยเรื่อง หลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี*. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- สาโรช เจียรวานิช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วิทวัส กรมณีโรจน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 23 มีนาคม 2553
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำเนาวิชาจรศิลป์. (2538). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2 : การพัฒนานักศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำเนา บุญเรืองรัตน์. (2532). *รายงานการวิจัยเรื่องการสำรวจสภาพและปัญหาของวิชาพื้นฐานทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สังัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม
- สมปอง นกน้อย. (2550). *คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัย. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร สุทัศน์ีย์, ม.ร.ว. (2525.) *การประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2544.) *การทดลองทางจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันต์ ธรรมบำรุง (2527). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู.
- สุมิตร เทพวงศ์ (2548). *นาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์: นาฏศิลป์สำหรับครูประถมศึกษา-อุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุมิตร คุณานุกร. (2523). *หลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- สุมิตรา ชิตามร. (2546). *ทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรียา เหมตะศิลป์. (2542). *การพัฒนาหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้วยเทคนิคเดลฟาย*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2554). *ความหมายและความสำคัญของนาฏศิลป์*. สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2554, จาก http://www.cyberclass.msu.ac.th/cyberclass/cyberclassuploads/libs/html/27886/unit04_01.htm
- สุรวีย์ เพียรเพชรเลิศ. (2544). *ความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนการ*

- สอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
 ปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิต. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โสภภาพรรณ ต้นตยาคม และสมบัติ วัจนะสาธิตากุล. (2523). *ลักษณะนิสัยระดับอุดมศึกษาและ
 แนวโน้ม*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ และจาทรงค์ มนตรีศาสตร์. (2525). *นาฏศิลป์เพื่อการศึกษาเบื้องต้น*.
 กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของครูสภา
- อุษา สบทฤษ์. (2536). *การศึกษาพฤติกรรมสอนนาฏศิลป์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์*.
 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อัฉรา วัฒนางรงค์. (2539). *รายงานการวิจัยเรื่องการควบคุมกายภาพภายในของมหาวิทยาลัย
 เอกชนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- อัฉรา วัฒนางรงค์. (2542). “การพัฒนาคณาจารย์,” ใน *สารานุกรมศึกษาศาสตร์* ฉบับที่ 17.
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 1(17) : 57
- อภิชัย เพ็งเล็ง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วิทวัส กรมณีโรจน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 23 มีนาคม 2553
- Bergquist, H.W. and Others. (1981). *Designing Undergraduate Education*. San Francisco :
 Jossey – Bass Inc., Publishers.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper &
 Row.
- Ferguson, George A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*. 5th ed.
 New York : McGraw-Hill Book Company.
- Gerlach, Vernon S. and Ely, Donald P. (1971). *Teaching and Media : A Systematic
 Approach*. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall.
- Good, Carter v. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw – Hill Book
 Company
- Margaret E. Chisholm, Donald P. Ely. (1976). *Media Personnel in Education : a
 Competency Approach*. Englewood Cliffs. N.J. : Prentice-Hall.
- Posner, George J. (1992). *Analyzing the Curriculum*. New York : McGraw – Hill.
- Sayler, J.G; & W.M. Alexander. (1974). *Curriculum Planning for Better Teaching and*

Learning. 4th ed. New York ; Holt, Rinehart and Winston

Sowell, Evelyn J. (1996). *Curriculum : An Integrative Introduction / Evelyn J, Sowell*.

Englewood Cliffs, N.J. : Merrill

Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Harcourt, Brace and World.

Ramsden ,Paul. (1992). *Learning to Teach in Higher Education*. London : Routledge.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ชื่อ ดร. สุวพร ตั้งสมวรพงษ์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการอุดมศึกษา
สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ชื่อ ดร. จารุวรรณ สกุลคู
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการอุดมศึกษา
สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ชื่อ ดร. ระวีวรรณ วรรณวิไชย
ตำแหน่ง คณบดี
สังกัด คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน ผลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและอาจารย์ หลักสูตรปริญญาตรีของสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการนำเอาผลจากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรีของสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้เหมาะสมและตรงตามจุดมุ่งหมายของการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. กรุณาตอบแบบสอบถามฉบับนี้ตามสภาพความเป็นจริง ตามความคิดเห็นของท่านและโปรดตอบข้อความทุกข้อ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าคำตอบที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ขณะนี้เป็นนิสิตวิชาเอก

นาฏศิลป์ไทย

นาฏศิลป์สากล

3. ชั้นปีที่กำลังศึกษา

ชั้นปีที่ 1

ชั้นปีที่ 2

ชั้นปีที่ 3

- ชั้นปีที่ 4
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของนิสิตตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป
- ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของนิสิตตั้งแต่ 2.50-2.99
- ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของนิสิตต่ำกว่า 2.50

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร

ปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและ
ประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็น
ของท่านเพียงช่องเดียวเท่านั้น
ค่าน้ำหนักคะแนน แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมน้อยที่สุด

ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนใน หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ระดับความเหมาะสม				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านหลักสูตร					
1. การจัดจำนวนรายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. การจัดจำนวนรายวิชาเอกบังคับในหมวดวิชาเฉพาะ ด้านศิลปการแสดง.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. การจัดรายวิชาให้นิสิตเลือกในหมวดวิชาเลือกเสรี	.....	.....	.....	.....	.....
4. จำนวนรายวิชาในภาคทฤษฎี.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. จำนวนรายวิชาในภาคปฏิบัติ.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. การจัดเนื้อหาของแต่ละรายวิชากับจำนวนหน่วยกิต	.....	.....	.....	.....	.....
7. ความสอดคล้องและความต่อเนื่องกันของเนื้อหา รายวิชาในแต่ละชั้นปี.....	.....	.....	.....	.....	.....
8. การจัดเนื้อหาในแต่ละรายวิชาของหมวดวิชาเฉพาะ ด้าน สำหรับการนำไปประกอบอาชีพ.....	.....	.....	.....	.....	.....
9. การจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับ ความต้องการของนิสิต.....	.....	.....	.....	.....	.....
10. ความทันสมัยของเนื้อหาในแต่ละรายวิชา กับสภาพการณ์ในปัจจุบัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
11. การจัดรายวิชาของหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมี ทักษะด้านนาฏศิลป์ไทย.....	.....	.....	.....	.....	.....
12. การจัดรายวิชาของหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมี ทักษะด้านนาฏศิลป์สากล.....	.....	.....	.....	.....	.....
13. การจัดเนื้อหาในแต่ละรายวิชาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์.....	.....	.....	.....	.....	.....
14. การจัดเนื้อหาในแต่ละรายวิชาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถนำไปประกอบอาชีพได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
15. การจัดเนื้อหาในแต่ละรายวิชาเพื่อส่งเสริมและ พัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อเสนอเกี่ยวกับด้านหลักสูตร

.....
 .....

ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนใน หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านอาจารย์					
1. ความรู้ ความเข้าใจและความสามารถของผู้สอนในการสอนรายวิชาต่างๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. ความตั้งใจและความกระตือรือร้นในการสอนของผู้สอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. ความทุ่มเทและมุ่งมั่นในการสอนภาคทฤษฎี.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. ความทุ่มเทและมุ่งมั่นในการสอนภาคปฏิบัติ.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. การเตรียมการสอนของอาจารย์ในแต่ละรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. ความรับผิดชอบของผู้สอนในด้านการสอนและงานด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของสาขาวิชานาฏศิลป์.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. คุณธรรม จริยธรรมของความเป็นอาจารย์ของผู้สอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
8. ความสามารถของผู้สอนในการถ่ายทอดองค์ความรู้ภาคทฤษฎีที่นำไปสู่ภาคปฏิบัติ.....	.....	.....	.....	.....	.....
9. ความใส่ใจและการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องของผู้สอนเพื่อคุณภาพของการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
10. ความมีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการสอนของผู้สอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
11. ความเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อสอนเสริมให้แก่นิสิต.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านอาจารย์

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนใน หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านกระบวนการเรียนการสอน					
1. การใช้วิธีการสอนและเทคนิคการสอนในการ เรียนการสอนในภาคทฤษฎี					
2. การใช้วิธีการสอนและเทคนิคการสอนในการ เรียนการสอนในภาคปฏิบัติ					
3. การใช้วิธีการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ.....					
4. การใช้วิธีการสอนหลากหลายวิธี ตามแต่ละ ลักษณะของเนื้อหารายวิชา.....					
5. การใช้วิธีการสอนหลากหลายวิธี ตามแต่ละ ลักษณะของกลุ่มนิสิตแต่ละชั้นปี.....					
6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับ เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชา.....					
7. การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายหรือจัดการเรียน การสอนพิเศษให้แก่นิสิต.....					
8. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นิสิตเกิด จินตนาการ ในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้าน นาฏศิลป์.....					
9. การจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่เพื่อเกิดการ					

เรียนรู้โดยการประสบการณ์โดยตรง.....					
10. การใช้วิธีการฝึกผู้เรียนให้มีทักษะทำท่า/ท่าเดิน แบบต่างๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
11. การใช้วิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนฝึกทำท่า/ท่าเดิน เป็นรายบุคคล.....	.....	.....	.....	.....	.....
12. การใช้วิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนฝึกทำท่า/ท่าเดิน เป็นรายกลุ่ม.....	.....	.....	.....	.....	.....
13. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละ รายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
14. การจัดทำคำอธิบายรายวิชาในแต่ละรายวิชา สำหรับผู้เรียน (course syllabus).....	.....	.....	.....	.....	.....
15. การใช้สื่อ เทคโนโลยีประกอบการเรียนการ สอน	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการกระบวนกรการเรียนการสอน

.....

.....

ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนใน หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ระดับความเหมาะสม				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านการวัดผลและประเมินผล					
1. การใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนของ นิสิตในแต่ละรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. การใช้เกณฑ์ตัดสินผลการเรียนในแต่ละรายวิชา	.....	.....	.....	.....	.....
3. การวัดผลและประเมินผลในการสอบภาคทฤษฎี	.....	.....	.....	.....	.....

4. การวัดผลและประเมินผลในการสอบภาคปฏิบัติ	.....	.....	.....	.....	.....
5. ข้อสอบที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลใน ภาคทฤษฎีในแต่ละรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. การใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย ในแต่ละลักษณะของเนื้อหาวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. การใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลจากการแสดง ผลงานทางด้านนาฏศิลป์.....	.....	.....	.....	.....	.....
8. การใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลจากแฟ้ม สะสมผลงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9. ความยุติธรรมในการวัดผลและประเมินผล.....	.....	.....	.....	.....	.....
10. การแจ้งผลการเรียนให้นักเรียนทราบ.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านการวัดผลและประเมินผล

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนใน หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ					
1. ขนาดของห้องเรียนกับจำนวนนิสิตในแต่ละ รายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. ความทันสมัยของสื่อการเรียนการสอน เช่น วิทยุ เทปบันทึกเสียง วีดีทัศน์.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. สื่อการเรียนการสอนที่นำมาใช้ในภาคทฤษฎี..	.....	.....	.....	.....	.....
4. สื่อการเรียนการสอนที่นำมาใช้ในภาคปฏิบัติ..	.....	.....	.....	.....	.....

5. จำนวนอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนกับ จำนวนนิสิต.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. ตำรา หนังสือ หรือแหล่งข้อมูลสำหรับนิสิตใช้ ศึกษา ค้นคว้า ในการเรียนการสอนทั้ง ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. การจัดห้องเรียนสำหรับการเรียนการสอน ภาคทฤษฎี.....	.....	.....	.....	.....	.....
8. การจัดห้องเรียนสำหรับการเรียนการสอน ภาคปฏิบัติ.....	.....	.....	.....	.....	.....
9. ความทันสมัยของ ตำรา หนังสือ เอกสาร วารสารทางวิชาการ หรือแหล่งข้อมูลต่างๆ ทางด้านนาฏศิลป์.....	.....	.....	.....	.....	.....
10. แสงสว่าง การจัดระบบระบายอากาศ และ ระบบการเก็บเสียงภายในห้องเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
11. สภาพแวดล้อมต่างๆของห้องเรียน ใน ภาคทฤษฎี เช่น โต๊ะ เก้าอี้ หน้าต่าง ฯลฯ.....	.....	.....	.....	.....	.....
12. สภาพแวดล้อมต่างๆของห้องเรียน ใน ภาคปฏิบัติ เช่น พรม กระจุก บาร์ หน้าต่าง ฯลฯ.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ

.....

.....

ภาคผนวก ง
ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ
และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ตาราง 24 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น
ของแบบสอบถามทั้งฉบับ

1. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
	ด้านหลักสูตร		ด้านอาจารย์
1	2.240	16	4.587
2	2.543	17	4.336
3	2.711	18	6.600
4	2.019	19	4.742
5	3.303	20	5.512
6	2.559	21	6.620
7	3.068	22	5.420
8	2.259	23	3.897
9	2.990	24	4.742
10	3.117	25	5.922
11	3.452	26	3.185
12	3.294		
13	2.648		
14	3.830		
15	2.095		

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
	ด้านกระบวนการเรียนการสอน		ด้านการวัดผลและประเมินผล
26	1.910	41	2.437
27	2.961	42	5.974
28	4.984	43	6.773
29	4.056	44	6.282
30	6.600	45	4.049
31	2.123	46	3.389
32	5.079	47	4.101
33	3.454	48	4.526
34	4.209	49	2.971
35	2.290	50	1.873
36	3.716		
37	3.454		
38	3.395		
39	2.083		
40	3.328		

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
	ด้านปัจจัยเกื้อหนุน
51	1.365
52	2.397
53	3.207
54	2.445
55	1.913
56	2.522
57	2.225
58	2.242
59	2.077
60	2.358
61	7.855
62	7.855

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .971

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นายวิฑูรย์ ธรรมณีโรจน์
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 19 เมษายน 2529
สถานที่เกิด	จันทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	41 ซ.ประวิทย์และเพื่อน 13/2 สุขุมวิท 101/1 บางจาก พระโขนง กรุงเทพมหานคร 10260
สถานที่ทำงาน	Bangkok City Ballet Company ชั้น7 ตึกซีดีวีเอสอาร์ท 49 ซ.สุขุมวิท 49 สุขุมวิท คลองตันเหนือ วัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550	ศป.บ. (นาฏศิลป์สากล) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2556	กศ.ม. (การอุดมศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ